1884 TIZENNYOLCZADIK ÉVFOLYAM. 304. SZÁM. BUDAPEST, KEDD, NOVEMBER 4.

SZERKESZTŐSÉG:
BUDAPEST, IV. HIMZŐ-UTCZA 1. SZ.
KÉZIRATOKAT VISSZA NEM KÜLDÜNK.
CSAK BÉRMENTES LEVELEKET FOGADUNK EL.

ELŐFIZETÉSI DIJ:
Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva:
Egy egész évre 20 frt | Egy negyedévre 5 frt
Egy fél évre .. 10 frt | Egy hóra 1 frt 80 kr.
Külföldre: 3 hóra Németországba 8 frt 30 kr. Franczia-, Olasz-, Orosz-, Török-, Görög-, Spanyolországokba, Svájcz-, Románia és Szerbiába, valamint amaz országokba, melyek a postaszerződéshez tartoznak, negyedévre 9 frt 20 kr.
Egy szám 6 krajczár.

EGYETÉRTÉS

KIADO-HIVATAL:
BUDAPEST, IV. HIMZŐ-UTCZA 1. SZ.
HIRDETÉSEKET ÉS NYILTTÉRBE
VALÓ KÖZLEMÉNYEKET FELVESZ A KIADÓHIVATAL.
Hirdetéseket felvesz a külföldön:
Bécsben: Főügynökségünk: Stern Moritz hirdetési irodája, I. Wollzeile Nr. 22.
Oppelik A., I. Stubenbastei Nr. 2.
Mosse Rudolf, I. Seilerstätte Nr. 2.
Haasenstein és Vogler, I. Wallfischgasse 10.
Daube G. L. és Társa, I. Wollzeile Nr. 12.
Dukes Miksa, I. Riemergasse Nr. 12.
Schalek Henrik, I. Wollzeile Nr. 14.
Herndl Alajos, I. Wollzeile Nr. 25.
Frankfurtban a/M.: Daube G. L. és Társa.
Párisban: R. Mosse, 40, r. Notre-Dame-d.-Vict. Agence Havas (place de la Bourse).

Gróf Lónyay.

Hosszu és változatos és viharos politikai pálya az, mely gróf Lónyay Menyhért halálával befejeztetett. Voltak napjai, melyeket a dicsőségnek és a nemzeti közbizalomnak fénye aranyozott meg és voltak napjai, melyeket komoly és nehéz politikai harczok föllegei homályositottak el. De a negyven éves közpályának egy napja sem volt, mely a nemzetre érdek nélküli lett volna.

Ez mutatja, hogy századunk nemzeti közéletének egyik kiváló alakja volt gróf Lónyay Menyhért.

Sajátságos érzéssel állunk koporsója előtt. Az irány, mely felé törekedtünk; a jelszó, mely alatt küzdénk; az eszközök, melyeket felhasználtunk; a tábor, melynek harczos tagjai valánk — mind, mind egészen más volt, mint Lónyay iránya, jelszava, eszközei és tábora. Ő a többségnek, a kiegyező félnek, az alkotó pártnak jelentékeny férfia, a jelen idő Magyarországának képviselője s mi az ellenőrzés, a birálat s a jövendő Magyarországának képviselői. Sokszor összeütközve vele és sokszor nehéz harczban ellene.

S ha visszatekintünk multjára, ha jellemezzük életét és müködését, s ha tolmácsoljuk az elvesztése fölötti közfájdalmat: hivek akarunk lenni az ő tetteihez, hivek saját küzdelmeink emlékeihez s hivek az igazsághoz. Ez teszi sajátságossá, mondhatnók: nyomasztóvá az érzést, melytől elménk nem szabadulhat. Hisz oly sok ellentét tólul elénk, melynek a ravatalnál mégis elsimulni, kiengesztelődni kell.

Nem egynemü volt a haza közügyeiben kifejtett nagy tevékenysége sem. A politika, a közgazdaság, az irodalom, az egyház mind legelső munkásai közt látta őt. S nem is mindig csak hazánknak volt államférfia: tagja volt ő a közös kormánynak is s mint ilyennek, müködése kiterjedt a Habsburgok szkepsztruma alatt álló összes országokra.

Széchenyivel, a legnagyobb magyarral kezdte járni a közélet iskoláját. A negyvenes évek nemzedékének volt ő már munkás tagja; oly munkás, mint akármelyik; nem oly lelkesülő és sokkal hidegebbül számitó, mint a többi. Se konzervativ, se forradalmi nem volt soha, de a közügyekben és közérdekekért tudott munkálni együtt mind a konzervativ, mind a forradalmi párt tagjaival.

Midőn az alkotmány és sajtó, a szónak és gondolatnak szabadsága el volt tiporva; államférfiaink nagy része sirban, bujdosásban, vagy némaságra és tétlenségre kárhoztatva: ő akkor is talált tért maga előtt, melyet müvelt a nemzet érdekében. A Tisza-szabályozás, a Földhitel-intézet, az Akadémia, az adóügy, az országos vasuthálózat előtanulmányai, a protestáns egyház: ime ezek látták a Bach- és Schmerling-rendszer sötét éveiben az ő nagy és hasznos tevékenységét. S tevékenységében nem az a fő, a mit ő maga elvégezett, hanem az, a mit eszméivel, mozgékonyságával, soha nem nyugvó kezdeményezési képességével elvégezni, megalkotni, végrehajtani, kiküzdeni segitett.

A nagy kiegyezési tárgyalásoknál mindazt, mit a pénzügy és közgazdaság terén tenni kellett, tőle várták. Senki se volt se a Deák-párton, se az ellenzéken, ki e várakozásban ne osztozott, ki az ő szerepét vitássá tenni törekedett volna.

Hibákat követett el? Meglehet. Ha tizenhét év tapasztalataiból megélesült szemmel visszatekintünk akkor elvégzett dolgaira: a hibákat könnyen észreveszszük. De akkor még nem voltak tizenhét évi, sőt nem voltak semmiféle tapasztalataink.

Magyarország minden államférfia csak elméleti államférfi volt akkor, kiknek önkényuralom után rögtön alkotmányosan kormányozni, százados oppoziczió után rögtön felelősen alkotni kellett. Sohasem volt még államférfi a világon, ki ily körülmények közt akkora hibákat el ne követett volna. Hiszen az államkormányzás nem puszta tudomány, hanem egyuttal technikai ügyesség is, melyet csak valóságos gyakorlás által lehet elsajátitani.

Lónyaynak sikerült pénzügyünket Ausztriától elkülöniteni, a korszerü pénzügyi kezelés rendszerét meghonositani, országunk államháztartásának s vasutrendszerének alapjait megvetni.

Miniszterelnöksége az egyik országgyülésnek végére, a másiknak elejére s azonkivül páratlanul viharos választási korszakra esett. Nagy alkotásai tehát e korból nem maradtak, nem is maradhattak. De Horvátországgal erős kézen tartá a gyeplőt, a magyar pártot nem ejté el s e téren minden utódjánál erélyesebben állott meg állami érdekeink mellett.

Tizenkét év telt el, mióta visszavonult az állam tényleges kormányzatától. De azért nem pihent, pihenni nem tudott. A parlamentben az ellenzék, a közgazdasági téren a Földhitelintézet s Tiszaszabályozás, a nemzeti tudományosság terén az akadémia és irodalom s az egyház terén a református zsinat vette igénybe soha nem szünő figyelmét és munkásságát. A halál is ott érte utól: egyházi köztevékenységének mezején, mint a jó katonát a csatatéren.

A kik Deák Ferencznek a kiegyezést megalkotni s az ujabb alkotmányos korszakot megalapitani segitettek, s a kik ezért a nemzet és a jövendő előtt önkényt magukra vállalták a nagy vezető mellett a felelősséget: a három kiváló államférfi közül most dőlt ki a második. Andrássy még él s éljen sokáig. Eötvös tizenkét év előtt, Lónyay most ment el örökre megpihenni. Alkotásuk — akár hibás, akár hibátlan az — korszakot képez, mely, mint a költő mondja, századoknak szolgál mesgyeül. Hibáik, tévedéseik, elmerülnek a feledékenység ölében, de alkotásaik és erényeik emlékezete megmarad. S a történet Lónyay iránt igazságosabb lesz, mint volt kora és nemzedéke.

Áldásunk követi őt sirjába.

A jelzálogos adósságok.

Régi óhajtás volt már, hogy a jelzálogos magánadóssági terhek hiteles kimutatása készittessék el s adassék át felhasználás végett kormánynak, törvényhozásnak, tudománynak, közéletnek. A mult országgyülésen ez iránt tett már igéretet gróf *Széchenyi* közgazdasagi miniszter s egy részletes kisérleti kimutatást készittetett is. Ennek, a mellett, hogy nem egész, sok hibája is van, mely a telekkönyvek hibás alkatán alapszik. Ha tehát nem ugyan tökéletes, de lehetőségig hibátlan kimutatást akarunk késziteni és pedig, mint szükséges, időszakonkint: az esetre ezt a telekkönyvek kiigazitásának s az adóssági adatok tekintetében is hitelessé tételének kell megelőzni.

E fölött, valamint az ezzel összefüggő kérdések fölött tegnap felette érdekes eszmecsere folyt a *pénzügyi* bizottságban. Minden miniszter és bizottsági tag megegyezett abban, hogy a kimutatás elkészitése szükséges.

Természetes. Ebből látjuk meg, hogy mekkora teher nyomja a kisbirtokot, a közép és nagybirtokot, hogy birtokos osztályunk melyik ágazata van többé vagy kevésbé eladósodva, s hogy melyik az, melynek viszonyain társadalmi és — ha kell — állami uton is lehetőleg segiteni szükséges. Ebből látjuk meg vidékenként és országrészenként a kamatláb nagyságát, a visszafizetési feltételek kisebb vagy nagyobb szigorát, a hitelező egyének és pénzintézetek természetét, sőt nagy részben még az eladósodás eredeti okát is. Mindezt szükséges tudni törvényhozási intézkedések végett is, de czélszerü ezt tudni általában azért, hogy a birtokos osztály érdekében teendő társadalmi, egyesületi tevékenység helyes irányát s biztosan kiszámitható eredményeit megállapithassuk.

Hogy azonban az ily kimutatás a megjelölt czélra alkalmas legyen: szükséges, hogy az időszakonkint, ha lehet évenkint, de legalább is a népszámlálással összeeső tiz évenkint mindig ujból készittessék. Az igy készitendő kimutatás, ha helyes, az önkényes vagy birói kényszer utjáni birtokváltozásokkal s az egyenes föld és fogyasztási adók mozgalmaival összevetve, lehetőleg hű képet tár elénk a birtokos osztály vagyoni állapotának emelkedéséről, vagy sülyedéséről, a mit pedig financziális politikájának megszabásánál minden józan és tisztességes kormánynak lehetőleg figyelembe kell venni.

Ily kimutatás két módon készülhet.

Vagy ugy, hogy a hitelezők adják az adatokat — ez az egyik mód, — vagy ugy, hogy a telekkönyvekből iratnak ki azok. Ez a másik mód, mely azonban a telekkönyvi bejegyzések megbizhatlansága miatt kétes hitelü eredményt nyujt. A jelzálogos hitelezők tulnyomó nagy részét teszik: az állam, adó-, illeték-, dézsmaváltság, — maradvány és telepitvényi váltság stb. czimen; — továbbá a magyarországi és osztrák földhitelintézetek; a bankok és takarékpénztárak és apróbb hitelszövetkezetek; az összesitett megyei és városi árvapénztárak, a székes káptalani és egyéb kegyes alapitványok stb. E hitelezők maguk is könnyü szerrel előadhatják a kimutatáshoz szükséges adatok nagy részét, de azért természetesen a telekkönyvek közvetlen vizsgálata s adataik kiirása is szükséges. Az egyéni és magánhitelezőktől eredt jelzálogi követelések főleg csak a telekkönyvből tudhatók ki.

Egészen helyeseljük a törekvést, melyet a pénzügyi bizottság ily kimutatás megszerzésében tanusit. A kérdés csak az, hogy a kormány miként s különösen mekkora költséggel véli ezt teljesithetőnek. Hogy pedig a telekkönyvek kiigazitása már égetőn szükséges: azt ettől a kérdéstől eltekintve is, tudja már az országban minden igazságkereső fél, minden biróság, minden örökös és minden vevő s igen sok adófizető. Csak az igazságügyminiszter halogatja ezt — ő tudja miért — évről évre.

A magyar delegáczió albizottságainak ülése.

A pénzügyi albizottságból.

A magyar delegáczió pénzügyi albizottsága ma d. e. 10 órakor Harkányi Frigyes elnöklete alatt ülést tartott, melynek napirendjét a *közös pénzügyminiszterium 1885. évi költségvetésének tárgyalása képezte.*

Az ülésen jelen voltak: a közös kormány részéről *Kállay* Benjámin közös pénzügyminiszter, Tóth Vilmos a közös legfőbb számvevőszék elnöke, Mérey osztályfőnök, Komarek és Szentgyörgyi udvari tanácsosok; — a magyar kormány részéről: Szapáry Gyula gr. pénzügyminiszter. Az albizottság tagjai közül elnökön kivül Perényi Péter b., Sváb Károly és Wodianer Albert b. voltak jelen.

Az ülés megnyitása után

Szlávy Olivér előadó előterjeszti a közös pénzügyminiszterium költségvetését, mely czimenként összegezve a következő számeredményeket mutatja: 1. czim. Központi vezetés 106,910 frt. 2. czim. Központi pénztár 27,560 frt. 3. czim. Számosztály 38,920 forint. 4. czim. Közös külügyminiszterium nyugdijai 342,000 frt. 5. czim. A kincstár által fedezendő katonai nyug- és kegydijak 1.260,000 frt. 6. czim. Tengerészeti nyugdijak 60,000 frt. 7. czim. A fennálló katonai központi és tengerészeti számvevőség hivatalnokainak nyugdijai 69 ezer forint. 8. czim. A közös pénzügyminiszterium nyugdijai és élvezményei 47,000 frt. 9. czim. A közös főszámszék nyugdijai és élvezményei 20,000 forint. Mint rendkivüli szükséglet a 4-dik czimnél 10,500 frt. Összesen 1.972,570 frt. Fedezet: 1995 frt. Marad tiszta szükséglet a közös pénzügyminiszterium számára 1.970,575 frt, tehát 194 frttal kevesebb, mint az elmult évben.

Nagyobb vita csak a *vámjövedelmeknél* fejlődött ki, különösen tekintettel arra, hogy 5.371,670 frttal nagyobb összeg irányoztatik elő, mint az elmult évre megszavaztatott volt, t. i. összesen 18.434,740 frt.

A bizottság egy része abban a nézetben volt, hogy az elmult évre megszavazott 17.063,070 frt állittassék be a költségvetésbe.

Erre *Szlávy* Olivér előadó a következő felvilágositó adatokat terjeszti elő: A vámbevételekre az elmult évben megszavazott összeg már ez évi augusztus hó végén eléretett. Ugyanis Ausztriának augusztus hó végéig vámjövedelmei kitettek 43.253,000 frtot, a magyarországi vámjövedelem 5.706,000 frtot és a bosznia-herczegovinai 62,000 frtot, holott az egész évi bevétel czimén Ausztriára 42.746,000 frt, Magyarországra 4.939,000 frt és Bosznia-Herczegovinára 104.000 frt volt egész az 1884-iki esztendőre megszavazva.

A bizottság ennek következtében a 4 hónapi eredményre elfogadta az 1.371,000 frt több vámjövedelmet s ekként a jövő évre a közös költség fedezésére vámjövedelmek czimén 16.434,740 frt lett a bizottság által megszavazásra ajánlva.

Ugyancsak Szlávy Olivér előadó előterjeszti a *közös főszámszék* előirányzott költségvetését, mely 126,200 frtban állapittatott meg.

E szerint a közös pénzügyminiszter jelentése letárgyaltatott, mire az ülés véget ért.

A jelentés elkészitése után 2—3 nap mulva ülés fog tartatni, a jelentés hitelesitése végett.

A hadügyi albizottságból.

A *magyar delegáczió* **hadügyi albizottsága** ma d. e. 10 órakor Szlávy József elnöklete alatt tartott ülésében megkezdte a hadügyi költségvetés általános tárgyalását. Az ülésen jelen voltak: a közös kormány részéről: gr. Bylandt-Rheidt külügyminiszter, Lambert vezérhadbiztos és Pápay Sándor alezredes; a magyar kormány részéről: Tisza Kálmán miniszterelnök és Szapáry Gyula gróf pénzügyminiszter. Az általános vita ³/₄1 órakor befejeztetvén, rövid szünet után a részletes tárgyalás megkezdődött.

Mindenekelőtt ama válaszokat vette tárgyalás alá, melyeket a hadügyminiszterium a delegáczió mult évi határozataira adott.

Az *épitkezések* részletes ellenőrizhetése czéljából bemutatott részletes kimutatások egyelőre tudomásul vétettek és utasittatni ajánltatik a hadügyminiszter, hogy hasonló kimutatásokat a jövő évben is terjeszszen elő. Hasonlólag tudomásul vétetett a *katonai akadémiákba* felvételre pályázókról szóló kimutatás, mely szerint a bécsujhelyi akadémiában 261, a müszaki katonai akadémiában 165 növendék van és igy az előbbiben még 39, az utóbbiban még 35 rendszeresitett hely nincs betöltve. A *magyar nyelv* oktatásáról a katonai tanintézetekben előterjesztett kimutatások (3-ik határozat) szintén haladást mutatnak; 1987 növendék közül 850 részesült a magyar nyelv oktatásában, mig tavaly 1990-ből 833.

Beöthy Ákos óhajtandónak tartja, hogy a katonai intézetekben a magyar nyelv oktatása mindenkire kötelező legyen.

Bylandt-Rheidt gr. hadügyminiszter azon felvilágositást adja, hogy a növendékek oktatásánál főfigyelem fordittatik az illető ezredek anyanyelvére.

A 4-ik határozat következtében a hadügyminiszter a *fizetéses helyek betöltésére* vonatkozó pályázatokat a folyó 1884. évben az eddiginél sokkal nagyobb nyilvánossággal tétette közzé és a magyar honvédelmi miniszterium utján nemcsak a megyei hatóságoknak küldte meg, hanem a legelterjedtebb magyar hirlapokban is közöltette. A fizetéses helyek igénybevétele egyébként is megkönnyittetett; ennek daczára a fizetéses helyekre pályázó magyarok száma csak egygyel volt nagyobb, mint a mult esztendőben. A bizottság ezen eljárást s a pályázatoknak lehető elterjedt közzétételét a jövőre is fentartandónak tartja.

A 6-ik határozat felhivta a hadügyminisztert, hogy tanulmányozás tárgyává tegye, vajjon a *pót-lótelepek* kezelése nem volna-e egyesithető az állami ménestelepekkel.

A hadügyminiszter válasza szerint a földmivelési-, ipar- és kereskedelemügyi m. k. miniszterrel folytatott tárgyalások szerint ez sem czélszerünek, sem megtakaritásokat eredményezőnek nem mutatkozott. A Lajthán tuli földmivelési miniszteriummal folytatott tárgyalások is csak azon eredményre vezettek, hogy a radautzi méneshez 15 kilométernyire fekvő komány birtokon lehetne egy csikótelepnek a ménestelepppel való együttes kezelését megkisérleni. Ezek következtében az albizottság azon meggyőződésre jutván, hogy a csikótelepeknek az állami ménesekkel való egyesitése megtakaritásokat nem eredményezne, czélszerüen keresztül nem vihető s hogy a radautzi ménesnél tervezett intézkedés sem volna egyesités, az egész eszmét elejtendőnek tartja.

A 7-ik határozat arra utasitotta a hadügyminisztert, hogy a *pótlovak beszerzésére* forditott összegeket illetőleg adminisztrativ uton oly intézkedéseket tegyen, hogy ez összegek lehetőleg közvetlenül a lótenyésztők javára essenek.

A hadügyminiszter válaszában kifejti, hogy ez irányban tett intézkedéseket, melyek még végeredményre nem vezettek, szándéka azonban pót-lóvásárokat rendezni, különösen ha a lovak átlag ára magasabb mérvben engedélyeztetik.

Rakovszky István előadó a választ egyelőre tudomásul vételni ajánlja; helyesli a pót-lóvásárok eszméjét, valamint azon eszmét, hogy a lóavató-bizottságok kártéritési kötelezettsége a közvetlen tenyésztőktől vett anyaggal szemben felfüggesztessék.

Hegedüs Sándor nem tartja helyesnek, hogy egyes eszmékért költségemelést okozzunk. Feladatunk az olcsóbbat keresni; az adózók érdekében azt hiszi, ha tui-

---

Gróf Lónyay Menyhért.

1822—1884.

Kevés embernek adatott elmondhatni magáról, hogy volt egy idő, a midőn hazája sorsát a kezében tartotta. A férfiu, a kit ma döntött ki sorainkból a halál, ezek közül való. Nem csoda, ha elhunytának hire megdöbbentő hatásu lesz széles e hazában s bármely párthoz tartozzék is valaki, bárminként itélje is meg a megboldogultnak tevékenységét a közélet s kivált a politika terén: méltán merülhet föl lelkében az aggasztó kérdés: az-e hát a sorsa a magyar nemzetnek csakugyan, hogy a kik gyermekei közül észre, tehetségre, munkaerőre kiválnak milliók fölött, kik egész életüket a közügy lázas szolgálatának szentelik s abban a tudatban élnek, hogy a mit gondoltak, helyes, a mit cselekedtek, üdvös vala: hanyatló erővel, a leskelődő sirhoz már közel, arról legyenek kénytelenek meggyőződni, hogy sysiphusi munka volt csak, a mit végeztek, az ő munkájok, az ő erőfeszitésük nem képes föltartóztatni alágördülésében a követ, mely a természet örök törvényeinek engedelmeskedni kénytelen.

Tetterőre, munkabiró tehetségre kevés oly fia volt a 48 utáni magyar nemzetnek, mint Lónyay Menyhért. Természettől nyert szellemi képességeivel, nagy szorgalommal gyüjtött alapos és széles körü ismereteivel is csak igen keveseké állta ki az összehasonlitást. Tevékenysége a szó valódi értelmében véve, minden tulzás nélkül páratlannak volt mondható. S kiterjedt a közéletnek legkülönbözőbb, de épen azon ágaira, a melyeken a nemzeti élet sulypontja épen az ő férfikorában nyugodott. A reális élet embere volt, reális czélokkal, reális ismeretekkel. Épen azon a téren lőn kitünő, a melyen leginkább volt szükségünk kitünőségekre, és akkor, a mikor épen ezeknek voltunk leginkább hijával.

Már ez a körülmény egymaga is kiváló szerepet biztositott volna Lónyaynak. Kezdeményező, uttörő volt azon az életpályán, mondjuk, abban a szakmában, melyet a nemzeti izlés száraznak, fanyarnak és ridegnek itélt, de a melyről tudva van, hogy épen az biztosabb uton és áldásosabb módon tett nemzeteket nagygyá, gazdaggá, hatalmassá, mint a hóditó tegyverek, melyekkel megszerezni lehet ugyan ideig-óráig tartó sikert, de melyek azt állandósitani nagyon is gyengék, törékenyek.

Lónyay Menyhért számitó ész vala, ritka érzékkel a gyakorlati érdekek fölismerése, megitélése s megszerzésüknek módja iránt. Ez adta meg neki a diplomata szinezetet, mely nemzeti jellemvonásainkból jóformán hiányzik. Igaza volt ama jellemrajzirónak, ki Lónyayról szólva, emlékeztetett arra a hatásra, melyet szabadságharczunk gyászos vége gyakorolt a világra, mely hősiességünk iránt bámulattal eltelve, nem nyomhatta el a sajnálkozást a fölött, hogy annyi «erő és szent akarat» nem párosult egyszersmind annyi diplomácziával is, mely megmentette volna nemzetünket a katasztrófától. Ugy tekintének, mint a hős oroszlánt, mely csupán erejében és bátorságában bizva, minden fortélyt megvet és mellőz s aztán elbukik.

Lónyay Menyhért sokkal inkább volt európai nevelésü államférfiu, sokkal inkább volt modern ember, semhogy ne látta volna szükségesnek a politikai müködés sikeréhez a diplomata-tapintatot még akkor is, ha a fölfogásnak, melyet érvényesiteni akart, pártját fogta a tiszta jog is és lett volna azt elismertetni elég erő is. Tán messze is ment olykor a «többet észszel, mint erővel» elv alkalmazásában, mint kivánatos lett volna s nem lehetetlen, hogy hiba csuszott be számitásába a különben kitünő számolónak.

Élete attól kezdve, hogy neve ismertté lőn, szakadatlan lánczolata a sokszor erőszakoskodásig megfeszitett tevékenységnek. Még életének utóbbi éveiben, a szélesebb tevékenység köréből kiszakitva is folyton talált foglalkozást pihenni nem tudó szellemének, s még a halál is, mintha megunt volna várni arra a pillanatra, a mikor betegségtől kényszeritve majd pihenni fog, munkaközben volt kénytelen meglepni őt . . .

Lónyay Menyhért 1822-ben, január 6-án született s iskoláit atyja, Lónyay János vezetése alatt otthon végezvén, 1839-ben már jogtudor lett a pesti egyetemen. A közélet terére is ifjan lépett föl, 1841-ben, midőn Bereg és Szabolcsmegyék közgyülési tanácskozásaiban kezdett résztvenni. Kitünő készültsége s higgadt modora általános rokonszenvet keltvén az ifju tehetség iránt, Beregmegye egyhangulag egyik követévé választá az 1843-iki országgyülésre, ugy, hogy már 21 évvel törvényhozó lehetett, még pedig egyik legszorgalmasabb és leghasznavehetőbb tagja annak az országgyülésnek, mely először forditá figyelmét az ország anyagi érdekeire. Az ezekkel foglalkozó «kereskedelem» s a Széchenyi inditványára kiküldött «pénzügyi országos választmánynak» nemcsak tagja volt, de azok ülésein tevékenyen is müködött. S valahányszor az országos tanácskozásokban anyagi kérdések jöttek szóba, a vitatkozásokról szóló jelentések, melyekben a szólókat nem volt szabad megnevezni, csak körülirni, rendesen ugy emlitik, mint egyik szóvivőt, «az alsó tábla legfiatalabb tagját».

Ez országgyülés befejezése után Lónyay ismeretei gyarapitása végett bejárta Európa miveltebb országait, s 1847-ben visszatérve, egyszerre feltünést keltett «Hazánk anyagi érdekeiről» szóló munkájával, mely főleg a közlekedési eszközök, kő-, vas- és vizi utak felől nyujtván tájékozást, valódi hézagot pótolt a nemzetgazdasági téren akkor még alig kezdődő irodalmunkban. E müvéből csak két füzet jelent meg, a harmadik 1848-ban akkor került sajtó alá, mikor az ügyek más fordulatot vevén, a szerző feleslegesnek látta kiadását. A helyett, ugy mint már korábban is, az időszaki sajtót kereste föl dolgozataival, s egyik szakértő munkatársa volt az ellenzék főközlönyének, a Szalay, majd Csengery szerkesztése alatt megjelenő «Pesti Hirlap»-nak.

Beregmegye 1847-ben ismét egyhangulag választá meg követének s az 1848-diki törvények nem egy nevezetes pontja az ő inditványára vétetett föl. Az ez év juliusában megnyilt pesti képviselőháznak elejétől végig tagja volt. E minőségében irta «Pénzügyi leveleit», melyben az akkori pénzügyi tervekkel foglalkozott. A második magyar miniszterium alakulásakor államtitkár lett a pénzügyi tárczánál.

A világosi fegyverletétel után ő is külföldre menekült s egy ideig Párisban tartózkodott, de kegyelem utján már 1850-ben visszatért s egy ideig birtokán elvonulva, magángazdasággal foglalkozott, mig ismét visszatért az irodalmi és társadalmi élet terén.

Itt kezdődik az a roppant tevékenysége, mely állandó nyomot hagyott kivált gazdasági életünk mezején s melynek jótékonyságát ellenfelei is elismerni kénytelenek. Jelentékeny része volt legnevezetesebb pénzintézeteink létrehozásában, igy a most már nagyban virágzó «Első magyar biztositó társulat», valamint a Pannónia és Magyar viszontbiztositó társulat megalakitásában, mely két utóbbinak elnöke volt. A «Magyar Földhitelintézet» megalkotásában, szervezésében, és vezetésében gróf Dessewffy Emillel és Csengery Antallal együtt munkálkodott s előbbinek halála után elnöke lett. Majd megalapitá a budai kereskedelmi és iparbankot. A Tiszaszabályozás ügyében előbb mint a felső-szabolcsi tárrsulat elnöke, majd az ő sürgetésére összehivott 1857 és 58-ki nagygyüléseken vett tevékeny részt. Az országos gazdasági egyesületnél a közgazdasági szakosztálynak volt elnöke. Azonfelül számos vidéki gazdasági egylet, takarékpénztár, iparegylet s más közhasznu intézmény az ő kezdeményezésének köszönheti lételét.

Ez valódi, ez igazán alkotó tevékenység vala, melynek annál nagyobb az érdeme, mivel oly időszakra esik, melyben a nemzeti tevékenység elől csaknem végkép el volt zárva a tér s minden erőkifejtési kisérlet mondhatatlan akadályokba ütközött.

De ez nem merité ki sem türelmét, sem munkásságát. Az irodalom terén is sikerrel terjeszté eszméit. 1863-ban jelent meg «Közügyekről» czim alatt nemzetgazdasági dolgozatainak gyüjteménye, melyek 1857-től 1862-ig a Pesti Naplóban, Budapesti Szemlében, Akadémiai Értesitőben s az akadémia statisztikai közleményeiben láttak napvilágot. Két «Emlékiratával» Magyarország számára teljes vasuthálózat-tervet terjesztett az orsz. gazdasági egyesület elé.

Tevékenységének jelentékeny része volt szentelve a magyar tud. akadémia ügyeinek, melynek tiszteletbeli és igazgató tagja s b. Eötvös József halála után első elnöke volt. E minőségben minden összes ülésen ő elnökölt s még az egy hét előtt tartott összes ülést is ő vezette. De a mi különösen kiemelendő, Lónyay Menyhért volt az, kinek az akadémia jelen anyagi virágzását köszönheti. Ő hozott rendet pénzügyeibe s amaz elnöki beszédé, melylyel az akadémia ez idén junius havában tartott nagygyülését megnyitotta, érdekes képét nyujtja annak a föllendülésnek, melyet az intézet vagyoni helyzete az ő elnöksége alatt ért el. «A mult évben is, ugymond arra az érdeklődésre utalva, melylyel a közönség ez intézetünk iránt viseltetik, másfélszázezer forinttal növekedett az akadémia vagyona, ujabb alapitványokból százezer forint folyt be, közelebb ismét befoly huszezer, jelzálogilag biztositott alapitványok összege ötvenezer s rokon czélokra, de az akadémia által kezelt hagyományok összege ismét százezer forint. Ugy hogy ez év elején az akadémia alapvagyona már meghaladta a két millió forintot.»

A protestáns egyház ügyeinek vezetése körüli szerepe is a legkiválóbbak egyike. 1857-ben Tisza Kálmánnal és Ujfalussy Miklóssal a debreczeni főiskola autonóm állásának visszaszerzésére lépett föl sikeresen. 1857 és 58-ban tagja volt ama küldöttségnek, mely a protestáns egyház sérelmeit a király elé terjeszté. A hirhedt pátens idejében egyike volt a legelsőknek, kik fölemelték szavukat a protestánsok önkormányzati jogai mellett s egy egyházi lapot Prottmann rendőrfőnök épen az ő czikke miatt foglalt le. 1860-ban a békés-bánáti egyházmegyének lőn gondnoka, 1870-ben pedig a dunamelléki ref. szuperintendencziának főgondnoka. Midőn e megválasztatását hirül vitték, e szavakat intézte a küldöttséghez: «A protestáns emberre nézve legmegtisztelőbb emez állást elfogadom, de csak ugy, ha minél több munkával látnak el, s időmet minél inkább igénybe viszik.»

Mint szónok nem tartozott a kitünőbbek közé. Beszédei szebbek olvasva, mint hallgatva. De tárgyai sem voltak alkalmasak szónoki effektusok elérésére, előadása száraz volt és fejtegető s hiányzott is belőle ama könnyüség és folytonosság, mely eszméiben megvolt. Hangja csengés nélküli, tompa. Szóval a tett embere volt, nem a szóé.

Politikai szereplésére nem kivánunk ezuttal hoszszasan kiterjeszkedni. Az 1861-ki országgyülésen nagyobb beszédet tartott, melyben leginkább az absolut rendszer pénzügyi politikáját ostorozá. Az 1865—67-ki országgyülésen már nevezetes tevékenységi kör nyilt számára. Andrássyval és Eötvös Józseffel együtt hárman vitték Bécsben a kiegyezési tárgyalásokat s mivel a nehézségek a hadügyön kivül legkivált a pénz- és kereskedelmi ügyek körül forogtak, ezeknél neki, mint szakférfiunak jutott a főszerep.

A miniszterium megalakulván, abban Lónyay a pénzügyminiszteri tárczát vállalta el. 1870-ben Beke elhunyta után közös pénzügyminiszterré neveztetett ki s ez idő alatt távol tartózkodott a magyar közügyektől. Ez idő alatt grófi rangra emeltetett. 1871 végén mint a magyar kormány elnöke tért vissza Budapestre. Miniszterelnöki székben töltött ideje gazdagabb volt keserüségekben, mint politikai sikerekben. Sulyos támadásoknak volt kitéve s tulajdon kabinetjében is kitört ellene az elégületlenség, minek következtében 1872 deczember 2-án a kormányelnöki tárczát le is tette.

*

Mióta Lónyay megszünt miniszter lenni, kevés szerencsével szerepelt a politikai téren. A mikor még féltek tőle, gyakran megkinálták fontos diplomácziai állásokkal; igy gróf Andrássy 1873-ban több izben értekezett vele az iránt, hogy foglalná el a konstantinápolyi nagyköveti állást, majd meg a spanyol nagykövetségi állást ajánlotta neki, de Lónyay ekkor még azt hitte, hogy pártja segélyével csakhamar ismét belejut Magyarország miniszterelnöki székébe és ez okból nem volt rá birható, hogy bár előkelő állásban, de tehetetlenül és megkötött kezekkel távoli szemlélője legyen a hazai ügyeknek.

Mint miniszterjelöltről komolyan csak a fuzió idejében beszéltek ismét róla. Mindenki emlékezik még arra a hires utazásra, melyet Lónyay Andrássyval Bécstől Budapestig egy koupéban tett. Másnap azzal voltak az ujságok tele — még a félhivatalos Hon és Ellenőr is, — hogy Andrássy megkinálta Lónyayt a pénzügyminiszteri tárczával.

Ugy is volt. Csakhogy Andrássy mentalis reservatióval élt. Lónyayval az akkor még komolyan számba jövő vacsor pártot akarta a készülőben levő fuzió számára megnyerni. Lónyay csakugyan lépre ment és a fuzió kérdésének felmerültekor ennek nem volt melegebb szószólója Lónyaynál. A mig a pártok egyesülése nem vált bevégzett ténynyé, addig a gróf sorra fogadta Tisza, Wenckheim, Andrássy stb. látogatását; hosszu memorandumot dolgozott ki, melyet a király elé szándékozott terjeszteni, és melyben az ország bajainak orvoslásáról szólt. A dolognak az lett a vége, hogy se Lónyay, se memoranduma nem kerültek a király elé és Lónyay elkeseredve — habár, mint vélte, csak egy időre — vonult vissza a küzdtértől.

Első szándéka az volt, hogy körülutazza a világot, hogy tapasztalatokkal meggazdagodva, uj eszmékkel megrakodva, bár csak évek mulva, hasznos szolgálatokat tegyen hazájának. E szándékának megvalósitására találkozót adott Erdélyben báró Hübnernek, ki épen akkor tért vissza keleti utjáról. Báró Hübner néhány hónapi pihenő után körül szándékozta utazni a világot és Lónyay társul óhajtott hozzá szegődni; meg is beszélték már az utazás részleteit, sőt az elindulás idejét is megállapitották, de akkor családi bajok állottak elő, melyek elintézése a gróf jelenlétét igényelték és a világ körüli ut elmaradt.

A Wenckheim-kormány megalakulása a vacsorapárt bomlását vonta maga után. Egyik legkiválóbb tagját, báró Kemény Gábort miniszteri tárczával kecsegtették, egyik-másik egyéb magas állásokat foglalt el, sőt a gróf fia is a szabadelvü párthoz szegődött. Lónyay pártja felbomlása után levelet irt báró Wenckheim miniszterelnökhöz, melyben kijelentette, hogy bár helyesli a fuzió eszméjét, mindazonáltal fentartja magának, hogy az ország javára czélzó eszméit kifejezésre fogja juttatni még akkor

ságosan kivántatik a közvetlen tenyésztő figyelembe vétele, ez a költségeket növeli.

Előadó figyelmeztet, hogy épen az adózók érdekében való, hogy a költségek egy része a tenyésztők javára essék; különösen fontos szempontnak tartja ezt Magyarországon.

Beöthy Ákos csatlakozik az előadó inditványához; fontos nemzetgazdasági kérdésnek tartja e dolgot és épen azért a határozatot fentartandónak véli a jövő évre is.

Wahrmann Mór szintén helyesnek tartja, hogy a közvetlen tenyésztő érdekei figyelemre méltattassanak, ha ez a költségvetés megterheltetése nélkül lehetséges. Azért a határozatot fentarthatónak véli, mert ha a delegáczió azt látná, hogy ezen czél elérése nagy költségemeléseket igényel, mindig megakaszthatja a további költségemelést.

Széll Kálmán kifejti, hogy a delegácziónak czélja hasonló költségekkel szemben évek óta mindig az volt, hogy a lóvásárlások előnyei lehetőleg közvetlenül a tenyésztők javára essenek. Fentartandónak véli a határozatot.

Ivánka Imre a czél előmozditására jónak tartaná, hogy a lóavató bizottságok működésök első napjait kizárólag a tenyésztőknek szenteljék.

Andrássy Aladár gr. megjegyzi, miszerint ha eléretik a czél, hogy közvetlen a lótenyésztőktől több ló vásároltatik, akkor a lóanyag is olcsóbbá válik és igy elesik Hegedüsnek aggodalma. Az albizottság többsége fentartandónak véli a határozatot, hogy a hadügyminiszter a jövőben is oly intézkedéseket tegyen, melyek szerint a pótlovak beszerzésére forditott összegek lehetőleg közvetlenül a lótenyésztők javára essenek. Egyes konkrét intézkedéseket azonban a bizottság nem javasol.

A *területi elhelyezésre* vonatkozó 5-ik határozat következtében adandó felvilágositásokra az albizottság egy szükebb albizottságot küldött ki (elnök, előadó, Dóry Lajos, Ivánka Imre, Éber Nándor), melynek jelentése után fogja e kérdést elintézni.

Ezek után áttért az albizottság a *rendes költségvetés* általános tárgyalására.

Rakovszky István ismerteti a költségvetést, melynek rendes kiadásai 97.261,835 frttal vannak előirányozva; bevétele 2.449,399 frttal, ugy, hogy az összes rendes szükséglet 94.812,436 frt, a mi a tavalyi rendes szükséglettel szemben 1.723,628 frt költségnövekedést eredményez. Ha azonban ebből leszámittatik a rendkivüli költségvetésben mutatkozó 1.886,705 frtnyi kevesebb szükséglet, valamint a megszállott területen levő csapatoknál mutatkozó 947,000 frtnyi kevesebb szükséglet, e három költségvetés együtt az idén 1.110,017 frttal kevesebbet mutat fel. A rendes költségvetés főbb tételeit ismertetvén, kifejezi aggodalmait az iránt, hogy a hadügyi költség folyton növekszik, ugy, hogy az 1878. évi 68.000,000 frtról most már 94.800,000 frtra emelkedett, daczára annak, hogy a mostani költségvetésben az élelmezési árak csökkenése lényegesen ellensulyozta a növekedést. Tekintettel arra, hogy az ismétlő fegyverek kérdése, a nyugdijösszegek folytonos emelkedése s egyéb számos oly kérdés fekszik még előttünk, melyek nagyobb kiadásokat fognak valószinüleg igényelni, attól tart, hogy a monarchia lakosságának áldozatképessége nem lesz arányban annak áldozatkészségével. Elismeri, hogy más államok hadierejével szemben mi sem maradhatunk nagyon messze hátul, elismeri azt is, hogy a költségvetés tanusága szerint a hadügyminiszterium igyekezik a lehető legtakarékosabban és legtökéletesebben eljárni, mindazonáltal elérkezettnek látja az időt arra, hogy a hadsereg egész szervezetének változtatása utján igyekezzünk lényeges megtakaritásokat elérni.

Hegedüs Sándor különösen két kérdést emel ki és pedig először, hogy a hadügyi kormányzatnak mily intencziói vannak az ismétlő fegyverekkel szemben, hogy a nyugdijtörvény következtében kivánt költségek mikor érik el tetőpontjukat, a mi már az 1882. évre volt kilátásba helyezve.

Bylandt-Rheidt gr. közös hadügyminiszter a kérdésekre válaszolva hangsulyozza, hogy mindazok könnyebben volnának megoldhatók, ha szomszédaink nem volnának. »Daczára annak, hogy most a szomszéd államokkal a lehető legjobb viszonyban állunk, a hadügyi kormányzatnak mégis figyelemmel kell kisérnie más államok hadierejét és a hadi erő fejlesztésére forditott összegeket. — Francziaország csupán a hadügyi rendes kiadásokra évenként 233 millió arany forintot költ, nem számitva ide a rendesen néhány száz millióra rugó rendkivüli kiadásokat. Ez összegekkel Francziaország 524 ezer főnyi állandó hadsereget tart, tehát több mint kétszer annyit, mint mi. Németország, Oroszország s a többi államok mind igyekeznek hadi erejöket fejleszteni és azoktól mi még messze állunk, de kötelességünk legalább annyira gondoskodni magunkról, hogy a monarchia védképessége szükség esetén csakugyan használható legyen. Nálunk átlag egy embernek fentartása 320 frtba kerül, Németországban 378 arany forintba, Olaszországban 377 frtba, Francziaországban 454 arany forintba. Ez adatok mutatják, hogy a hadügyi költségvetés a takarékosság legszükebb korlátait tartja meg, és mindaddig, mig más államok az álló hadseregek más enyhébb organizáczióját nem kezdeményezik, nem tartja lehetőnek, hogy épen a mi monarchiánk bocsátkozzék kétes eredményü experimentumokba.

Az ismétlő fegyvereket illetőleg kijelenti, hogy azoknak sokféle rendszere felett még a szakértők és a hadsereg megegyezésre nem jutottak és egyátalában mig más államok ilyent be nem hoznak, nem áll szándékában, hogy mi kezdeményezzük azok behozatalát. Azt azonban pozitive igérni nem lehet, hogyha más államok ily ismétlő fegyvereket hoznak be hadseregeiknél, hogy akkor a mi hadseregünk sem lesz-e kényszeritve hasonlólag eljárni. A kellő időpontot nem szabad elmulasztanunk, de kötelességének tartja, hogy idő előtt költségeket az országnak ne okozzon.

A nyugdijakat illetőleg részletes adatokat terjeszt a bizottság elé annak igazolásául, hogy nemcsak mulasztások és visszaélések ott nem fordulnak elő, hanem ellenkezőleg 9 év óta különös gond fordittatik a személyes ügyekre és arra, hogy a méltányos és törvényszerü igények kielégitése mellett semmi más irányzat ne érvényesülhessen és az államkincstár jogosulatlan követelésekkel ne terheltessék. Kényszeritett nyugdijazások nem fordulnak elő. Oly nyugdijazások is alig vannak, a hol az illető talán még némi szolgálatra képes volna, mig ellenkezőleg számos eset van, hogy olyanok, kik már alig képesek egészségi szempontból a kellő szolgálatot végezni, mégis továbbra is szolgálatban tartatnak. A közvéleményben mutatkozó panaszok nézete szerint egészen tévesek s e tévedések indoka részint az, hogy az illető statisztikai adatokat nem veszik figyelembe, részint az, hogy a nyugdijazottak neve rendszerint kétszer fordul elő a hirlapokban; először, midőn ideiglenesen helyeztetnek nyugdijba, másodszor, midőn véglegesen nyugdijaztatnak. A nagy közönség azonban hajlandó mind a két közleményt külön nyugdijaztatásnak venni. Adatokat terjeszt az albizottság elé, melyek szerint épen a követett szigoru és lelkiismeretes kezelés miatt a nyugdijazottak létszáma 1866 óta tetemesen csökkent. Az ily nyugdijtörvény azonban a nyugdijösszegeket emelte és ennélfogva a létszámcsökkenés nem nyer kifejezést a költségek apadásában.

Ezen felvilágositások után a bizottság áttér magának a költségvetésnek tárgyalására és pedig először azon tételeket vette birálat alá, melyek a költségvetésben egy vagy több czimnél különbséget idéznek elő a mult évi előirányzathoz képest.

Ezek között az első szükségleti többlet a krakói és przemysli térparancsnokságok létszámának felemelése folytán 1950 frt.

Hegedüs Sándor elvileg ellenzi a létszámnak emelését, habár ilyen egyes kisebb tételeknél is.

Bylandt-Rheidt által nyert felvilágositások után az albizottság a tételt elfogadja.

Második tétel: a *tábori tüzérség szervezetének* változtatása folytán 291.183 frttal több van felvéve, mint a mult évben.

Az **előadónak** rövid ismertetése után a **Bylandt-Rheidt** részletesen kifejti ezen ujraszervezés indokait és keresztülvitelét. E szerződés által reméli elérhetni azt, hogy a lovasság is harczképessé tétetik és a tüzérség is a czélszerü beosztás mellett jobban kifejtheti erejét. Hogy mindez mily minimalis mértékben történik, mutatja, hogy Oroszországban 23 lovashadosztály van, ebből az orosz-lengyelországi területen 14, Németországban 10 lovas hadosztály van, mig nálunk a honvéd-lovas hadosztályt is beleszámitva, csak öt. Mig Oroszországnak béke idején 1512 felszerelt ágyuja, Francziaországnak 1748, Németországnak 1404 van, nálunk 696 és a tervezett ujraszervezés után 708. Tekintettel volt azonban az ország pénzügyi viszonyaira és a lovasságnak, valamint a tüzérségnek egyszerü létszámemelése helyett, mi igen nagy összegeket igényelt volna, a czélszerü beosztás és elhelyezés utján reméli elérni az óhajtott czélt.

Beöthy Ákos ezen kérdést veti fel, hogy a honvédség számára tervezett 9 nehéz ütegosztály és egy lőszertelep nem volna-e külön önálló csapatként kezelhető és beosztható; mire **Bylandt-Rheidt** azon felvilágositást adja, hogy a mozgositás érdekében és magoknak a honvédcsapatoknak érdekében is ez czélszerüen nem volna eszközölhető, mert az egyes ütegeknek és tüzérségi osztályoknak már béke idejében ugy kell elhelyezve lenniök, hogy mindenütt az illető csapatok mozgositása esetén rögtön e csapatokhoz csatlakozhassanak.'

Ivánka Imre megnyugvással veszi ugyan tudomásul a hadügyminiszter előterjesztését a tüzérség szervezéséről, de azon aggodalomnak ad kifejezést, hogy ez nem lesz elegendő, s hogy nevezetesen lovasságunk szaporitására és tüzérségünk fejlesztésére nem sokára még nagyobb összegekre lesz szükségünk. Minthogy pedig erre az országnak pénze nincsen, ismételten hangsulyozza, hogy más uton kell a hadsereg védképességét fejleszteni, a mit nevezetesen az által vél lényegesen előmozdithatónak, ha a *népfelkelési törvény* hajtatik végre kellő erélylyel. Egyébiránt a tételt elfogadja,

Hegedüs Sándor a tervezett reform szakszerü birálatába nem bocsátkozik, azt a szakminiszter felelőségére kénytelen hagyni, de biztositékokat kiván, hogy ezen reform által a kitüzött czélok csakugyan el is éretnek. Nevezetesen pedig először, hogy vajjon e reform daczára a közel jövőben nem leszünk-e kényszerülve a lovasságra nagyobb áldozatokat hozni, és másodszor, hogy az ágyukészlet emelése miatt nem lesz-e a közel jövőben nagyobb összegekre szükség.

Bylandt-Rheidt erre azon választ adja, hogy a lovasságot illetőleg az ő feladata a lehetőt és legszükségesebbet megtenni a legtakarékosabban. Az azonban, hogy a jövő mit hoz, nem függ a minisztertől és arra biztositékot nem nyujthat; annyit most is kijelenthet, hogy a tervezett reform alapos tanulmányok után készült és ha a rendes viszonyok nem változnak, bizonyos állandósággal bir. Az ágyukat illetőleg teljesen megnyugtathatja az albizottságot, minthogy a tartalékkészletek kellő felhasználásával és viszont ezek évenkinti pótlásával az egész szükségletet a költségvetésben előirányzott összegekből fedezheti, ugy hogy a mig csak maga a hadsereg létszáma a törvény által föl nem emeltetik, e czélból ujabb áldozatokra szükség nem lesz.

Beöthy Ákos inditványára az albizottság elrendeli, hogy az egyes részletes adatok az albizottság tagjai között kiosztassanak s ezzel az ülés d. u. 2 ó. 30 perczkor befejeztetett.

A legközelebbi ülés — minthogy holnap a hadügyminiszter az osztrák delegáczióban lesz elfoglalva — holnapután délelőtt 10 órakor fog tartatni.

A külügyi albizottságból.

A magyar delegáczió *külügyi* albizottsága ma délelőtt tartotta első ülését, melyben érdekes tárgyalások voltak.

A külügyi költségvetés magában véve nevezetesebb változást nem mutat föl. Egy osztályfőnöki és egy udvari tanácsosi állás törlése s helyettük két osztálytanácsos felvétele, talán a legszembeszökőbb változás.

Annál jelentősebb volt a konzuláris ügy reformja.

Erre nézve a külügyminiszter javaslatba hozta, hogy a konzuláris tisztviselők nyugdijképes fizetése egyenlő vonalra emeltessék a külügyi szolgálat másik ágában rendszeresitettekkel. Ez körülbelől ötvenezer frtnyi emelést involvál magában. A fizetésemelést a szolgálat érdekeivel könnyü volt indokolni: annál nehezebb összhangba hozni a pénzügyi helyzettel. E pontnál élénk diskusszió fejlődött ki. *Szilágyi* Dezső azon a nézeten volt, hogy itt czélszerü volna azt az elvet alkalmazni, a mit saját tisztviselőink fizetésének javitásánál követünk. Ezeké még alacsonyabb, mint a közös kormányzati ágaknál alkalmazottakké és ha azok sorsán csak annyiban segithetünk, hogy csak az alsóbb tisztviselők fizetése javittatik, a felsőbbekének emelése pedig csak a pénzügyi helyzet javulásával fogna bekövetkezni: a pénzügyi szempontok ugyan ezt javasolják a külügyi szolgálati ágban is.

Apponyi Albert gr. pártolta, Andrássy s mások, valamint Kálnoky gr. külügyminiszter a javaslat értelmében szólaltak fel.

Részletesen emlékeztek meg a konzulsági ügyek reformjára vonatkozó intézkedésekről, melyek csak kezdetét képezik, a még csak ezentul befejezendő amaz intézkedéseknek, melyeknek czélja: a kereskedés és ipar érdekeinek hatályosabb előmozditását eszközölni. E czélból a konzulok utasittattak, hogy az egyesek megkereséseire a kereskedelmi érdekben szükséges felvilágositásokat, egyes firmák hitelképessége, a forgalomra befolyással biró viszonyok fölött adják meg. A kereskedelmi- és iparkamarák főbb jelentései s jelentősebb jegyzőkönyvei a konzuloknak megküldetnek, egyszersmind e két állam kereskedelmi miniszteriumai, valamint a külügyminiszterium által esetről esetre figyelmeztetni fognak a jelentősebb pontokra. A konzuli évi, negyedévi, havi jelentések rendesebben fognak közzétetni stb.

Ez intézkedések igen kedvezően fogadtattak a bizottság tagjai részéről.

Felmerült még a költségvetés tárgyalása folyamán az állami levéltárak használhatóságának kérdése, melylyel már a megelőző delegácziók is foglalkoztak. Az előadó *Falk* Miksa erre nézve inditványt tett, melyet, a külügyminiszter is hozzájárulván, az egész albizottság elfogadott. E szerint a Bécsben levő négy különféle állami levéltárakban elkülönitendők volnának az aktuális politikai jelentőséggel biró részek, talán 1815-ön innen, a régibb levéltári részektől, ezek egyesittetnének egy állami közös levéltárba, mely az alkalmas hivatali szervezettel ellátva a tudományos kutatásnak teljesen meg volna nyitva. Ez eszme czélszerü keresztülvitele iránt egy a külügyminiszter által egybehivott enquet volna meghallgatandó.

A költségvetés végén *Szilágyi* Dezső szólalt fel s inditványozta, hogy a bizottság mondja ki azt az óhajtását, hogy e konzuláris juriszdikczió dualisztikus államszerkezetünknek megfelelőleg rendeztessék. — jelesen, magyar alattvalók ügyeiben az eljárás magyar törvény szerint történjék, s nem ugy mint a jelen gyakorlat mutatja, ausztriai törvények szerint, s a felebbvitel ne Triesztbe és harmadfokon Bécsbe a legfőbb itélőszékhez, hanem egy törvényes módon megjelölendő magyar birósághoz és legfőbb fokon a kir. kuriához történjék. Ez ma már gyakorlatilag is keresztül vihető, mert a keleti akadémiában a magyar jogrendszer minden ága tanittatik és vizsgatárgyat képez, s mert ma már az alaki s anyagi jog kodifikálása terén, a 67-iki állapothoz képest tetemes haladást tettünk, s a közelebbi években e haladás még nagyobb leend.

Erre hosszabb eszmecsere indult meg, melyben gróf *Kálnoky* külügyminiszter, *Szögyény* államtitkár s a jelenlevő *Tisza* Kálmán miniszterelnök vettek részt, mindnyájan kijelentve, hogy ez inditvány keresztülvitelét elvi akadály nem gátolja, és hogy a kérdés tárgyalását a külügyminiszter meg fogja inditani a két állam igazságügyminisztereinél s a gyakorlati megoldást előkésziteni.

E nyilatkozatok után Szilágyi inditványát az albizottság elfogadta.

A bizottság üléséről a *félhivatalos* tudósitás következőleg szól:

A *külügyi albizottság* ma három óra hosszat tartó ülésében tárgyalta és befejezte a külügyminiszterium költségvetését. Elnök: *Zichy* Ferencz gr., előadó: *Falk* Miksa.

A közös kormány részéről jelen vannak: *Kálnoky* Gusztáv gr. külügyminiszter, *Kállay* közös pénzügyminiszter, *Szögyényi* László osztályfőnök, *Teschenberg* b. miniszterrezidens, *Falke* b. udvari tanácsos, továbbá *Tóth* Vilmos a közös főszámszék elnöke; a magyar kormány részéről: *Tisza* Kálmán miniszterelnök, *Szápáry* Gyula gr. pénzügyminiszter.

A közös külügyminiszterium fedezetlen szükséglete 3.776.500 frt, 37,800 frttal több mint a mult évben.

Figyelmet érdemlő tárgyalás keletkezett a házi, udvari és állami levéltár költségeinél.

Falk Miksa előadó felhivja az albizottság figyelmét ama sürü panaszokra, melyek a **bécsi állami levéltárakra** vonatkozólag a tudományos kutatásokkal foglalkozó körök részéről mind élénkebben hangzik. Kiemeli, hogy 4 ilyen levéltár van: első a cs. és kir. udv. kabineti levéltár *Braun* titkos tanácsos felügyelete alatt, melynek évszázadokon át felgyült okmányait azért nem lehet a történelmi tudomány előmozditására értékesiteni, mert az ugynevezett kurrens vagyis ujkori anyag nincs különválasztva a történelmi mult korba tartozó okmányoktól és amazokra való tekintetből emezek is hozzáférhetetlenekké tétetnek; másodszor az ugynevezett titkos állami levéltár *Arneth* titkos tanácsos akadémiai elnök vezetése alatt, melynek szervezete és kezelése megfelel ugyan a tudományos követeléseknek, de személyzet alkalmazásánál nincsenek tekintettel Magyarország méltányos igényeire, bár a vezetés ellen panasz nincs és itt legalább egy magyar tisztviselő van alkalmazva; harmadszor az udvari kamarai levéltár, mely a közös pénzügyminiszter fenhatósága alatt van és a levéltári anyag, mely nagyon terjedelmes, felerészben Hungaricákból áll, itt is kevés a tiszti személyzet, de magyarul és latinul beszélő és e két nyelven szerkesztett iratokat értő s a magyar történelemben otthonos tisztviselő nincs; negyedszer a hadügyi levéltár a közös hadügyminiszter fenhatósága alatt. És ezen levéltárral van a legtöbb baj. E levéltár igazgatója a müvelt és loyális *Sacken* altábornagy a legjobb akarattal van ugyan, de a rendszer hiányainál fogva nem segithet a bajokon. E levéltár teljesen katonai kézben van. A vezető és kezelő személyzet minduntalan változik és foglalkozását merőben katonai munkának tekinti.

Az **előadó** részletesen elősorolja azon nehézségeket, melyekkel a magyar történetbuvár a levéltárakban találkozik s ennélfogva szükségesnek tartja, hogy a delegáczió e levéltári kérdésben valahára iparkodjék a jámbor óhajtások határán tul menni és gyökeres orvoslást sürgetni. Néhány jeles hazai tudóssal megbeszélvén a dolgot, előadó a következő pontokat terjeszti elő, melyek teljesitésétől orvoslást várhatni:

1. A bécsi udvari kamarai kabineti és hadügyi levéltárak historicuma, azaz az 1792-ik évet megelőző levéltári anyag külön választassék és az állami levéltárral egyesitve szerveztessék egy egységes állami levéltár »osztrák-magyar államlevéltár« czim alatt.

2. Az ekkép egyesitett levéltár nyilvános tudományos intézet legyen tudományos és irodalmi készültségü tiszti személyzettel birjon.

3. E személyzet kebelében a lehetőségig magyarok is alkalmaztassanak.

4. Ezen elvi főkérdések tárgyalása és a részletek megállapitása végett hivassék össze egy bizottság, melyben résztvennének ugy a közös miniszteriumok, mint a monarchia két fele kormányainak, továbbá a két akadémia az osztrák és magyar történelmi társulatok és az egyesitendő levéltárak képviselői.

Addig is, mig ezen ohajtott czél éretnék, intézkedjék a kormány, hogy a kutatók munkálkodása a bécsi állami levéltárakban megkönnyittessék, nevezetesen, hogy az ottani hadügyi levéltár hozzáférhetővé tétessék, valamint a császári és királyi kabineti levéltárak is, és hogy minden levéltárban egy-egy magyar ember alkalmaztassék, a ki a magyar nyelven szerkesztett okmányokat érti.

Az *előadó* ezen inditványai az albizottság által egyhangulag elfogadtattak, csak az egy pontra nézve, hogy egyedül az 1792-öt megelőző okmányok bocsáttassanak közhasználatra, szólaltak fel **Apponyi** Albert gr. és **Andrássy** Gyula gr. ama nézezöknek adván kifejezést, hogy e tekintetben tovább lehetne menni, s például nincs ok arra, hogy a nagy napoleoni háborura vonatkozó okmányok titokban tartassanak és tán közelebb fekvő határidőt, például a bécsi kongresszus idejét lehetne elfogadni.

Végre a bizottság abban állapodik meg, hogy ez utóbbi pontra nézve a megállapodás szintén az összehivandó bizottságra bizassék.

Egyszersmind kimondatott, hogy a pontozatok a jelentésbe felvétessenek.

Ezután megszavaztattak a következő tételek, köztük a rendelkezési alap 500,000 frttal, továbbá a 2. czim szükségletei, ezek közt a szultán által ajándékozott Jeniköi nyári palota kijavitására előmunkálatokra 2000 forint. A 3. czimnél **»konzulsági szükséglet«** tetemesebb többlet fordul elő a konzulsági kiadásoknál.

A külügyminiszterium, mint tudva van, külön füzetben indokolja e többletet.

Falk előadó nem tartotta elégségesnek, hogy a konzulsági ügy reformja egyedül a tisztviselők anyagi helyzete javitásában álljon és e tekintetben bővebb felvilágositásért fordult a miniszteriumhoz s a miniszterium egész sorozatát tudatta vele azon intézkedéseknek, melyek a konzulsági ügy reformjára részint már tétettek, részint folyamatban vannak és a mint az ülésben jelenlévő *külügyminiszter* hozzátette, e reformok csakis a kezdetet képezik. A leglényegesebb intézkedések a következők:

Még 1883-ban meghagyatott a konzulságoknak, hogy évi jelentéseiket minél gyakrabban adják be, hogy az összegyüjtött anyag el ne avuljon. Meghagyatott továbbá, hogy a havi jelentések különösen az Ozman birodalomban, Romániában, Görögországban, Szerbiában és Bolgárországban székelő konzulságok részéről pontosan beküldessenek, melyek noha meg voltak rendelve, majdnem teljesen kimentek a divatból. E jelentések azóta részletesen befolynak. Nemkülönben meghagyatott az Európán kivül levő konzulsági hivataloknak, hogy évnegyedes jelentéseiket az eddiginél pontosabban küldjék be. E jelentések mind áttétetnek a két kereskedelmi miniszteriumhoz s ezek által nyilvánosságra hozatnak, az évi jelentések pedig külön kötetekben átnézetes alakban tétetnek közzé. Továbbá felszólittattak a konzulátusok, hogy az idegen országokban megjelenő kereskedelmi ipar és hajózásra vonatkozó törvényeket és rendeleteket, nevezetesen a netaláni árutilalmakra, közlekedési akadályokra vagy könnyebbitésekre vonatkozókat azonnal küldjék be s ezeket a miniszterium a kereskedők és iparosok tudomására hozza. Másfelől, hogy a konzulátusok is tájékozva legyenek a monarchiában levő kereskedelmi és iparviszonyokról, a fontosabb magyar és osztrák kereskedelmi és ipari kérdésekről értesitteti a konzulátusokat.

Meghagyta továbbá a konzulátusoknak, hogy a területükön előforduló csődöket vagy fizetésmegszüntetéseket, a mennyiben azok monarchiánkat érdeklik, haladéktalanul jelentsék be és ha tudomásuk van arról, hogy ilyen csőd vagy fizetési megszüntetésnél valamelyik belföldi kereskedő vagy iparos közvetlenül érdekelve van, az illetőt egyenesen tudósitsa róla.

A külügyminiszterium kiemeli, hogy a magyar kereskedelmi miniszterium kijelentette, hogy ezen ujitás, mely eddigelé egyetlen állam részéről sem létesittetett, a magyarországi üzletvilág részéről a legnagyobb elismeréssel fogadtatott. Kötelességévé tette továbbá a miniszterium a konzulságoknak, hogy ha belföldi kereskedők vagy iparosok valamely külföldi czég váltóképessége iránt hozzájok kérdést intéznek, a mennyiben arra lelkiismeretesen felelni képesek, minden egyes esetben adják meg a kivánt választ.

Miután továbbá eddig a konzulátusok müködési köre csak székhelyekre és azoknak közvetlen környékére szoritkozott, azon magyar vagy osztrák honpolgárok pedig, kik a székhelytől távol tartózkodnak, minden oltalmon kivül esnek, a miniszterium, a konzulságok területének uj beosztását foganatositotta, ugy hogy minden honpolgár tudhassa, hogy melyik konzulátushoz lehessen fordulnia.

Intézkedés történt ezenkivül, hogy a Romániát, Szerbiát, Bulgáriát, Keleti Ruméliát, Szalonikit és Albániát illetőleg az ottani főkonzulságok monografiákat készitsenek, melyek össze fognak gyüjtetni s általában mindazon adatok, melyek ama országok kereskedelmére s viszonyaik megismerésére szükségesek. E monografiák külön füzetekben olcsó áron fognak a belföldi kereskedő körök számára hozzáférhetővé tétetni és a jövő évi országos kiállitás alkalmával szintén a tervezett keleti pavillonban kiállittatni. Végre azon tervvel is foglalkozik a külügyminiszterium, hogy Francziaország példájára, különösen kelet fontosabb piaczain magyar-osztrák kereskedelmi egyleteket alakitson, melyek a belföldi kereskedői körökkel szoros kapcsolatban álljanak és kereskedelmi ügyekben a monarchia ottani képviselőinek tanácsadói lehessenek.

Az *albizottság* mindezen intézkedéseket örvendetes tudomásul vette és ezekért a külügyminiszteriumnak elismerését nyilvánitotta.

A **konzulsági tisztviselők** anyagi helyzetének javitására vonatkozó előterjesztések, melyek a miniszterium tervezetében foglaltatnak, ismeretesek.

Ezeket *előadó* ismertetvén, szót emel

Szilágyi Dezső: Hajlandó elfogadni ama elveket, melyek az előterjesztésben foglaltatnak, de az első pontra nézve, melyet szintén elfogad, azon kérdést intézi a miniszterhez, nem lehetne-e a fizetésfelemelést fokozatosan életbeléptetni ugy, hogy pl. egyelőre csak a legkisebb fizetésüek, t. i. a 8. és 9-ik rangosztályuak élvezzék a felemelést.

Zichy Ferencz gr. azon összehasonlitásra mutat, mely az előterjesztésben a mi konzulsági tisztviselőink ezen fölemelt fizetése és például az angol, franczia és olasz konzulságok javadalmazása közt fönáll és a melyből az tünik ki, hogy a mi tisztviselőink fizetései még mindig jóval kisebbek.

Szilágyi Dezső nem fogadja el az összehasonlitást, nevezetesen Angliával szemben, hol egy alsóbb rangu biró 10—12—15,000 frt fizetést huz és a hol a javadalmazások egészen más minőségüek s főleg nálunk, a hol tekintetbe kell venni, hogy első sorban mulhatatlanul szükséges volna a belföldi hivatalnokok sorsán javitani, a mit pedig pénzügyi helyzetünknél mindeddig nem vagyunk képesek megtenni.

Szögyény osztályfőnök megengedi, hogy az ily összehasonlitás a felföldön levő hivatalnokokra nem alkalmazható, de a külföldön nekünk épen ugy fenn kell tartanunk a nagyhatalmi tekintélyt külsőleg is, mint bármely más államnak.

Kálnoky külügyminiszter arra figyelmezteti az albizottságot, hogy a konzulságoknak rendesen igen csekély személyzete van, hogy sok helyt csakis maga a konzul müködik és kénytelen a maga fizetéséből fedezni ugy az utiköltségeket, mint a némelykor kevés munkaerőt. Ha

---

is, ha azok nem birnák a fuzionált pártok helyeslését.

Később, mikor már az ország javában benne volt a Tisza-aerában, még egy kisérletet tett Lónyay, hogy a felszinre jusson. Sennyey báróval akart szövetkezni Tisza megbuktatására. Folytak is kettejük között sürüen a pourparlerk, majd Lónyay Sennyeyt, majd meg Sennyey Lónyayt látogatta meg, sőt akadt egy csomó malkontens képviselő is, ki a két grófban látta a haza megmentőit, de elvi differencziák utját állták a két államférfi szövetkezésének.

Nevezetes eset volt az, mikor Lónyay ama meggyőződésének adott kifejezést, hogy azzal a politikával szemben, melyet a Tisza-kormány követ, csak a függetlenségi párt az, mely iránt minden igaz hazafi rokonszenvet érezhet. Ezt tette 1877. februárban, midőn a budgettárgyalás alkalmával utoljára fejtette ki programmját és a függetlenségi pártnak óriási növekedését biztos kilátásba helyezte.

*

A családi ügyek mindinkább elvonták Lónyay figyelmét a politikától. Ebben az időben azt is susogták, hogy a gróf a tönk szélén áll és hogy viszonyai oly bonyolódottak, hogy képtelen azokat rendezni. Ez a feltevés csak részben volt alapos, mert bár Lónyay sokfelé volt engagealva, de vagyoni állapota mindig aktiv maradt és legfeljebb azt tették kötelességévé, hogy háztartásába nagyobb takarékosságot hozzon. Ekkor történt, hogy a gróf kiköltözött a Budavár lejtőjén levő, fényesen berendezett kastélyából és bérbe adta azt; ő maga Lőrinczire költözött, majd erdélyi és szabolcsmegyei birtokait utazta be, itt is, ott is javitva a gazdaságot, közben szabad idejét tanulmányokkal, közgazdasági müvek irásával töltve.

Ekkor irta meg nagyszabásu munkáját a »Bankügy«-ről, melynek megirására hónapokon át gyüjtötte az adatokat. Az 1867-iki kiegyezésre vonatkozó sok érdekes részletet tartalmaz ez a könyv, de még több érdekkel birnak azok a részek, melyeket a gróf könyvéből utóbb bizonyos tekintetekből kihagyott. Igy meg volt irva az is, hogy miért nem kapott Magyarország önálló bankot. Le volt benne irva, hogy Lónyay a pénzügyminiszteri tárczához azt a feltételt kötötte, hogy Magyarországnak legyen önálló bankja. A királynak — mint ezt Lónyay talán nemsokára napvilágra jövő emlékirataiban megirta — nem volt ez ellen kifogása és utasitotta Lónyayt, hogy intézze el a kérdést a miniszterekkel. Lónyay ezt meg is tette és talán sikerült volna az osztrákok ellenszegülését legyőznie, ha Andrássy gróf, kinek támogatását Lónyay e fontos ügyben kikérte, nem válaszolta volna levelében szóról-szóra ezeket: »Ne akarjunk sokat; a bankkérdés megoldásának is megjön majd az ideje; azonfelül tekintsük ezt az ügyet darázsfészeknek, a melybe nem lesz jó belenyulni.« — Deák Ferencz is nagyon tartózkodóan viselte magát és Lónyaynak, a ki őt arra kérte, hogy eszközölné ki számára ebben a kérdésben a párt támogatását, Szent-Lászlóról kelt levelében ezt válaszolta: »Én csak dilettáns vagyok ebben a kérdésben; neked jobban kell tudnod, hogy mit akarsz; ha előterjesztéseid elfogadhatók lesznek, a párt ugy is támogatni fog.«

Lónyay kiváló előszeretettel foglalkozott gróf Széchenyi István szellemi hagyatékának rendezésével; kieszközölte a m. tud. akadémiánál, hogy ez megvásárolta az összes hátrahagyott kéziratokat Taschner Gézától, Széchenyi elhunyt titkárának fiától 20 ezer forinton. Fél esztendőnél tovább buvárkodott Lónyay ezen kéziratok között és ki is adott róluk egy 100 oldalra terjedő füzetet, melyben ezen szellemi kincseket ismertette és szemelvényeket is közölt belőlük.

Még abban az időben, mikor az utazási vágy töltötte el egész valóját, élvezettel forgatott minden utleirást. Ekkor jelent meg báró Hübnernek könyve a világ körüli első utjáról, mely Lónyaynak annyira megragadta a figyelmét, hogy alig pár héttel a »Séta a világ körül« czimü könyv megjelenése után sajtó alá bocsátotta ennek magyar nyelvre áttett bő kivonatát.

Az utóbbi években még egy nagyszabásu mühöz hordta össze az anyagot. Midőn e sorok irója az elhunytat mult év nyarán lőrinczi nyaralójában felkereste, bizalmasan közölte vele, hogy legközelebb az »Adóreform«-ról fog egy terjedelmes munkát irni, mely bizonynyal fel fogja kelteni az intéző körök figyelmét. Könyvet akart továbbá irni a regále megváltásáról, melyből el is készült néhány iv, de közbejött betegsége megakasztotta ebben a munkájában.

Lónyay évek hosszu sora óta naplót vezetett a napi eseményekről. Második természetévé vált az a szokása, hogy minden este lefekvés előtt papirra vetette a lefolyt nap történetét és tekintve az elhunytnak kiváló befolyását közügyeinkre, kétségtelen, hogy ezek a naplójegyzetek nagy érdeküek. Lónyay 1876-ban kezdte ezeket a jegyzeteket rendszeres egészbe foglalni és kedvencz eszméi közé tartozott, hogy egyszer majd — mint ez kiválóbb férfiainknál szinte szokássá vált — kiadja emlékiratait. Ezek az emlékiratok 1881-ben már 2000-nél több irott lapra rugtak és reméljük, hogy az, a ki hivatva lesz a gróf szellemi hagyatékát rendezni, nyilvánosságra fogja ezeket juttatni.

Lónyay a mult évben még nagyszabásu közgazdasági tervekkel foglalkozott; igy angol pénzemberekkel összeköttetésbe helyezte magát, hogy azokkal egy magyar tengerészeti bankot alapitson; az alkudozások sokáig folytak és az eszme már-már megvalósulásához közeledett, midőn az egész az angolok kapzsisága miatt meghiusult. Majd egy másik konzorczium létrehozásán fáradozott, melynek az lett volna a feladata, hogy Magyarország összes lápos és mocsáras vidékeit kiszáritsa és a müvelésre alkalmassá tegye; a terv szép volt, de a miatt hiusult meg, hogy a külföldi tőkepénzesek féltek pénzüket ily nagyszabásu vállalatba fektetni.

*

Az elhunyt gróf még ezelőtt három évvel egészsége teljében volt; az életerős férfiuról senki se hitte volna, hogy ily hamar száll le élete alkonya; kedve különösen a gyaloglásban telt és ember volt az, a ki vele versenyt birt járni; a vadászatot nem kedvelte, mert — azt mondta — ez nagyon sok időt rabol. A kártyajátéknak nem volt nagy barátja s ha játszott is, különösen tarokot, sohasem játszta két krajczárnál magasabban. »Nekem nincs annyi pénzem — szokta mondani — mint a kaszinóbeli nagy uraknak, a kik veszithetnek egy éjjel 2—300 frtot a kártyán.«

A gyanusitások, melyek lépten-nyomon érték, hidegen hagyták őt. Ezek ellen csak egy szava volt: »Nem a legrosszabb gyümölcs az, melyet a hernyók megrágnak.«

A grófot gyakran érték balesetek; egy izben élete komolyan veszélyeztetve volt. Miniszter korában Németországban utazott s hazajövet az a vonat, a melylyel a gróf jött, kisiklott, több waggon izzé-porrá tört s az utasok legnagyobb része életét vesztette. Valóságos csoda volt, hogy a grófot semmi baj sem érte.

A gróf 1870 óta minden évben felkereste Helgolandot. A sziget kormányzójához, sir Maxseehez, kinek halálát csak néhány hét előtt jelentette a távirő, szoros baráti kötelék füzte, s inkább e barátság ápolása, semmint enyhülés hozta őt minden évben a távoli szigetre. Egy izben fürdés közben zsibbadás fogta el a lábait, s a grófot már-már elhagyta az ereje, mikor végre az elmerülőt a közellevők segélykiáltásaira kimenteni sikerült.

Ezeknél nagyobb baj érte őt fiatalabb korában. Az ötvenes években egy izben beutazta szabolcsi birtokát; az utak Szabolcsban akkor is oly rosszak voltak, mint ma, ugy hogy a kocsi egy árok mentében felfordult, a gróf alája került és bal lábát törte. Ezt a lábtörést a gróf halála órájáig sinylette és mindig nagy fájdalmakat okozott neki.

*

Lónyay addig, mig viszonyai rendezettek voltak, állandó páholybérlője volt a nemzeti szinháznak; később le kellett mondania erről az élvezetről s néhány év óta alig lehetett őt szinházainkban látni. Megtörtént egyszer, hogy ha nem is a gróf eredeti szinművét, de mégis egy általa angolból forditott darabot adtak elő egy fővárosi szinházban. Helgolandi barátjának, Maxseenek darabja volt ez »Duvernois Margit«, melyet az istvántéri szinházban Bokody szintársulata adott elő. Lónyay attól félt, hogy a szinház üres marad s mert itt barátjának irói becsülete forgott szóban, kibérelte arra az estére az összes földszinti ülőhelyeket és a páholyokat s elérte azt, hogy a különben silány müvet telesteli ház előtt adták elő.

*

A királyi ház Lónyay iránt — különösen minisztersége idejében — határtalan bizalommal viseltetett. A királyné különösen kedvelte őt s bizalmasságában annyira ment, hogy még apró-cseprő ügyeivel is őt bizta meg; igy a gödöllői királyi lak berendezését majdnem teljesen ő végezte; a királyné bösendorfi zongoráját is Lónyay választotta ki. Ferdinánd király végrendeletének végrehajtójául Lónyayt szemelte ki, ki e megbizásának teljesitéséért Ferdinandtól végrendeletileg egy müvészi aranyórát és kardot kapott. Lónyay dolgozó szobájában diszes aranykeretben függ a király arczképe, mely alá a király sajátkezüleg irta a következő szavakat: »Legszeretettebb hivemnek — Ferencz József.« Midőn közös pénzügyminiszter volt, az uralkodó őt bizta meg azzal, hogy az olasz-osztrák határviszályt kiegyenlitse. Lónyay oly ügyesen járt el ebben a megbizatásában, hogy alig három hét alatt a határviszály mindkét állam megelégedésére ki volt egyenlitve.

*

Ugyancsak közös pénzügyminisztersége alatt történt, hogy a bécsi franczia nagykövet, ki a német-franczia háboru kitörése alkalmából Ausztria Magyarországot minden áron meg akarta nyerni Francziaországnak, minden háznál kopogtatott, hogy az előkelőbb egyéniségeket hazája ügyének megnyerje. Lónyayhoz is eljött és tapogatózott, hogy kitudja belőle a hangulatot; de a gróf mélyen hallgatott és még azt se mondta meg, hogy a hadsereg mozgósitása czéljából husz milliót tart készen az állampénztárban. A ravasz franczia diplomata mindenféle fortélyokhoz nyult, hogy kitudja a valót, később bizonyos igéreteket is tett Lónyaynak, de czélt nem érve volt kénytelen a magyar államférfiutól távozni.

*

Az aktuális politika küzdteréről lelépve, alkotó képességét jó részben a protest. egyháznak szentelte. Bár egyházi elnöktársa Török Pál püspök megszilárditá az egyházkerület pénzügyeit, még mindig maradt számára sok teendő a rendezkedés körül. Maradandó emléke lesz főgondnokságának ama százezer forint, melyet az államsegélyből az ő sürgetésére tőkésitettek. Halála előtt egy héttel az ő sürgetésére ment határozatba az egyházkerületi közgyülésen, hogy a kerület és a főiskola összes tőkei földhitelintézeti papirokban helyeztessenek el.

HALOTTAK NAPJÁN.

Irta: BENICZKYNÉ BAJZA LENKE. 2

IV.

A napsugár másnap reggel eljött betekinteni a kórház ablakán, hol a sebesült feküdt, kinek állapotát az orvos veszélyesnek mondá, de hozzá tevé: hogy az nem reménytelen.

Alapy György a nagy vérzéstől kimerülten feküdt ágyában, de legcsekélyebb bánkódás nélkül a fölött, a mit maga ellen elkövetett, vagy a miatt, hogy golyója nem ugy talált, mint azt ő tegnap még ohajtotta volna. Közönyös volt minden iránt.

A halál révéről érkezett vissza. Egész lényét valami azelőtt soha nem érzett nyugalom szállta meg. A fehérre meszelt falakon ide oda szállongott a napsugár s ő élvezettel követte szökdelését, fáradt tekintetével. Lázas elméje csendes mormogást vélt hallani a néma szobában; vallásos légáramlat vette őt körül, Jézus neve háromszor egymásután hagyta el ajkait; öntudatlanul ejté ki a békét, megnyugvást, bocsánatot hirdető nevét. Kissé felemelve vánkosáról fejét, szelid szavak hangzottak fülébe, édes biztatás a jövőre, aztán hirtelen szétfoszlott a légben, csak egy hosszu, mély, csöndes sóhajtás lengett még körülötte, az ringatá őt álomba, szendergésbe, mindaddig, mig orvosa lépett ágyához, hogy sebét ujra megvizsgálja.

— Orvos ur, mondá nyögve az érkezőnek, mondja meg őszintén, mennyi időm van még élni?

— Kiszámithatatlanul sok, viszonzá az mosolyogva. Ha csak ujra nem kezdi gróf ur azon tréfát, mit tegnap este elkövetett.

Alapi türelmetlen mozdulatot tett. Kellemetlenül érinté azon tudat, hogy ráismertek.

— Nem fogok meghalni? kérdé komoran.

— Sebe pár nap alatt annyira jól lesz, hogy lakására szállithatjuk, ha nem izgatja magát ugy mint e perczben.

— Köszönöm, mondá önkénytelen gunynyal a beteg, a hazaszállittatás gondolatára, itt akarok felgyógyulni vagy meghalni. Arra kérem senkit se bocsássanak hozzám.

— Rokonait, barátait sem? kérdé meglepetve az orvos.

Senkit!

Az orvos némán hagyta el a szobát, nem akarva azon ujsággal izgatni beteget, hogy öngyilkosságának hire már végig szállt a fővárosban, s a kérdezősködések állapota felül egymást érték.

Pár nap mulva annyira jobban volt, hogy tollat és papirt kért.

— Még korán lesz irni; jegyzé meg az orvos.

— Csak három szót! Oly valakivel óhajtom tudatni ittlétemet, kinek arról fogalma sincsen.

— Csalódik gróf ur, az egész város, sőt az egész ország tudja azt. A lapok kimeritően irtak róla...

Az ifju ajkát szitkok hagyták el.

— Nem győzzük a látogatókat elutasitani, folytatá a beszédes orvos. Számtalan barátja, s egy fiatal gyönyörü hölgy naponkint bebocsáttatásért esdekelnek. Talán erre nem is szól a tilalom?...

— Magas, fekete haju, villogó szemü?

— Épen olyan.

— Nem akarom őt látni. Más hölgy nem keresett?

— Személyesen nem, de számtalan urasági inas tudakozta hogylétét.

— Milyen résztvevők az emberek! Valóban kár lett volna itt hagyni őket, megválni ettől a szép világtól! Remélem azt feleltek mindannyioknak, hogy — rosszul vagyok.

— A mint parancsolni méltóztatott.

— Köszönöm.

Az orvos távozni készült. A beteg álmadozva fög-

magasabb igényeket támasztunk a konzulságokkal szemben, az igények kielégitésére mulhatatlanul szükséges a jobb minőségü tisztviselői kar, ilyet pedig csakis féligmeddig tisztességes fizetés mellett fogunk kaphatni.

Andrássy Gyula gr. szintén szeretne a belföldi hivatalnokok sorsán segiteni, de az sok millióba kerülne, holott itt egy pár ezerről van szó. És ha valamennyi bajon segiteni nem lehet, abból nem következik, hogy ott ne segitsünk, a hol kevés áldozattal lehet.

Apponyi Albert gr. azon nézetben van, hogy ha a fizetésfölemelés a konzulságoknak megadatik, annál sürgősebbé fog válni azon milliók megszavazása is, mely a belföldi tisztviselők sorsának javitására megkivántatik. Egyébiránt a konzulsági tisztviselők fizetésének fölemelését nem ellenzi.

Erre a konzulsági fizetések felemelését az albizottság a miniszteri előterjesztés értelmében egyhangulag megszavazza, valamint a javadalmazásokat és segélyezéseket.

A konzulságok czimének tárgyalása befejeztetvén,

Szilágyi Dezső az albizottság figyelmét a **consularis juris dictiora** irányozza, mely ott, a hol ma van, kizárólag osztrák törvények szerint itél. Felebbezés esetében pedig a per második forumban Triesztbe és a legfőbb forumba Bécsbe megy, a hol természetesen szintén csak osztrák törvény szerint itélnek. Ma, midőn van magyar törvénykönyvünk, midőn a keleti akadémián, hol a magyar jog tanittatik, ezen állapot fentartása sem kivánatos, sem szükséges. Ugy Magyarországon, mint Ausztriában áll azon elv, hogy mindenik állam alattvalói csakis saját államuk jogai szerint itéltetnek ugy büntető, mint magánjogi ügyeikben. Szóló tehát olyan óhajtásképen kivánja kimondatni, hogy indittassanak tárgyalások a külügyminiszterium és a magyar igazságügyminiszterium közt, melyek szerint ott, a hol a konzulságok külföldön levő magyar honpolgárok ügyei felett itélnek, a magyar törvények vétessenek zsinórmértékül, a felebbezés pedig szintén magyar forumokhoz történjék.

Kálnoky gr. külügyminiszter határozottan kijelenti, hogy ezen óhajok teljesitése ellen elvi kifogása nincs, és ha a magyar delegáczió kivánja, ő a kérdés keresztülvitelét illetőleg a szükséges tanulmányokat meg fogja tétetni.

Gáll József ugy tudja, hogy a konzulságok csak az elővizsgálatot teljesitik a büntető jogi esetekben, de mihelyt a vádlott fel magyar honpolgár, az aktákat a magyar törvényszékhez teszik át; kivétel csak kihágásoknál történik, melyekre nézve a felterjesztés csakugyan Triesztbe és Bécsbe megy. Ő tehát azt kivánja, hogy minél előbb tétessenek meg a szükséges lépések a consularis juris dictió megszüntetésére, de addig semmiféle változást nem szeretne életbe léptettetni.

Szilágyi Dezső nem osztozik előtte szólott nézetében és ismételve figyelmezteti az albizottságot azon nagy különbségekre, melyek pl. az örökösödési jog kérdésében Magyarország és Ausztria közt fennáll.

Szögyény osztályfőnök emlékezteti az albizottságot arra, hogy a mai állapot a monarchia két államának kormánya közt azonnal a kiegyezés után állapittatott meg, a midőn a konzulságoknál igen kevés egyén volt található, a ki a magyar jogban jártas volt. Akkor a magyar kormány is ráállott arra, hogy a consularis juris dictiónál osztrák törvény szerint iteljenek és osztrák formákhoz képest történjék a felebbezés. Tehát ezen állapotnak is minden módositása szintén csak a magyar és osztrák kormány közt folytatandó egyezkedés folytán lehetséges és igy kérdés, vajjon a kezdeményezés joga megilleti-e a külügyminiszteriumot és nem inkább a magyar vagy az osztrák kormányt-e?

Tisza Kálmán miniszterelnök kijelenti a magyar kormány nevében, hogy a Szilágyi Dezső által kivánt változtatás magyar részről semmi nehézségbe nem fog ütközni, valamint a magyar kormánynak az ellen sem lesz kifogása, ha az erre vonatkozó tárgyalásokra nézve a kezdeményezés a közös külügyminiszteriumtól indul ki.

Az előirányzat többi tételei minden változtatás nélkül elfogadtatván, a tárgyalás véget ért.

A legközelebbi ülés szerdán f. hó 5-én d. e. 11 órakor lesz, a mikor a külügyminiszterhez intézendő politikai kérdések fognak bejelentetni.

VIDÉK.

* **Székely-Keresztúrról** irják lapunknak e hónap elsejéről: *Helfy* Ignáczot ma a megye határán a választók nagy tömege ünnepiesen fogadta és ide kisérte. A nép határtalan lelkesedéssel köszöntötte jelöltjét, ki Haller József grófhoz szállott. A *Korona* vendéglőben *Ugron* Gábor elnök nyitotta meg a gyülést s *Orbán* Balázs ajánlotta Helfyt lelkes éljenzések között. Helfy programmbeszéde háromnegyed óráig tartott és nagy letszést aratott. *Ugron* Gábor Becsák helyeslő felszólalása után a gyülést általános éljenzés között bezárta. A gyülés után barátságos lakoma következett, melyen minduntalan felhangzott e kiáltás: «Éljen' képviselőnk Helfy Ignácz!»

* **Fiume**, nov. 3. (O. É.) Az uj városi képviselőtestület holnap délelőtti 11 órára van összehiva a polgármester megválasztására.

* **A sz.-endrei választás** ügyében ma kezdődött meg a *vizsgálat*. A megyeház kis termében d. u. 3-tól este 9-ig kihallgatták azokat a töki embereket, a kik nyilatkozatot adtak ki arról, hogy *Krausz* Lajos urra pénzért szavaztak. A tanukihallgatásnál jelen voltak: *Literáty* Ödön a biráló-bizottság által kiküldött vizsgálóbiztos, *Debreczeni* Miklós törvényszéki biró, *Komjáthy* Béla és *Szivák* Imre, a felek képviselői. Tanuk voltak: Nagy Sándor, Öreg Gábor, Békés és László Mihály, mindanyiyan töki lakosok. E tanuk mind csodálatosan egyformán vallottak. Ők állitották ki azt a nyilatkozatot is, hogy Krauszra csak pénzért szavaztak, meg azt a későbbit is, hogy a mi e nyilatkozatban el van mondva, az nem igaz. Mert való ugyan, hogy ők a választás napján a jegyző urtól, meg a biró urtól kaptak 10 frt költséget, meg egyikök-másikok 6 frt fuvarbért is, de ők nem ezért szavaztak Krausz Lajosra, hanem csupán azért, mert a szivök hozzá huzott. Az első nyilatkozatot csupán azért irták alá, mert Kemény János, a Luppa főkortese, azzal a neszszel jött hozzájok, hogy Krauszt «a minisztérijom nem akarja elfogadni» s azt kivánja, hogy egy «külső országi gróf legyen a követ.» Arra a kérdésre, hogy ha pénzt nem kapnak, elmentek-e volna szavazni, kettő kivételével tagadólag nyilatkoznak. A tanuk vallomásukra esküt tettek. Holnap a vizsgálat folytatódik.

KÜLFÖLD.

— nov. 3.

Megdöbbentő hir érkezik — ki tudná megmondani, hanyadszor már? — *Egyiptomból*, mely nem mond kevesebbet, mint azt, hogy *Khártum megdőlt és Gordon tábornok a máhdi fogságába esett.* A vészhir még nincs teljesen és kétséget kizáróan megerősitve, de ismételten érkezett Londonba. A *khedive* ugyanis szombaton azt sürgönyözte Viktória királynőnek és a walesi herczegnek, hogy hozzá érkezett hir szerint Khártumot a fölkelők elfoglalták és Gordon tábornok a máhdi foglya lett. Az angol udvar nem akart megnyugodni a vészhirben s távirati kérdést intéz a khedivéhez, ki vasárnap reggel ujra és változatlanul küldötte meg a hirt. A szégyenletes kudarczot, melyet ez az eset — ha valónak bizonyul — a Gladstone-féle habozó politikára nézve involvál, aligha lesz képes kiheverni a kabinet. Páratlan az a rokonszenv és érdeklődés, melyet Anglia közönsége a Szudánba ment derék tábornok iránt táplál, kiről hónapok és hónapok óta tudja Nagy-Britanniában minden gyermek, hogy milyen veszélyben forog ott, a hova csakis a kabinet megbizásából, annak különös fölkérésére ment ki, s kinek megmentésére csak most szánta el magát a kormány, most, midőn már e rendszabálylyal elkésett. Gladstone és Dilke a föld leghatalmasabb nemzetének hirdették a minap Angolországot, s az angol nép szivesen elhiszi ezt, de annál inkább felforr benne a harag, midőn azt kell látnia, hogy még oly ellenféllel szemben is, minő a máhdi vad hordái, ilyen gyalázatos kudarczot kell vallania. Ha Gordon csakugyan a máhdi foglya lett s fogságából talán élve ki nem kerül: a Gladstone-kabinet napjai megszámlálvák.

A *német birodalomgyülési választások* eddigi eredménye, mint többszörösen konstatálva volt s mint egy mult éjjeli táviratunk is megerősitette, páratlanul lesujtó a német szabadelvü pártra nézve, mely különösen vezéreiben szenvedett sulyos vereségeket. Az egyetlen, a mivel e párt magát vigasztalja: a szoczialdemokraták rohamos felszaporodása. A *Voss. Zeitung* a következő elmélkedéssel könnyit bánatán: «A szoczialisták most már egészen másképp fognak beleszólhatni a birodalmi gyülés dolgaiba, mint eddig; sok szép jelenet várható, s a német szabadelvü párt kiváncsian fogja nézni, hogy a kormány miként akar majd megszabadulni azoktól a szellemektől, a melyeket fölidézett.» A konzervativ részen azonban ugy tesznek, mintha a szoczialisták fölszaporodásának nem is tulajdonitanának fontosságot. *Stöcker* a választás estéjén mondott beszédében igy nyilatkozott: «A legnagyobb haladást e választáson valóban a munkáspárt tette: nem sajnáljuk tőle. Szivesebben látjuk, mint a haladók haladását.» Igy nyilatkozik a legtöbb konzervativ lap is. A *Kreuzztg.* teljesen meg van elégedve a választások eredményével, mert a konzervativek számos kerületet vesztettek s a szoczialisták néhányat nyertek; egy másik konzervativ lap pedig azt állitja, hogy a szoczialisták szaporodása csak meg fogja erősiteni Bismarck herczeget szocziál-politikai terveiben. A birodalmi kanczellár, — mondja egy félhivatalos lap, a szocziál-demokrata töredék megerősödését nem tartja olyan fenyegetőnek, mint a manchesteri irányu erős haladópártot. A *szükebb választásokat* már legközelebb megtartják: Boroszlóban november 7-ére, Berlinben pedig 13-ára tüzték ki.

Figyelmeztetjük és kérjük tisztelt előfizetőinket kiknek előfizetésük m. hó végével lejárt, hogy ujabb megrendeléseiket mielőbb megtenni méltóztassanak

Lapunk előfizetési ára:

egy hóra	1 frt 80 kr.	hat hóra	10 frt
két hóra	3 frt 60 kr.	egész évre	20 frt
három hóra	5 frt — kr.		

Lapunk mindennap, tehát hétfőn és ünnepek után következő napokon is megjelen.

T. előfizetőink abban a kedvezményben részesülnek, hogy az **»Ország-Világ«** czimű, legdiszesebb képes hetilapot 10 frt helyett **8 frtért, félévre 4 frtért, negyedévre 2 frtért** kapják.

Az előfizető nevének, czimének, lakhelyének s azutolsó postának tisztán olvashatólag kiirását kérjük, hogy a lap szétküldésében hiba ne történjék.

Előfizetést a hó bármely napjától elfogadunk.

Régi előfizetőink legczélszerűbben cselekesznek, ha czimszalagjukat a posta-utalvány szélére ragasztva beküldik a kiadó-hivatalnak.

Az előfizetési pénzek és posta-utalványok Budapestre az „Egyetértés" kiadó-hivatalába (himző utcza 1. szám alá) küldendők.

Az „Egyetértés" kiadó-hivatala.

UJDONSÁGOK.

— nov. 3.

— ***Személyi hirek.*** *József* főherczeg fia László főherczeg tanáraul Köppel Károly győri Benedekrendi szerzetest hivta meg. — Gróf *Andrássy Gyula* Tőke-Terebesről, *Radó Kálmán* vasmegyei főispán Szombathelyről a fővárosba érkeztek. — Gróf *Falkenstein* osztrák miniszter ma reggel Budapestről Bécsbe utazott. — *Jókai Mór* nejével és leányával, Jókai Róza kisasszonynyal e hó 1-én Münchenbe utazott. — *Horváth Czirill,* a nagyérdemü tudós, kinek nyolczvanadik születésnapját tanitványai e hó 8-án akarták megülni, mint részvéttel értesülünk, aggasztóan beteg. — *Chotek Bohuslav* gróf belgiumi osztrák-magyar követ, a mult hó 30-án ülte meg ezüst lakadalmát Kinsky Wilhelmine grófnővel a Clary-Allringen herczegi kastélyban Teplitzben. — *Montefiore Mózest* a századik születésnapjával járt ünnepiességek igen kifárasztották s e mellett hurutot is kapott, a mi, tekintve a beteg nagy korát, aggodalmakra ad okot. — *Rudolf* trónörökös ma délelőtt a bécsi Ferencz-József-kaszárnya dandárirodájában látogatáson fogadta a japáni küldöttség tagjait. — *Fejérváry* báró honvédelmi miniszternél ma tisztelgett a Budapesten levő honvéd tiszti kar. — *Berzeviczy Albert* miniszteri tanácsos ma délelőtt a szokásos bemutatások után átvette a közoktatásügyi miniszterium 3-ik osztályának vezetését.

— **A központi személy-pályaudvar királypavillonja** végleges befejezéséhez közeledik s még e hó 15-ikén át fog adatni rendeltetésének. Ez épületrész a nagy indulóháznak valóságos fénypontját képezi, melynek pompás berendezése a külföld megfelelő fejedelmi váró-termei között is ritkitja párját. A pavillon az indulóház érkezési oldalának egyik szárnyépülete s három kisebb és egy nagy termet foglal magában, melybe egy előcsarnokon keresztül lehet bejutni. Ez előcsarnokba impozáns faragott s kovácsolt vasékitményekkel diszitett kapu nyilik. Magát az előcsarnokot két magyar diszruhás apródot ábrázoló fülke-szobor disziti. A nagy udvari várórterem világos, tágas helyiség, melynek hossza 20, szélessége 12 és magassága 8 méter. Butorzata, diszitése s egyátalán egész berendezése olasz renaissance-stylben van tartva. Falait faburkolat födi, melynek az összes müipar-ágak jelvényeit feltüntető diszes ornamentumai egy nálunk még uj diszitő-anyagból: Carton-pierreből valók. A mennyezet falmezőit *Jakobey* Károly akadémiai festész négy inkausztikus-festésü kitünően sikerült freskó-képe disziti, melyek a Béke és Dicsőség geniuszait ábrázolják. Jakobey festé ezenkivül az ajtók fölé a Regg és Est allegórizált alakjait is. Az oldalfalak közeit vörös peluche-ön szines olasz renaissance himzések fogják kitölteni, mig a butorokat zöld peluche-ből készitik. Két nagy tükör is emeli az egésznek pazar pompáját, melyek a mannheimi gyárban készültek s hosszuságuakk négy és szélességük egy és fél méter. A kandalló belgiumi habos fekete márványból van. E teremben magában öt középés tizenkét bronz-oldalcsillár van elhelyezve. Ezek villamvilágitásra vannak berendezve s összesen 104 izzó lámpa van rajtuk, melyek együttesen 2000 gyertyafényerejüek. E nagy teremből jobbra a királyné kis boudoirszerü várótermé van, melynek alapfestése crême-szinü s kék és arany diszitések ékitik. Butorzata is kék selyemből készül. Balra a nagy teremből egy gebelin-tapetával diszitett terem a kiséret számára van berendezve, mig a negyedik terem barna bőrrel van kék kárpitozva s az udvari cselédségnek van föntartva.

— **Jogi vita egy halott fölött.** A *Bars* irja: Érdekes kérdés merült föl Léván Deutsch Mihályné eltemetése körül. Az illető ugyanis 10—12 év előtt az izr. vallásról áttért a katholikus hitre, de terhesnek találván a menyecske első kath. vallásu férjével a házasság rózsaláncait, elvált tőle s 1880-ban Bécsben (egy fölmutatott hatósági bizonyitvány állitása szerint) ismét visszatért az izraelita vallásra s egybe kelt a most megszomorodott hason vallásu férjével. A kath. pap saját hivének vallotta, a rabbi hivatkozva az áttérést igazoló bizonyitványra, követelte a jussát. Végre a polgármesteri hivatal a lajtántuli törvények respektálása szempontjából, a legutóbb történt vallásváltoztatás alapján a rabbinak itélte az eltemetési jogot.

— **A gyógyithatatlan elmebetegek** angyalföldi ápoló intézete e hó 10-én adatik át rendeltetésének. Az intézetbe első sorban az országos tébolydában, valamint a hazai kórházakban és gyógyintézetekben ápolt ilynemü betegek vétetnek fel, mi által az annyira megtelt, hogy kivülről több beteget egyelőre felvenni nem lehet s ezért az intézet hivatalosan nem is fog megnyittatni, csak a mondott napon egyszerüen megkezdi müködését.

— **Egy nihilistanő.** A *Helsingfors Dagbladet* jellemrajzát közli *Fiegner-Filipov* Verának, a nihilisták egyik vezérének, kit sorvadása miatt föloldottak a halálos itélet alól s örökös rabságra kárhoztattak. Fiegner-Filipov Vera ép oly szép, mint a mily müvelt aszszony. Egész föllépése mély hatást tett mindenkire, a ki valaha beszélt vele. Filipovné asszony az 1881. év végén és 1882. év elején álnév alatt tartózkodott Odesszában; a város legelőbbkelő szalonjaiban is szivesen látott vendég volt. Nagy müveltségét, szikrázó szellemességét és hóditó bájait csodálták még az asszonyok is, s igy jó alkalma volt rá, hogy forradalmi eszméinek propagandát csináljon. Strelnikov tábornok, kit 1882. márczius 30-án orvul gyilkoltak meg Odesszában, egyik legodaadóbb bámulója volt Filipovnának. Nemsokára Strelnikov halála után bizalmas intést kapott, hogy meneküljön Odesszából, mert a rendőrség tudja, hogy ő kicsoda s le akarják tartóztatni. Filipovné el is tünt akkor a városból. A mig el nem fogták, Dél-Oroszországban élt a parasztok közt s ellenállhatatlan lénye nagy befolyással volt e félvad emberekre is. Mikor a rendőrség hosszas keresés után ráakadt Filipovné nyomára, megparancsolták a környékbeli parasztoknak, hogy fogják körül a fa ut, melyben a nihilistanő lakott, s ne engedjék öt megszökni. A parasztok nem akartak segitségére lenni a rendőrségnek s kereken kijelentették, hogy: «Korbácsoljanak bennünket holtra, csináljanak velünk akármit, sohasem teszszük azt, a mi Verának ártalmára lehetne.» — A parasztok megtartották szavukat s a rendőrség az ő segedelmük nélkül fogta el Filipovnét. A szép nihilistanő vallomásából kitünt, hogy ő testestől-lelkestől hódol a forradalmi eszméknek, de a terrorista frakcziónak határozott ellensége.

— **A ringszinházi katasztrófa egy emléke.** Hirsch Miksa nyitrai kereskedőnek a bécsi ring-szinházban elveszett fia, Hirsch Mór hagyatéka e napokban érkezett le örököseinek leendő kézbesités végett Bécsből a nyitrai kir. járásbirósághoz. E hagyaték áll egy aranyórából, mely egész fekete a füsttől, s üvegfödele a hőségtől fölolvadva a czimlapra ragadt.

— *Az amerikai elnökválasztásról. New-Yorkból* irják október 15-iki kelettel: A hirlapok kiadóhivatalai előtt és a nagyobb vendéglőkben ép oly nagy tolongás volt tegnap, a minő az elnökválasztás előestéjén szokott lenni; a távol nyugaton, Ohio és Nyugat-Virginia államokban állami választások voltak, melyeknek eredményeit szinte lázas izgatottsággal várta itt a közönség, mert egy régi politikai szabály szerint a novemberi elnökválasztáson is az a párt diadalmaskodik, mely az ohioi állami választásokon győzött. Mindkét párt ismerte az októberi választások döntő erejét s hallatlan erőfeszitéseket tett, hogy Ohiót megnyerje. A bonyolódott politikai viszonyok közt lehetetlen volt a pártok nagyságát csak hozzávetőleg is megbecsülni. Mindkét párt bizonyosra vette a maga győzelmét, de azért vezéreik mégis remegve várták a választás végét, az ügynökök pedig a legkétségbeesettebb eszközöket alkalmazták, hogy saját zászlajukhoz füzzék a diadalt. — A republikánus párt vezérei rábirták jelöltjüket, Blainet, hogy bejárja a kétes kerületeket s a személyes magnetizmus erejével föllelkesitse a csüggedő köztársaságiakat s az ingadozókat visszaterelje a republikánus táborba. De a demokraták sem voltak tétlenek s a világ legaljasabb emberének bélyegezték uton-utfélen a republikánusok elnökjelöltjét. Ohióban napról-napra növekedett az izgatottság s a pártok oly elkeseredetten állottak egymással szemközt, hogy a nagyobb városokban komoly rendzavarásoktól lehetett tartani. — Tegnap zajlott le a döntő választás; Cincinnatiban véres összeütközés volt s a nap a republikánusok fényes győzelmével végződött. Még a legrajongóbb republikánusok is csak 10,000 szavazattöbbségről mertek álmodni, holott 15—18,000 főnyi többséggel győztek. Most már csaknem bizonyos, hogy az északamerikai Egyesült-Államoknak James G. Blaine lesz az elnöke.

— **A fővárosi román ifjuság** is lerótta halottak estéjén a kegyelet adóját. Különösen nagy számban kereste fel Gozsdu Manó sirját, melyre a Gozsdu-féle ösztöndijat élvezők «Stipendistii lui Gozsdu, 1884» felirattal ellátott koszorut tettek. A fiatalság dalkara elénekelte «In planul cel secret» gyászdalt, mire Vecerdea Miklós joghallgató szónoklatban magasztalta az elhunytnak, mint honpolgár és ember nemes tetteit, felhiva a hallgatóit, különösen az ösztöndijasokat, hogy minden tetteikben az elhunytat tekintsék mintakép gyanánt. Az alapitvány bizottsága Ciomponeriu Athanáz kir. táblabiró által képviseltette magát ez ünnepélynél.

— **A mandalay-i vérfürdő.** A *mandalay-i* (birmai) fogházban történt mészárlásról, mely 300 ember életébe került, ujabb adatokat jelentenek. E hirek szerint Thibo király elrendelte egy csomó banditának kivégzését; az elitélteket a mandalay-i fogházban őrizték. Mikor a foglyok hirét vették a király parancsának, meg akartak szökni, mire a királyi csapatok körülfogták a fogházat s sorra lelőtték azokat, a kik csak hajlandóságot is mutattak az elillanásra. Mivel a legtöbb fogoly czellájában maradt, nehogy agyonlőjjék, a miniszter parancsára fölgyujtották a fogháznak egyik szárnyát. A szerencsétlen rabok inkább kirohantak, semhogy elevenen megsüljenek s a katonák mind egy szálig lelőtték vagy lemészárolták őket, nem nézve sem nemüket, sem korukat. A lemészároltak közt volt két királyi herczeg és egy hirhedt bandita, a kit azért zártak be, mert rabló-hadjáratokat vezetett. Miután a katonák lekaszabolták a foglyokat, rávették magukat a békés lakosokra s egy ideig nagy rémület uralkodott Mandalayban. A meggyilkolt foglyok fejeit bambusz-póznákra akgatták s körülhordozták a városban, mig a holttesteket csak két-három nap multán temették egy közös sirba. A királyi pár megelégedéssel nyilatkozott a vérengzésről s a «derék munkáért» megjutalmazta a katonákat.

— **A páris-bécsi sakkverseny** állása, hozzá véve a Párisból tegnap táviratozott 22-ik, illetőleg 21-ik huzást is, a következő:

Spanyol játék.		*Angol játék.*	
Fehér: Páris	Fekete: Bécs	Fehér: Bécs	Fekete: Páris
1. e 2—e 4	e 7—e 5	1. c 2—c 4	e 7—e 6
2. Lg 1—f 3	Lb 8—c 6	2. d 2—d 4	d 7—d 5
3. Ff 1—b 5	a 7—a 6	3. Lb 1—c 3	Lg 8—f 6
4. Fb 5—a 4	Lg 8—f 6	4. Lg 1—f 3	Ff 8—e 7
5. d 2—d 3	d 7—d 6	5. e 2—e 3	0—0
6. c 2—c 3	Ff 8—e 7	6. Ff 1—e 2	b 7—b 6
7. Lb 1—d 2	0—0	7. 0—0	Fc 8—b 7
8. Ld 2—f 1	Lf 6—d 7	8. b 2—b 3	Lb 8—d 7
9. Fc 1—e 3	f 7—f 5	9. Fc 1—b 2	c 7—c 5
10. e 4—f 5:	Tf 8—f 5:	10. Fe 2—d 3	Lf 6—e 4
11. Fa 4—b 3†	Kg 8—h 8	11. c 4—d 5:	Le 4—c 3:
12. h 2—h 4	Vd 8—e 8	12. Fb 2—c 3:	Fb 7—d 5:
13. Lf 3—g 5	Ld 7—c 5	13. e 2—e 4	Fd 5—b 7
14. Fb 3—d 5	Tf 5—f 8	14. Tf 1—e 1	c 5—d 4
15. Fe 3—c 5:	d 6—c 5:	15. Fc 3—d 4:	Fe 7—c 5
16. Lf 1—g 3	Fe 8—d 7	16. Fd 4—b 2	Vd 8—c 7
17. Vd 1—e 2	Tf 8—f 4	17. a 2—a 3	a 7—a 5
18. Fd 5—e 6	Ta 8—d 8	18. Vd 1—e 2	Tf 8—d 8
19. Lg 3—e 4	Fe 7—g 5:	19. a 2—a 4	Ld 7—f 8
20. Fe 6—d 7:	Ve 8—d 7:	20. Fb 2—c 1	h 7—h 6
21. h 4—g 5:	Vd 7—d 3:	21. Fc 1—e 3	Fc 5—e 3:
22. Ve 2—d 3:	. . . . .	22.	. . . . . .

— **Zavargások Krakóban.** Tegnap este nagy munkáscsoportok jártak Krakó utczáin. A vezetők jelt adtak, mire a tömeg bedobálta a zsidó kereskedők kirakatait. A rendőrség későn lépett közbe, de akkor aztán befogott néhányat a zavargók közül.

— **Véres verekedés katonák és kocsisok közt.** *Kecskeméten* a Pápai-féle, a nádorhoz czimzett vendéglőben vasárnap éjjel 11 óra tájban, mint nekünk irják, szomoru végü összekoczczanás volt katonák és czivil legények között. A város kocsisai és legényei az nap este mulatságot rendeztek az emlitett helyiségben és ugy látszik tisztán féltékenységből, megtagadták az oda belépni kivánó két bakának a bemenetelt s két, becsületében

---

geszté szemeit az átelleni ablakra, suttogni kezdett . . .

— Majd fog jönni egy, mondá halkan, nem is tudva, hogy fönhangon beszél. A ki nem is tudja, hogy ki vagyok. Nem sejti, hogy én fekszem a kórház ez elhagyott szobácskájában, mely alkalmasint hasonlit szegénységében az övéhez. Ezt az egy látogatót bocsássák be; én kérettem őt magamhoz. Könnyen megismerhetik. Arczát keletről, a virágok hazájából hozta. Szeme mély, igaz beszédes kifejezésü, elmondja, a miről ajka hallgat. Édes hangon beszél, lágy olvadékonysággal ejti ki szavait, melyek a szivig hatnak. Egy perczig látva őt, nem felejthetjük soha többé . . . Adjanak papirost és tollat! kiáltá álmadozásából felriadva, hévvel parancsolólag, hogy irhassak neki . . .

— Rendelkezzék velem gróf ur, mondá ágyához visszatérve az orvos. Sebét veszélyezteti kezének mozgatása által. Megirom én, ha tollamba mondja üzenetét, azonnal itt lesz tinta és papiros.

György helyeslőleg intett fejével, az orvos csengetett, s az ápoló elhozta a kivánt tárgyakat, mialatt a beteg kissé fölemelkedett vánkosáról s oly hangon, mi belső izgatottságáról tanuskodott, mondta az orvos tollába levelének tartalmát.

«Ismerve jó szivét, arra kéri a St.-Rókus-kórház egy betege: keresse fel; hozzon és adjon irt jelenlétével fájdalmas sebére.

Egy szenvedő.»

— Mily czimet irjak rá, kérdé csodálkozva az orvos.

— Laura kisasszonynak. Vezeték nevét nem ismerem: de a házat, utczát és lakása számát tudva könnyen megtalálhatja őt a küldöncz . . .

V.

A reggelenként rendesen megjelenő sugarak, lejebb és lejebb ereszkedtek a kis szoba falán.

Egy leült az ágy szélére, szemközt a beteggel, s fénynyel árasztá el annak halvány arczát, meleggel, hideg kezeit, hizelegve szökdösött hajáról vállára takarójára, beszélve neki a fényes tartományról, honnét érkezett; az illatos völgyekről, hüs tavakról, melyeknek üde levegőjéből egy parányi lehelletet magával hozott a beteg-szobába, az ágyhoz szegezett üdülésére. György álmadozó szemekkel kisérte játszi röpködését, de szeme koronkint az ajtóra fordult. Fájdalmas izgatottságot érzett. Óra óra után mult s a kit várt még mindig késett.

— Nem eresztik hozzám, suttogá végre izgatottan; elutasitják, mint a többit. Ah! mily tehetetlen az ember, ha beteg. Szeretnék elébe futni, karjaimba zárni, kirohanni vele a világból, és itt kell feküdnöm erőtlenül, mozdulatlan kinban, várni jövetelét.

Az ápoló lépett a szobába, utána halkan, kiváncsi tekintettel — Laura. Szemei kérdőleg tapadtak az ágyra, annak betegére, ki örömében felsikoltott, kinyujtá kezét, hogy megragadja a napsugárt s fejére hintse üdvözletül annak, kit oly sovárogva várt s ki végre megérkezett.

— Ön az! kérdé megrezzenve Laura; mert bárkit inkább vélt volna e szobában találni mint őt, a nagy urnak, gazdagnak tartott gavallért, kit alig pár óra hosszat látott; de kihez gyakran számtalanszor elröpültek gondolatai. — Ki lehet. Merre jár, hol tartózkodik. Hány leánynak vett azóta virágot, mint neki akarta tenni a temető kapujában a halottas koszoruk közül?

— Én vagyok, mondá felindult hangon György, reszkető kezét nyujtván felé. Megbocsáthat-e, hogy ide hivtam. Nem tudtam meghalni mig viszont nem láttam. Ne nehezteljen, jöjjön közelebb.

Laura arczát átlátszó halványság önté el a halál szavára. Lassan közeledett a beteghez, megállt előtte, beszédes szemei részvéttel függtek rajta, meghatottságában nem talált szavakat.

— Milyen boldog vagyok, hogy ujra látom, folytatá áradozva György. Találkozásunk óta hosszu kinos napokat töltök, a halálból érkeztem vissza, sötét emléket hozván magammal, mit csak az ön édes tekintete képes eltörülni emlékemből.

Laura az ágy mellett álló székre hult. A hang áradozása, a szavak zengedezése megragadták lényét; gyors lélegzése, szorosan lezárt ajkai mutatták lelkének nagy, belső háborgását; kezeit ölében öszszekulcsolá, félelmes nyugtalanságban, gyönyörteljes kinban vizsgálta az ifju beesett halvány arczát.

— Hogy jutott ide? kérdé végre erőt véve magán s körül tekintett. Miért van itt, egyedül magánosan. Hol vannak azok, a kikhez tartozik, a kik — szeretik.

Az utolsó szavakat félve, halkan ejté ki, megdöbbent, midőn az ifju felkaczagott; félve várta feleletét.

— Emlékezik még arra a napra, midőn először találkozánk?

— Hallottak napja volt!

— Emlékszik a bokréta történetére?

— Minden szóra, melyet elbeszélt nekem.

— Ez a története az én életemnek is, és velem együtt annyi sok másnak, a ki elpazarolta életét, élvezni akart, szeretni és szerettetni vélt, könnyelmü semmitevésben tölté napjait, csalódást és unalmat talált, meggyülölé lételét s el akart szökni a földről, mielőtt hivták volna.

— Ezt tette ön? kiáltott fel összerázkodva Laura. Öngyilkos akart lenni élete delében, épen, egészségesen. Milyen nagy vétekkel terhelte magát, hogy fogja ezt helyre hozni.

Az ifju gyönyörködve nevetett. Jól esett hallania, a gyermek vallásosságából kifolyó szemrehányást. Ha más mondta volna ezt neki! A megtérőknek megbocsáttatik, mondá, majdnem esdekelve s a leányka felé nyujtá sovány, kiaszott kezét, mit az, minden habozás nélkül ragadott meg.

— Megbánta tettét? kérdé örömmel.

(Vége következik.)

AZ ÁRVA.

4 (Folytatás.)

SPANYOL REGÉNY.

Irta PEDRO DE ALARCON.

MÁSODIK KÖNYV.

ELŐZMÉNYEK.

2.

A leszámolás.

A birónak nagy önmegtagadásába került, az uzsorás követelését jogosnak ismerni el. De Elias olyan szorosra huzta volt a hurkot s a nemes adós olyan erősen kötöztette meg magát, hogy mulhatatlanul szükségessé vált, Rodrigo egész birtokát a legtöbbet igérőnek nyilvánosan eladatni.

Más nemesek és jómódu emberek részéről nem volt hija a jóakaratu javaslatoknak, összeállásnak, beszédeknek, sőt határozatoknak sem, a melyekben egyhangulag elismerték annak a szükségességét, hogy az árverésen megjelenjenek, az árakat lehetőleg fölverjék s azután közösen viseljék az esetleges kárt, hogy igy a fiatal Venegas tisztességes módon juthasson egy darabka kenyérhez . . .

Ámde ismeretes, hogy az ilyesmi hogyan szokott történni. Annyit beszéltek, hogy a sok beszédből czivakodás támadt a különféle jóltevők közt.

Vitatkoztak azon, hogy ki hajlandó a legnagyobb áldozatokra, hogy kit milyen titkos okok inditanak, hogy egyszer egy hasonló esetben mi történt, hogy az elhunytnak a szabadságharczok viharos korszakában milyenek voltak a politikai nézetei és tettei — s mindebből a huzavonából olyan kellemetlenségek származtak, hogy sokan, kivált pedig olyanok huzódtak vissza a vállalattól, a kik magok is tetemes összegekkel voltak adósai az uzsorásnak.

Igy multak el a napok s az árverés a nélkül ment végbe, hogy az uzsoráson kivül más jelen lett volna.

A közönség nagy sajnálatára tehát jog szerint a hitelezőnek kellett megitélni a vagyont, s a dicső hidalgo szőllei, olajfás kertjei, palotája, házi berendezése, ruházata, sőt még vitézi kardja is százezer egynehány tallér értékében az Eliás birtokába ment át.

— Egy milliót veszitek! mondá a vén gonosz, mialatt a végrehajtási jegyzőkönyvet aláirta. — De hát hiába! A pazar és rendetlen életü Venegas öszszes birtoka fillérrel sem ér többet, mint . . . .

— Semmit sem *veszit*, hanem *nyer* mellette vagy két milliót! — felelt rá komolyan a birósági személyek egyike. — Ennek fejében természetesen, mint mindenki várja, jelentékeny összeget fog kiszabni az árvaságra jutott, ártatlan gyermeknek, gondoskodni fog neveltetéséről, jövőjéről, és . . .

— Én? A jövőjéről? Hogy tetszett mondani? Elég nekem a lányomról gondoskodni! A mi pedig a «jelentékeny összegek» ajándékozását illeti, arról majd gondoskodnak — itélet napján — az elhunyt hős bámulói! Nagyon könnyü a más ember zsebéből ajándékokat osztogatni!

— De gondolja meg, hogy akkor a fiu koldulni lesz kénytelen!

— Olyan idős koromban magam is koldultam! — viszonzá az uzsorás, és hátat forditott a tanácsadónak.

Az Élias ellen való általános düh a tetőpontra hágott, mikor mindez köztudomásra jutott, s a ravasz riojai szerencséjének vallhatta, hogy ekkor még az alcalde házában lakott, mivel az övé el volt hamvadva — mert különben rosszul járt volna.

Minthogy azonban semmi sem erősebb a világon, mint egy uzsorás, ki a törvényre támaszkodik s minthogy másrészről a derék Kaifás természeténél fogva nem volt gyáva s csupán azon iparkodott, hogy millióit okosan megőrizze és élvezettel szaporitsa, rögtön elhatározta, hogy beköltözik a Venegások palotájába, mint most már jogos tulajdonába.

Ez okból egynémi munkát végeztetett rajta, a mi arra szoritkozott, hogy a házat zárakkal, lakatokkal, vasrudakkal láttatta el.

Persze ezzel az alkalommal is emlegették, hogy a munkások össze fognak állni és kötelezik magukat, hogy a tisztes házban nem dolgoznak, de midőn Elias, a mint erről értesült, tudtul adta, hogy a rendesnél valamivel nagyobb napszámot fog fizetni, mivel a kenyér ép most nagyon drága: ez egyszerü módon fölös számmal kapott munkásokat s csakhamar beköltözhetett uj lakásába, feleségestől, leányostól.

Egy éjszakát használt föl erre, a melyen, mint Spanyolországban mondani szokás, sajtár esett, s a melyen egyetlen élő lelket sem lehetett az utczán látni.

Mikor aztán benn volt, zárt ajtók mögött, az ódon palotában, megkönnyebbülten lélekzett föl, mint a ki a legközelebbi négy-öt esztendőben ki sem szándékozik mozdulni a négy fal közül, s igy szólt feleségéhez:

— Mindjárt reggel irok a madridi bankáromnak, hogy a leány számára ötezer tallér ára ruhát, ékszert, játékot küldjön. *Mi* ketten elleszünk akármilyen kevéssel is.

Azután összecsókolta a leányát s belefeküdt az ágyba, melynek a vánkosán még meglátszott a holt Rodrigo feje helye.

Az uzsorás felesége ebben az ágyban nem akarta elfoglalni annak a helyét, ki évekkel azelőtt a derék férfiu boldog hitvese vala. Azt mondta, hogy neki még sok dolga van, s az éjszakát egy széken bóbiskolva töltötte.

Végre Soledad, a Kaifás elkényeztetett leánya, abban az ágyban hált, a mely egykor a Rodrigo boldog fiacskájáé volt.

3.

Az árva.

Mi történt ez alatt a szegény árvával, az örökségétől megfosztott gyermekkel, azzal a fiucskával, kinek pompás ágyában, a nyolcz éves kis milliomos leány a megigért játékszerekről álmodozott?

Manuel — igy hivták a fiut — akkor, midőn azon a vészes reggelen édes atyja még alva hagyta otthon s elrohant, hogy belevesse magát a tüzbe, mely az uzsorás házát elhamvasztotta, kedves kis fiu volt: fehér és piros, mint a legszebb nyári hajnal, virgoncz és pajkos, mint a szabadjára eresztett fiatal őz.

Rodrigo a legnagyobb gonddal nevelte, de irodalmi müveltséget nem akart neki adni. Még irni, olvasni sem tanitotta, mert arra — ugy mondá — még mindig ráér; hanem mindenek fölött nevelte és izmositotta már különben is nagy testi erejét azzal, hogy fárasztó, ügyesség-fejlesztő gyakorlatokat végeztetett vele.

Megtanitotta lovagolni, uszni, naphosszat vadásztatta, megmagyarázta neki a hegység titkait, az erdők és mezők virányát, a föld népének orvostudományát, a pásztorok csillagjárási ösmereteit, az állatok szokásait, a velök való birkózás, megölésök vagy elevenen elfogásuk és kezessé tevésök mesterségét — meg sok más titkát a mezei és hegyi életnek.

Ennek a nevelésnek a következménye aztán az volt, hogy az apa és fiu mindig együtt voltak s ugy szerették egymást és ugy érintkeztek egymással, mintha nem is apa és fiu, hanem testvérek, pajtások lettek volna.

Az ennyi szeretettel nevelt fiu semmit sem tudott tehát atyjának teljes tönkrejutásáról és nehéz gondjairól. Emez, épen mivel ismerje jövőjét, szegény ember életére iparkodott fiát nevelni.

A fiu zsengekora olyan nyugodtan, boldogan és vidáman folyt le, a mint olyan gyermeknél csak lehetséges, ki az édesanyját sohasem ismerte.

Egyszerre csak egy csapásra zudult rá minden szerencsétlenség, a mely embert érhet. Egyetlen-egy napon, pár óra alatt, látta, hogy az ő istenét, urát, pajtását, életének egyetlen barátját mint hozták haza összeégve és eszméletlenül; volt tanuja irtóztató halálának a nélkül, hogy mozdulatlan szeméből csak egy tekintetet, vonagló ajkáról egy tanácsot, egy csókot kapott volna; tudta meg, hogy van egy Kaifás nevü ember — értesült a tüzvész borzalmas tragédiájáról s az azzal kapcsolatban történtekről; hallotta, hogy ő olyan szegény, mint a mezitlábas koldusok, a kik házról házra járnak, alamizsnát kérni; fogta föl, hogy örökre el kell bucsuznia ősei házától és mindentől, a mi benne van, mindentől, a mi atyjára emlékeztette; nézegette el — mintha álmodnék — a szomszédokat, kik Rodrigo holtteste köré gyülekeztek a házba, s ugy nézték a halottat, mintha az övék volna, mignem fölvették a koporsót és elvitték, a midőn is a gyermeknek sok csókot adtak és olyan szavakat mondtak, a miket nem értett; — s maradt végre ott, elhagyottan, némán, elkábultan, a halottas szoba egyik szögletében, mint a ki senkitől semmit sem remél többé a világon.

(Folytatása következik.)

megsértett és talán szerelmeskedésében is gátolt Mollináry baka nem hagyhatta büntetlenül a czibil emberek ezen cselekedetét, felkereste nyomban társait, a kik közül vagy harminczan boszut forralva, a mulató helyre indultak. A megfélemlitett legények nem gátolhatták meg a katonák tömeges bevonulását, de ezek nehányát feltünő magaviseletük miatt rendre utasitották. Az egyik katona ügye természetesen a másiké is. A midőn egyiket közülök felszólitották arra, hogy rejtse e kivont szuronyát, mert ezzel bajt okozhatna, a többiek ugyancsak kivont szuronynyal és karddal viszonozták a felszólitást. Egyik szó hozta a másikat és kész volt a baj. A nagy zürzavarban a szépek és a legények egy része az ablakokon keresztül menekültek a teremből, mig oda bennt valóságos vagdalódzás ment végbe. *Három kocsis halálosan megsebesült*, 15 karján, fején, és egyéb testrészein kapott sulyosabb, könnyebb szurásokat és vágásokat. A közel lévő kaszárnyából a verekedés szinhelyére sietett őrség vetett véget a véres verekedésnek, a melyhez hasonló már rég nem történt Kecskeméten, a hol a polgárság a katonasággal a legjobb egyetértésben él.

— **Büvészelőadás.** Büvésznő mutatta be magát ma este a vigadó egyik éttermében, meglehetős számu közönség előtt. Madame Amanda d'Oeser elég érdekes jelenség és igen szép ügyességet fejt ki mutatványaiban, melyek egytől-egyig sikerültek. Van köztük több olyan is, minőket a fővárosban eddigelé még nem mutattak be. A szellemes csevegés, melynek kiséretében adja elő gyors kezeket igénylő mutatványait, hozzájárul ahhoz, hogy a közönség érdeklődését folytonosan ébren tartsa és azt ismételt tetszésnyilatkozatra ragadja. Ebben a tekintetben a büvésznő német származása daczára valóságos franczia szellemet tükröztet vissza. Budapesten tizenkét előadást fog rendezni, változatos müsorral.

— **Az ál-Tichborne.** *Orton* Arthur, az ál-Tichborne megkezdte hadjáratát Londonban s október 30-dikán este mondotta el első beszédét a St.-James-Halle-ban egybegyült hivei előtt. A meeting elnöke az ál-Tichbornenak egyik legvagyonosabb pártfogója volt. Mikor az est hőse megjelent a teremben, bámulói nagy lelkesedéssel üdvözölték. Megköszönte hivei pártfogását s hálát adott istennek, a miért megtartotta őt az élők közt s megengedte, hogy ujra szabaddá legyen. Nem várhatnak — ugymond — hosszu beszédet az olyan embertől, ki annyi ideig el volt zárva a világtól, s a kinek oly sokáig hallgatnia kellett. Sajnos, hogy vizen és kenyéren kellett élni, mert a beszélésnek istentől nyert adományát föl használta. Nem hiszi, hogy ilyen rendszer mellett megjavul a bünös. Orton elmondotta pörének föbb momentumait s hamis tanuknak nevezte azokat, a kik ellene vallottak; keservesen panaszkodott a sajtó ellen is, mely elhallgatott mindent, a mi reá nézve kedvező volt. A mi a jövőt illeti, ugy gyermekei közt fog élni, s a mig ereje engedi, folytatni fogja a harczot gyermekei érdekében.

— ***Nordenskjöld a déli sarkon.*** Nordenskjöld báró, a hires észak-sarki fölfedező — mint finn lapok irják — expedicziót szándékozik szervezni a *dél-sark* vidékeinek felkutatására. E végből a mult héten Stockholmból Pétervárra utazott, hogy ott vállalatának több befolyásos ember érdeklődését megnyerje.

— **Angol bankjegyek hamisitása.** Két angol a mult hó 31-én Bécsben hamis angol bankjegyeket hozott forgalomba, miáltal két nagyobb bankház (az angol-osztrák és az Union) közel 22.000 frttal károsult meg. Az angol-osztrák banküzletében beváltás végett átadott angol bankjegyeket szakértői vizsgálat után valódiaknak jelentették ki és igy az angolok tetemes összegre tettek szert. Hasonlóképen jártak el az Union üzletében is. Ily módon 1800 font sterling értékü bankjegyet hoztak forgalomba. A csalók ugy látszik, még jókora mennyiségü hamisitvány fölött rendelkeztek, mert egyikük még ugyanaz nap délután egy harmadik banküzletben is kisérletet tett bankjegyeivel. Az üzlet tulajdonosa előbb meggyőződést akart szerezni magának a bankjegyek valódiságáról és ezért két órai meggondolási időt kert. Alig távozott el az angol, midőn az üzlettulajdonost a részedett czégek egyike telefon utján arról értesitette, hogy a bemutatott bankjegyek minden valószinüség szerint hamisak. Miközben a rendőrséget is értesitették a dologról, az angol ujból megjelent, hogy háromszáz fontos bankjegyet osztrák pénzre váltson be. Ugy látszik azonban, idejekorán megérezte a puskapor szagát, mert midőn különféle ürügyek alatt tartóztatni akarták az üzletben, hirtelen fölszakitotta az utczára vezető ajtót és szélsebességgel elillant. A váltóüzlet személyzete üzőbe vette ugyan, de nem sikerült a csalót kézrekeritenie. Mindazáltal nem kerülte el sorsát. Időközben ugyanis detektivek kikutatták az Elisabeth-szállóban levő lakását, hol a csaló már öt napja tartózkodott »John Coleman, londoni kereskedősegéd« neve alatt. A nyomban elrendelt vizsgálat kiderítette, hogy az elfogottnak társa, ki Acocks Arthur név alatt a Metropole-szállóban lakott, de 31-én 17 forintnyi adósság hátrahagyásával megszökött, volt minden valószinüség szerint a főczinkos. Az állitólagos Coleman, kinél csak pár krajczárt találtak, nem volt még vallomásra birható. A rendőrség azonnal értesitette az esetről a nagyobb bel- és külföldi hatóságokat. Az angol bank a hozzá intézett kérdésekre táviratilag azt felelte, hogy a bemutatott bankjegyek sorszámai a bank kibocsátványai közt nem is léteznek, miből világosan kiderült, hogy az angolok hamisitványokat bocsátottak forgalomba. A megszökött Acocks 30—35 éves, karcsu magas alak, fekete szemekkel, rövidre nyirott fekete hajjal, hatalmas szemöldökkel, fekete bajuszszal, kerek arczczal, feltünően szép fogakkal. Ez is angolul beszél és modora igen finom.

— **Összehasonlitó statisztika.** Az ország különböző vidékein a születések és halálozások október 12—18-ig tartó hetében a következők voltak: Debreczenben szül. 25, meghalt 22. Pozsonyban szül. 37, megh. 15, Kecskeméten szül. 47, megh. 19, Aradon szül. 35, megh. 18, Temesvárott szül 24, megh. 8, Nagyváradon szül. 24, megh. 23, Kassán szül. 13, megh. 10, Székesfehérváron szül. 11, megh. 11, Szegeden szeptember hóban szül. 261, megh. 136.

Rövid hirek. *A budapesti alagutvám* októberben 5991 frt 51 kr jövedelmet hajtott; ez évi összes bevétel 60,360 frt 59 kr, a mi a mult év megfelelő időszakával szemben 4067 frt 34 krral több. — *A rozsnyói* ref. egyház uj imaházának felavatása e hó 16-án lesz. — *Léván* egy Béres Andrásné nevü asszony, mig a boltba ment, felügyelet nélkül hagyta egy éves kisdedét s mire viszszatért, a gyermeket a malaczok szétmarczangolták. — *Ó-Becsén* mostanában egy hat, parasztos ruhába öltözött emberből álló betörő-banda garázdálkodik; a mult hó 22-én a piaczon levő br. Jovits-féle házban négy boltot feltörtek s nagy mennyiségü kész női és férfiruhákat s készpénzt is loptak el. — *A bukaresti* egyetemen verekedésre került a sor az ifjak és a részrehajlása miatt rég gyülölt Ramniceanu kormánypárti tanár között; emlegetik, hogy ha a botrányok meg nem szünnek, az egyetemet bezárják. — *Bécsben* a lelkiismeretlen csábitók által öngyilkosságba hajtott Rödler Anna anyja, kit leánya szerencsétlenségének hirére gutaütés ért, meghalt. — *A Bécsből* eltünt és rég halottnak hitt Ehrenzweig börzejátékos levelet irt családjának, hogy él s nemsokára visszatér Bécsbe, csak a hitelezőivel rendeződjenek az ügyei. — *Mező-Turon* *Mező-Tur és Vidéke* czimü vegyes tartalmu heti lap indult Kunay Imre ügyvéd szerkesztésében; ára egész évre 4 frt. — *Fővárosi Szemle* czimmel szépirodalmi és társadalom-politikai hetilap indult meg Budapesten; szerkesztője *Ábrányi* Emil, a jeles költő, ki a tegnapelőtt megjelent első számot is változatos tartalommal bocsátotta közre. — *Berlinben* dr. Scheweninger, Bismarck herczeg kedvencz házi orvosa, kit hatalmas protektora egyetemi tanszékhez juttatott, Dubois-Reymondnál, mint kollégánál tisztelegni akarván, nála hagyta névjegyét, Dubois-Reymond azonban visszaküldte a névjegyet, mire Scheweninger párbajra hivta a hirneves tudóst, ki aztán csak annyit mondott, hogy verekedni nem szokott. — *Pozsonyban* Lusich János 23 éves gyógyszerész segéd vidám társaság közepett, egy általa reménytelenül szeretett leány jelenlétében morfiummal megmérgezte magát.

= **A rendőrség köréből.** *Fábry* Arthur rendőrtisztviselőt az I. kerületi kapitányságtól a rendőrség központi hivatalába helyezték át.

= **Öngyilkossági kisérlet.** *Bak* Lujza napszámosnő tegnap este 6 óra tájban a dologházi kórház előtt elvonuló fakorlátra felakasztotta magát, de egy arra menő ember még elég jókor észrevette, levágta s egy rendőrrel bevitette a józsefvárosi kapitányságba. A nő öngyilkossága okául nyomorát mondja.

= **Üzérkedés szinházi jegyekkel.** Egy szinházlátogató arról panaszkodik hozzánk intézett levelében, hogy a várszinház előtt a rendőrök szemeláttára árulgatják bizonyos üzérek fölcsigázott árakon a szinházi jegyeket. Innen van, hogy sokan, kik a Duna balpartjáról fáradtak föl a várba, nem kaphatnak már jegyet a pénztárnál, s mivel háromszoros árt nem akarnak fizetni, visszafordulni kénytelenek. A rendőrség megmagyarázhatná közegeinek, hogy a jegyekkel való üzérkedés nem csak az operaház környékén v anmegtiltva.

SZINHÁZ, MÜVÉSZET.

— **A népszinházban** holnap kedden *A kék madár* kerül szinre *Hegyi* Arankával, szerdán *Donna Juanita Pálmai* Ilkával és *Horváth* Arnold vendéggel. *Horváth* Arnold a debreczeni szinház tenoristája szerződtetési czélból lép föl és Gaston szerepét fogja énekelni. *A kirchfeldi pap* próbáit serényen folytatják a szinház legjobb erői, s a darab pénteken már szinre kerül.

— **A várszinház** személyzete szorgalmasan készül az *Ezer forintos bankó* népszinmüre, mely e héten kerül szinre Blaháné asszonynyal; kivüle még Balog Etel, Makó, Balog Árpád, Szirmai és Rónaszéki játszanak jobb szerepeket. A darab zenéjét Konti karmester irta. Blaháné asszony hat, teljesen uj eredeti dalt fog énekelni. Beödiné asszony, ki a vidék egyik legkedveltebb anya szinésznője volt, mint szerződött tag szerdán fog először fellépni a *Rang és mód*-ban. — A várszinház első operette ujdonsága Delibes Leó *A chatoui kastély* szép zenéjü operetteje lesz.

— **Liszt Ferencz**, ki most Tetétlenen időzik, min a gróf *Zichy* Géza vendége, csak e hét végéig marad egykori tanitványa és müvészbarátjánál. Zichy gróftól egyenesen Szatmárra utazik Schlauch Lőrincz püspök meglátogatására. Innen Koltóra rándul: gróf Teleki Sándor ezredeshez s november 22-én visszatér a fővárosba. Itt deczember 6-ig marad, s ekkor Rómába indul, honnan január közepe táján jön haza, hogy két hónapot Budapesten töltsön. Liszt különben egy napi fővárosban léte alatt senkinél sem tett látogatást. Egyedül a barátok templomába ment el régi szokásához hiven, hogy ott a délelőtti misén jelen legyen. Annál többen siettek azonban az ő üdvözlésére, kik között ott voltak: Sipos Antal, id. Ábrányi Kornél, Végh János, a zeneakadémia alelnöke, Mihálovics Ödön, Wohl növérek és Vörös Kálmánné urhölgy. Liszt királydala közelebb népszerü kiadásban jelenik meg, hogy az iskolákban is tanitható legyen.

— **Hangverseny.** A gyapju-utczai német szinházban ma este *Walter Gusztáv* cs. k. kamaraénekesnek s a bécsi udv. dalmüház tagjának első hangversenye volt. Bár Walter operaénekes valódi müvészete a dal-ének, a bel canto ritka báju szinezetét birja, s a lantos éneknek most alig van kiválóbb képviselője a németeknél nála. Felhasználja tapasztalt ügyességgel mindama kellékeket, melyek regiszterét a legvonzóbb oldalról tüntetik fel; kerüli a heves affektust, melynél kifejezésének édes kelleme hamar megfogy; nyomatékossággal szendeséget, mérsékletet s nemes portamentot köt egybe. Hangját egy kis gégehangzás jellemzi; falsettoja, félhangja egyaránt szépek, s mi kivált emlitendő: ez énekmodók összekötését, az áttérést egyikéből a másikba csaknem észrevétlen simulékonyan eszközli. Pianissimóinak hatása elragadó s hangvételének egyenletessége ilyenkor annál meglepőbb, mert hangszervén a kor hatása nem haladt el nyomtalanul. Bécsben dalhangversenyei, melyeket néhány év óta ad, s ezek közt Schubert-estélyei a zeneévszak legnevezetesb éneki produkcziói közé tartoznak. S jól teszi, hogy felismervén hangjellegét, nem erőteti operabeli tündöklését, mert az nem teszi őt még virtuózzá, hanem a szalonénekes, s ezzel az énekirodalom klasszikus mintaművei felé irányozza müködését. — Ma este vegyes müsorral lépett elő. Fauszt áriájával kezdte meg, de ezzel még nem mutatta be fényoldalát. Ezt Brahms kitünő *Minnelied* s *Sonntag* czimü dalaiban, Schubert Ferencz *Ständchen*-jében, Franz *Felajánlásá*-ban, Rubinstein *Asrá*-jában a ráadásul énekelt Gounod-féle *Tavaszi dal*-ban s főleg »Oh wenn es doch immer so bliebe« dalában hallottuk tőle. Svádája, echo-hatásai, kiejtésének tisztasága (technikai tekintetekből megszokta *ch* betüt énekében *k*-ra változtatni), helyenkinti hangvontatása s éneket elárasztó kelleme: előadását a kismüvészet valódi klasszikus fokozatára emelik. Szükségesnek tartjuk e kiváló jelenség tulajdonságaira részletesebben utalni, mert a mai hangverseny gyér látogatottsága arra emlékeztetett, hogy konzervativ közönségünk ugy látszik még nincs eléggé tájékozva e jelentékeny müvész körül. Nagyon kivánatos volna, hogy Walter holnapi hangversenyét, mely Schubert-estély lesz, nagyobb figyelemre méltassák mükedvelőink s azok, kiknek érzékük van a finom kivitelü ének mindinkább ritkuló müvészete iránt. A kevés jelenvoltak annál élénkebb kihivásokban részesiték a müvészt, ki két izben toldá meg kedveskedésből müsorát. Hogy az érem forditott oldaláról is tegyünk emlitést, megemlitjük, hogy egy Schirmann M. nevü zongoramüvész magándarabokkal s az énekkiséréttel müködött közre. Amazokban nem ért el sikert. Játéka nem tiszta, hangulata kevés; ezzel több hátrány párosult: a gyarló zongora el volt hangolva, a szinpadon különben is rosszul hangzott (amint egyáltalán nem kedvező komoly hangversenyre a szinház), közbe egy időelőtti baráti taps szakitá félbe egy pianohelynél előadását, széke éktelenül recsegett, szóval igaz, hogy a baleset párosan szokott beütni. Schirmann urnak főszüksége van még kiképzésre, játékának csiszolására s tisztitására; csak akkor léphet majd a ma már különben is nagy igényü, elkényeztetett közönség elé. A hangverseny közt Wilbrandt Adolf *Jugendliebe* czimü egyfelvonásos vigjátékát adták Dienst, Mauthner kisasszonyok s Blasel és Franker urak tetszetős szereplése mellett. — Holnap (kedden) rendezi *Walter* Gusztáv kamaraénekes utolsó hangversenyét válogatott müsorral. Előadják ez alkalommal a *Delikater Auftrag* czimü egy fölvonásos vigjátékot is, melyben Kronau k. a. és Liebhardt ur lépnek föl. Szerdán *Knack* Vilmos folytatja vendégszereplését a *Raub der Sabinerinnen* czimü darabban. *B—ff.*

— **A müosarnok őszi kiállitása** e hó 9-dikén fog megnyilni. Még most a Munkácsy-kép csomagolása folyik; a remekmüvet holnap már Bécsbe inditják, hol vasárnap már látható lesz. Mihelyt a nagy képet elszállitották, megkezdődik az őszi tárlat rendezése. A müesarnok termei teljesen meg fognak telni, s ugy a hazai mint a külföldi müvészek számos kiváló müvel lesznek képviselve. A magyar festők közül Paczka Ferencz Attila és Ildikó nászéje, Feszty Árpád Odysseus Calypso szigetén, Révész Imre Petőfi Sándor czimü nagyobb festményeiket állitják ki. Aggházy Gyula, Greguss Imre, Keméndy Jenő, Gyárfás Jenő, Innocent Ferencz, Ebner Lajos, Margitay Tihamér, Szobonya Mihály, Feledi Tivadar, Bihari Sándor, Böhm Pál, Temple János, Száries Imre, Baditz Ottó, Jankó János, Pataky László, Jendrássik Jenő, Molnár József, Kubányi Lajos és még többen vesznek részt a kiállitásban az életképfestők közül. A tájfestők is nagy számban lesznek képviselve, köztük kivált Spányi Béla, Telepy Károly, Ligeti Antal, Mészöly Géza, Mesterházy Kálmán, Nadler Róbert, Tölgyessy Artur, báró Mednyánszky László, Bródszky Sándor, Somogyi Dániel és Valentiny János. Az arczképfestők közül *Benczur* Gyulától három arczkép lesz látható, (gróf Andrássy Gyula, gróf Károlyi Gyula és báró Eötvös József életnagyságu térdképei) s kivüle Vastagh György, Innocent Ferencz, Agghazy Gyula, Vajda Zsigmond, Csányi Gizella, Parlaghy Vilma és Stettka Gyula állitanak ki arczképeket. *Mihalek* Lajos rézmetsző szénrajz- és vizfestésü-arczképeket állit ki. *Pállik* Béla Baden-Badenből egy birkacsoportot küldött. Zala György szobrász Mária és Magdolna czimü nagy csoportozata is látható lesz a tárlaton. A 40 franczia müvész festményéből álló párisi küldemény, mely az orsz. m. képzőmüvészeti társulat érdekében *Gerome* elnöklete alatt Párisban müködő bizottság közvetitésének eredménye, ugyszintén németalföldi, osztrák, német- és lengyel mütárgyak növelni fogják a tárlat érdekességét.

— **A filharmonikusok** szerdai hangversenyükön, hir szerint müsorukat megtoldják Berlioz *Romeo és Julia* szinfoniájának *Mab tündérkirálynője* czimü scherzojával.

— **Huszár Adolf** szobrász kijelenti, hogy alaptalan a Hirosarnok könyomatos révén a lapokba került hir, mely szerint ő a mintarajztanodában már tiz év óta viselt tanári állásáról lemondott.

FŐVÁROSI ÜGYEK.

— **A főváros pénzügyi és közgazdasági bizottsága** ma délelőtt a régi városháza tanácstermében *Kada* Elek alpolgármester elnöklete alatt tartá meg rendes heti ülését. Első sorban a kőbányai-uti *régi vámépület bérbeadására* beérkezett három ajánlatot bontották föl s azt, mint legtöbbet igérőnek, *Schönfeld és Böhm* társaknak adta ki a bizottság 1800 frt évi bérért. A kiállitási bizottság felszólitotta a tanácsot, hogy *Budapest fővárost és környékét ismertető*, *Orell Füssli* és társa czég által kiadandó mü költségeihez járuljon. A főváros kiállitási bizottsága csak az államtitkár ismételt fölszólitására igért támogatást az eszmének s pártolólag terjesztette az ügyet a bizottság elé. Szarvassy bizottsági tag 500 frtot, a tanács 1200 forintot ajánl megszavaztatni, mely utóbbi el is fogadtatott. — A számvevőség jelenti, hogy a fővárosi községi iskolákban és az uj városháza épületében berendezett forró *viz fütési rendszer* javitására szükséges 1097 frt 20 kr, melyet megszavaztatni kér. Többen nincsenek megelégedve a vizfütéssel, mert az nem szabályozható és nem kezelhető rendesen. Az 1079 frt 20 kr a bizottság további intézkedésekig megszavazta. A Vörösmarty-utcza és Hunyadi-tér egyik sarkán levő *városi telek eladásáért Baumgarten* Izidor ügyvéd, a ki hajlandó a telekért, mely 204 négyszögöl területü négyszögölenkint 100 frtot fizetni és a lefizetésig 4000 frt kaucziót tesz le. A bizottság az előnyös ajánlatot elfogadta és pártolólag fogja tovább terjeszteni. Lampel Hugó főszámvevő jelentését, a főváros összes alkalmazottjainak 1885. évre engedélyezendő *drágasági pótlék iránt*, a bizottság nem tárgyalta, miután azt a tanács már megállapította. Ezzel az ülés véget ért.

— **A föv. magánépitési bizottság** mai ülésén a következő épitési engedélyek kiadását hozta javaslatba: Szinn György Jánosnak VII. ker. Murányi-utcza 12. sz. a. egyemeletes házra, Hofhauser Lajos II. ker. Szegényház-utcza 17. sz. a. egyemeletes házra, Boldini Edének I. ker. Naphegy-utcza földszintes nyaralóra, az orsz. kiállitás bizottságának ifj. Haggenmacher Henrik kiállitási pavillonjára, Mühlbacher Jánosnak a Törökörön 2575. sz. a. földszintes lakházra, Eichberger Józsefnek a Gellérthegyen 10711. sz. a. két munkáslakházra és istállóra, Virava Józsefnek a X. ker. névtelen utczában 8129—8131. sz. a. téglagyárépületre és 60 lóerejü gőzgép elhelyezésére, özv. Kálló Theodornénak holló-utcza 7. sz. a. irodaépületre, Váhl Hugónak V. ker. fegyvergyár-utcza 18. sz. a. ideiglenes favázas épületre, továbbá nagyobb toldalék- és szárnyépitkezésekre engedély adatott: Pucher Józsefnek Karpfenstein-utcza 18. sz. a. Dutkovics Tamásnak hajcsárut 12. sz. a. és Vuk M. fiainak visegrádi-utcza 13. sz. a. stb.

— **Jégtársaság** alakult nem régiben Budapesten s alakulásának meg volt az a haszna, hogy a nyaranta beállni szokott jégszükségen segitett. A fővárostól a társaság a soroksári dunaágnál 600 folyó méternyi területet bérelt ki a partból s jégkészletét tágas vermekbe halmozta össze. Legujabban a közvágóhidi jégszállitást is elnyerte, mert az eddiginél majdnem ezer forinttal olcsóbb árt kért. Azonban a társaság, hogy üzletét szélesebb alapokra fektethesse, a napokban oly kérvényt nyujtott be a fővároshoz, a mely ha teljesednék, a jégszedést teljesen monopolizálná. T. i. a társaság azt kéri, hogy a most bérelt terület folytatásakép a partot adja neki a város egészen a határig, inkább feiülről ád vissza 200 métert, a minek hasznát alig vehetné valaki. Mivel a megyei területen a községektől a jégszedési jogot a társaság egész Soroksárig megszerezte, kérelme teljesitése esetén az összes kórházak, mészárosok, czukrászok, szóval minden rendbeli üzletemberek kiszolgáltatva lennének neki. A tanácsban, mely e kérvényt véleményadás végett a gazdasági bizottságnak adta ki, ezen aggodalomnak többen kifejezést is adtak.

EGYLETEK, TÁRSULATOK.

— **A magyar jogász-ifjuság** orsz. egyesülete november havi rendes választmányi ülését e hó 4-én kedden délután 6 órakor fogja saját helyiségében megtartani.

— **A pesti oltáregylet** e hó 6-ikán üli meg 25 éves jubileumát, mely alkalommal az angol kisasszonyok templomában nov. 6-án és 8-án fél 8 órakor szent mise, délután fél 4-kor szentbeszéd, utána litánia; nov. 6-án és 8-án magyar, 7-én német szentbeszéd; nov. 9-én, vasárnap, fél 10-kor német szentbeszéd, utána ünnepélyes nagy mise, nov. 12-én, szerdán, fél 8-kor az elhunyt egylet-tagok lelki nyugalmáért mise tartatik.

— **A »Sárosmegyei társaskör«** végleges megalakulása czéljából november hó 6-án esti 7 órakor a Kommer-féle vendéglő (Ferencz-József rakpart 1. sz.) külön helyiségében közgyülést tart.

Magyar tud. akadémia.

— nov. 3.

(Vámbéry a finn-ugor-rokonság és Budenz ellen. Nyelvtörténeti emlékek.)

Az első osztály ülésezett. Az ülés kezdete előtt az öszszegyült tagok az akadémia elnökének váratlan betegségéről beszéltek, de senki sem gondolta, hogy a katasztrófa oly közel van. Pontban 5 órakor Hunfalvy Pál osztályelnök megnyitotta az ülést, s az előre kitüzött felolvasásokat meg is tartották. Hat óra körül volt, mikor a nyugtalanság ama jeleit lehetett észrevenni, melyeket fontos hirek szájról-szájra adása szokott ébreszteni. Az elnöknek levelet adtak át. Gyulai osztálytitkár elhagyta helyét. A padokban összehajlott fővel suttogtak s a tagok ki és bejártak. A főtitkár is megjelent a teremben.

Az ülés különben közérdeklődés közt nyilt meg. Hallgatóság is számos volt. *Vámbéry* ujabb támadást intézett a magyarok finn-ugor eredetét hirdetők ellen, illetőleg védelmezte magát az ő támadásuk tábora ellen. A magyarok török eredetéről szóló munkáját az akadémia előtt megtámadta először Hunfalvy Pál. E támadásra, szintén az akadémiában, válaszolt már Vámbéry. Aztán Budenz József támadta meg. Erre ma válaszolt Vámbéry, kijelentve végül, hogy ez utolsó szava ebben a kritikai polemiában, de munkája azért még nem ért véget. Az akadémiának be fogja nyujtani nagy török-magyar összehasonlitó szótárát, mely a vitában a legnyomósabb bizonyiték lesz.

A finn-ugor nyelvészet nagymestere, Budenz — mondá Vámbéry — nem fogadhatta közönyösen az ő török rokonsági fejtegetését, s ingerültségben, szenvedélyességben felülmulta a támadásában Hunfalvyt. Budenz közel harmincz éves működése alatt semmi kritikában nem részesült, s ez nagyra növelte etymologiai bátorságát és önhittségét. A ki legilletékesebb lett volna, hogy kritikát gyakoroljon fölötte, Hunfalvy Pál, nagyon hallgatagon viselte magát. Budenznek tehát nem kellene a kritikával szemben oly szenvedélyességet tanusitani.

Vámbéry csak egy részletet olvasott föl Budenz elleni polémiájából. Budenz a Vámbéry művét nyelvészeti szempontból támadta meg s a nyelvészeti fejtegetések inkább nyomtatásba, mint felolvasásra valók. Budenz hajlandó annyit elismerni, hogy a magyarok török nemzetiségüek lehettek, de á nyelvre nézve a finn-ugor eredetet hirdeti. Hunfalvy azonban a nemzetiségre nézve is finn-ugor.

Vámbéry kiemelvén, hogy Budenz a »Magyarok eredeté«-nek megjelenése előtt már három évvel kimondotta, hogy a magyar nép lehet vér szerint nem ugor, hanem más, még pedig török eredetü is: áttért Budenznek egyes vádjaira. Arra a szemrehányására, hogy ő a 13 évvel ezelőtt a speczialis ugor nyelvrokonságról való nézetét megváltoztatta, azt feleli Vámbéry, hogy hiszen Schott, Hunfalvy és maga Budenz is megváltoztatta erre vonatkozó véleményét; mert 1862-ben a magyar-török szorosabb nyelvrokonságot olyan argumentumokkal bizonyitotta, melyek értekező előtt is merészeknek látszottak. Egyébiránt e nézet-változtatásra a következő okok birták értekezőt: 1. ujabb, beható tanulmányai. 2. Budenz *módszere* és *összehasonlitó szótára*; a mennyiben amaz egyrészt tulságosan erőszakolt s minden hangtani és logikai törvénynyel homlokegyenest ellenkező, másrészt olyan ingadozó, hogy 1868-tól 1873-ig, tehát rövid öt év alatt, olyan jelentékeny változást mutat, a milyen a »Szóegyezések« és az »Összehasonlitó szótár« első füzete közt látszik s ismét 1873. és 1881. között készült szótárának eleje és vége között, a felfogásban és megitélésben nagy különbség van s az utolsó füzet kiadásakor maga Budenz észrevett olyan hasonlitásokat és állitásokat az előbbi füzetekben, melyeket már föntn nem tarthatóknak vél. Az ilyen, minduntalan változó, átalakuló módszer nem is érdemli meg a »módszer« nevet.

Arra a vádra, hogy kritikáját nem terjeszté ki összehasonlitó szótárának minden egyes czikkére, azt válaszolja értekező, hogy ő nem Budenz szótárának részletes kritikáját akarta megirni, hanem tanulmányt a magyar nép eredetéről, s a nyelvi viszonyt azért kellett emlitenie, hogy megmutassa a magyar nyelvnek nem kizárólagos ugor voltát, e czélra pedig untig elég volt 696 czikk megbirálása (maradt még 300). Egyébiránt utólag bocsánatot kér az akadémiától, hogy Budenz szótárát ilyen nagy részben fölvevén könyvébe s mintegy ujra kiadatván, ezzel is több költséget keverte az akadémiát. Nem áll meg Budenz azon vádja sem, hogy nem forditott elég gondot szótára czikkeire; mert értekező borzalommal gondol vissza azon hetekre, miket e szótár tanulmányozására szentelt, mivel ezen idő alatt több kinokat állott ki, mint utazása alatt a hyrkániai sivatagon és Közép-Ázsia embergyilkoló tatárjai között!

Ezután a testrészek nevei ellen tett kifogásokra tér át s védelmezi a török-magyar testrész-szavak egyeztetését. Budenz az értekezőnek török-magyar szóegyezéseiről azt állitja, hogy nagyon merészek, a felhasznált török nyelvkincsről pedig azt, hogy nagy részben ujitva van. Az első vádra vonatkozólag értekező példákkal igazolja, hogy maga Budenz olyan hasonlitások által tünik ki, melyekben a hangok és szójelentések különbsége épen nem jön tekintetbe s mégis másban gáncsoskodik, minélfogva olyan papnak tünik fel, a ki mig egyrészt a helyes eljárás milyenségét és követését prédikálja, addig másrészt a saját munkáit a helytelenül végzett kutatásoktól elrettentő példaképen mutatja fel. — A török nyelvek ujitásának vádját illetőleg kimutatja ért kező számos példákkal, hogy a nyelvujitás vádja tulajdonkép Budenzet illeti, mind a magyar, mind az ugor nyelvek terén; mert B. nemcsak vocalisokat vagy consonansokat változtat el, vagy szójelentéseket módosit nyelvi adataiban, hanem egészen uj hangokat és fogalmakat is csinál, igy pl. csak az egy északi osztják dialektusra vonatkozólag 25 esetben felszámolja értekező Budenznek ujitását. Kiemelvén, hogy Budenz az európai török szótárakat teljeseknek és korrekteknek tartja s kizárólag ezekre alapitja az ujitással való vádolását, mig értekező a saját gyakorlati nyelvismeretére s a birtokában levő eredeti török szótárakra támaszkodik és sorra czáfolja Budenz egyes vádjait.

A »Magyarok eredeté«-re az lett volna legtermészetesebb válasza B-nek, ha bebizonyitja, hogy a követte módszer helyes és a magyar nyelvnek kizárólag az ugor nyelvcsoportba osztása jogosult; e helyett azonban értekezőnek szó-egyeztetéseiben gáncsoskodik, csakhogy az itt talált hibák az ő összehasonlitó szótárában sokkal nagyobb számban és praegnansabb formában vannak meg, a mit értekező példákkal bizonyit.

Ezek után Budenz nyelvészkedési hibáinak okait adja elő, melyek: 1. az olyan nyelvészeti elvek követése, melyek régen, e tudomány megalapitásakor állittattak fel, de az ujabb vivmányok ma már megczáfolják, ilyen az a régi nézet, hogy vegyülék nyelv nem létezik, s hogy a szorosabb nyelvrokonság conditio sine qua non-ja a számnevek s testrészszók egyezése; 2. a kritikának teljes hiánya, mert Budenz 25 évi müködése alatt semmi óvó figyelmeztetésben nem részesült s igy egészen neki vadult a spekulácziónak. Ezen okok következtében Budenz nyelvészeti müködése nem hogy használt volna, hanem ártott a magyar nyelvtudománynak és az iskolai oktatásnak, mert vakmerő hypothesisei, észellenes tanai, dogmák formájában nemcsak felsőbb tanintézetekbe, hanem közép- és elemi iskolákba is bejutottak; de »jön idő — mondja Vámbéry — mikor a magyar tudomány pirulva tekint e korszakara.«

Végül még arra mutatott rá Vámbéry, hogy az ethnikai eredet végleges eldöntése felé jelentékeny haladás történt Hunfalvy egyeduralmának ideje óta; mert mig Budenz a magyaroknak tisztán török eredetét megengedi, egy más finnista, Barna Ferdinánd, a magyar népet török és ugor nép vegyületének állitja. Ebből világosan látja értekező, hogy »azon hitetlenség és ellenszenv, melylyel a magyar nép nagyobb része viseltetett a Hunfalvy által kivivott eredmények iránt, alapjában egészen jogos és helyes volt, s hogy a magyar közönség hitetlenségének indoka nem a hiuság érzelem, hanem az ösztönszerü, de nemzeti tradiczióra támaszkodó helyesebb itélet, a józan értelem.« S erősen meg van győződve Vámbéry, hogy »a mint az ethnikai eredet kérdésében a magyar nép hite és meggyőződése triumphál, ugy a nyelv mivoltának meghatározásában is az ő itélete lesz érvényes.«

Vámbéry azt kárhoztatja legjobban, hogy a finnisták csalhatatlan dogmául akarják elfogadtatni nézetüket, s a kritikát nem szivelik.

A felolvasást zajosan éljenezték, sőt tapsok is hallatszottak.

Hunfalvy sietett megjegyezni, hogy ő a kritikát nem hallgatta el Budenz fölött. Utalt tavaly megjelent »Nyelvtudomány és nyelvtanitás« czimü munkájára.

Simonyi Zsigmond tett ezután nyelvtörténeti közléseket. Mint a »Nyelvtörténeti szótár« (a régi magyarság szótára) egyik szerkesztője jelentette, hogy a munka másfél, vagy két év mulva sajtó alá kerül. Abból mutatott most be egyes részeket, a használatból kiment régi szavakat, azok jelentőségének magyarázatával. Szólt a szerkesztők által használt anyagról, a régi kodexek, szótárak és forditások összehasonlitásáról, továbbá a régi hangtani sajátságokról. Emlitette többi közt, hogy a költemény szó régen koholmányt jelentett és csak b. Orczy Lőrincz használta először a poema szóra. A régi szótárak összevetésénél kiderült, hogy Kalepinosz 1590-ből való tizenegy nyelvü szótárát használta Molnár Szenczi Albert is, továbbá Szikszay dikczionáriumát. Szótárirodalmunk különben épen most négyszáz éves, mert 1484-ben jelent meg Nyirkállay Tamás, Mátyás király kanczellármesterétől egy kis 70 szóból álló szótár. A kodexek nyelvének összehasonlitásából az derült ki, hogy a bécsi, müncheni és Apor-kodexek ugyanegy bibliai forditás töredékei, és hogy ezek nyelvsajátsága Erdélyre és pedig a székely földre vallanak.

Volf György bemutatta még a »Nyelvemléktár« XI—XII. köteteit. A XI-ik kötetben van a debreczeni és gömöri kodex; a másik kötetben pedig a Döbrentey és maros-vásárhelyi kodex, melyek nyelvtörténeti adatokban igen fontosak és erdélyi nyelvsajátságokat tüntetnek föl. Szóba hozta azt a körülményt is, hogy mig a régi időkből, külformában és nyelvi hangzatosságban is szép himnuszokat birunk, addig a himnusz-forditások általában gyarlók, a szótag számot sem tartják meg, de ezt mégis inkább, mint a rimet. Ezek alig vehetők versszámba. Az a meggyőződése, hogy nem is éneklésre készültek, hanem felolvasásra, imádságra, még pedig a latinul nem értő apáczák számára. A Teleky-kodexről még az is kitünt, hogy Aranka György, a magyar irodalom e bajnoka ajándékozta gr. Telekynek e század elején. Toldy Ferencz mindenesetre erről a kodexről irhatta, hogy a csak emlékezetben maradt, de az eltünt régi kéziratok közt emlegetnek egy Aranka-kodexet is. Az Aranka-kodex tehát nem tünt el, hanem most Teleky-kodexnek hivják.

Ezzel végződött az ülés. Az ülés végén *Hunfalvy* Pál felszólitotta az akadémia tagjait, hogy maradjanak együtt. Gr. Lónyay haláláról beszéltek már ekkor, s az akadémia által teendő intézkedéseket beszélték meg a tanácskozásban.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

— **A rendőrség szennyese.** *Tóth* Gerő vizsgálóbiró tegnap az ünnep daczára is hallgatott ki tanukat. Először *Sztroffer* Róza varrónő tett előtte vallomást Weinberger Ignácz ügyében s később *Pecze* Antal ügynök szolgáltatott néhány kompromittáló adatot a rendőrség ellen.

— **Végh Ignácz és társai** bünügyében dr. *Soós* kir. alügyész már elkészült az inditványnyal s azt legközelebb átadja a kir. ügyészségnek. Az inditvány közel 60 ivre terjed, tehát a leghosszabb ilynemü elaboratumok egyike, mely valaha a büntető biróságnál megfordult.

— **Jogász körökben** élénk vitatkozásra nyujt alkalmat az a tény, hogy Mancilovics Emil kuriai biró a mult héten Szabadkán megtartott városi tisztujitásnál a főispán által kandidáló bizottsági tagnak jelöltetett s mint ilyen a kijelölésben tényleg résztvett. Elkövetett-e ez által mint biró az 1869. évi 4. t. cz. 10. szakaszába ütköző cselekményt, vagy nem? E fölött vitatkoznak a jogászok. Egy részük határozottan állitja, hogy nevezett biró a kandidáló bizottsági tagságnak elfogadása és ily minőségben való müködése által törvénysértést követett el, s e miatt ellene a főügyész által a fegyelmi eljárás megindítandó; másrészök a jogászoknak ellenben Manoilovits birónak eljárásában fegyelmi esetet nem, hanem csakis egy nem helyeselhető tényt látnak.

— **A báró ur titkára.** A szerencsétlen *Rödler* Anna ügyével ma foglalkozott először a bécsi alsergrundi járásbiróság. Elébe vezették *Klier* Józsefet, a minap befogott ügynököt, ki az elcsábitott leánynyal szemben Krees báró titkára gyanánt szerepelt. A bécsi rendőrség kerités miatt tartóztatta le őt s a járásbiróság is ezért vonta felelősségre. A vádlott védelmére dr. *Elbogen* ügyvéd vállalkozott, ki a tárgyalás elhalasztását kérte, mert Kieler neje későn adott neki megbizást, s nem volt ideje az iratok megtekintésére. A *közvádló* képviselője ellenezte a tárgyalás elhalasztását s azt inditványozta, hogy tegyék át az ügyet a fenyitő törvényszékhez, mely a büntető törvény 125. és 132. szakaszai alapján fog itélni. A *vádlott* kijelentette védője előtt, hogy egyelőre megtagad minden felvilágositást, minélfogva kimondotta a biró, hogy az ügyet átteszi a fenyitő törvényszékhez. Klier Józsefet visszavezették czellájába.

HÁZASSÁG.

— **Kuczinszkij Sándor** orosz testőrezredes e napokban vezette oltárhoz Zichy Leona grófkisasszony (néhai Zichy Miklós gróf és Festetics Franziska grófné leányát) az ürömi orosz kápolnában, mely tudvalevőleg József nádor első nejének, Alexandrina Pavlovna nagyherczegnőnek nyugvóhelye. Tanuk: Festetics Béla gróf, dr. Markusovszky osztálytanácsos, Radvánszky Béla főispán és Szögyény Géza orsz. képviselő voltak, nyoszolyóleányok pedig Ürményi Ilona k. a. és Festetics Leontine grófnő. Jelen voltak az esküvőn, melyet a belvárosi plébánia templomban róm. kath. szertartású házasságkötés követett, Mühlberg orosz főkonzul, Budberg báró orosz attaché stb.

— **Szilvay István** trencsénmegyei árvaszéki ülnök eljegyezte Fáy Albert szügyi nagybirtokos leányát Hermin kisasszonyt.

— **Seniczky Attila** tart. huszár főhadnagy holnap tartja esküvőjét Hód-Mező-Vásárhelyen Lázár Jolán kisasszonynyal, Lázár István birtokos leányával.

— **Király Gyula** szinyér-váraljai ref. lelkész Szepes-Szombatban házasságra lépett Soltész Margit kisasszonynyal. Az esketési szertartást Witchem ev. német lelkész magyarul végezte.

GYÁSZROVAT.

A szadai temetőben *Kvassay-Kun* Melánia asszony, a korán elhunyt jeles fiatal irónő sirját már díszes emlékkő jelöli. A fehér olasz márványból készült hét lábnyi magas obeliszkre, melyet a halottak ünnepe alkalmával a gyászoló férj és anya s a Kun-család koszorui boritának, a következő sorok vannak vésve arany betükkel: »Itt aluszsza siri álmát kvassói és brogyáni Kvassay Edéné, szentpéteri Kun Melánie, a lánglelkü fiatal irónő. Szül. 1865. decz. 5., megh. 1884. szept. 23. Csillag volt: feltünt, kialudt! Csak egy rózsa volt: letörte a halál! Áldás és béke drága hamvaira!«

Kesseleőkeői **Majthényi Kálmán** honvédalezredes Kassán e hó 1-én 66 éves korában elhunyt.

Szabó Irén k. a., Szabó Lajos fővárosi ügyvéd nővére, Szegeden élete 17-ik évében rövid szenvedés után meghalt.

Orosz Konrád, a rozsnyói ferenczrendi társház főnöke, 59 éves korában elhunyt s nagy részvét mellett kisérték örök nyugalomra.

Horowitz Lázár bécsi iró, ki regényeiben különösen a zsidó életet rajzolta, 97 éves korában elhunyt.

Dr. Schlemmer József a pozsonyi orsz. kórház főorvosa, tüdőgyulladás következtében elhunyt.

Lónyay Menyhért.

Lónyay Menyhért grófot ma délben a Kálvin-téri ref. püspöki lakban szélhüdés érte, s délután egy negyeddel öt óra után Szász Károly ref. püspök lakásán meghalt. A szomoru esetről a következő részleteket irhatjuk: Lónyay Menyhért gr. tegnap este kocsin jött be szent-lőrinczi birtokáról hogy részt vehessen az országos alapok rendezésére kiküldött bizottság mai ülésén, melyen mint elnök ő vezette a tanácskozásokat. E szükkörü bizottság már péntek óta tanácskozik, s folyvást Lónyay gróf elnökölt az üléseken. A gróf igen jó kedélyhangulatban volt s mindazok előtt, a kikkel érintkezett, szinte feltünt vidámsága. A bizottsági ülésen, mely a ref. iskolai épület II-ik emeletén levő nagyteremben tartatott, még élénk részt vett a befejezésükhöz közeledő tanácskozásokban s több izben és több szőnyegen levő tárgynál fölszólalt. A kiküldött bizottság mai ülésén jelen voltak: Szász Károly püspök, Lónyay Menyhért gróf egyházkerületi főgondnok, Mocsáry Lajos, id. Kiss Áron szatmári, Szabó János békési esperesek és Kovács Albert bizottsági előadó. A tárgyalás ma már negyednapja folyt, s annyira előhaladt, hogy az már egy rövid félóra alatt befejezhető lett volna. Lónyay Menyhért gróf épen egy fontosabb kérdésnél szólt közbe, midőn, valamivel déli 12 óra előtt, szava egyszerre elakadt, szédülni kezdett, feje jobbfelé hanyatlott s tekintete a mellette ülő Kiss Áron esperesre szegeződött. A jelenlevők rögtön észrevették, hogy a grófot komoly veszély fenyegeti s azzal igyekeztek segiteni rajta, hogy kigombolták felöltőjét, mellényét s kértére vizet adtak neki s homlokára nedves kendőt raktak. A mint egy kissé magához tért Szász Károly püspök és Kiss Áron esperes besegitették a mellékszobába, hol egy karosszékben helyezték el. A beteg mellett Kiss Áron esperes maradt, Szász Károly pedig orvosi segély után küldött.

A rövid időközben, mialatt ez történt, a gróf egy kissé magához tért és érthető bár, de halk csendes hangon kezdett beszélni. Távozni kivánt. Szász Károly püspök hiába kérte, hogy maradjon, majd jobban lesz. Kérte felöltőjét s folyton haza, szent-lőrinczi birtokára kivánkozott. E kivánságát oly határozottan ismételte, hogy Kiss Áron esperes felsegitette reá felöltőjét és őt a szobából kivezetni igyekezett. Alig tettek pár lépést, midőn a gróf lábai roskadozni kezdtek és Kiss Áron azt kezdé tapasztalni, hogy balkarja mind sulyosabban és sulyosabban nehezül reá. Még egy lépést tettek együtt, midőn a gróf egyensulyát elvesztve, elesett, maga után vonva támaszát is.

Levetkőztették a szalon mellett levő vendégszobában s ágyba fektették. Farkas József tanár már előbb dr. Borbás rókuskórházi főorvoshoz sietett, ki a szomszédban lakik, de ez nem volt odahaza. Dr. Irsay segédorvos jött tehát a beteghez, majd dr. Hegedüs János és később dr. Borbás is megérkeztek s konstatálták, hogy Lónyayt baloldalon nagymérvü szélhüdés érte, és hogy állapota szerfölött aggasztó, minthogy a gróf különben is gyenge és beteges volt. Lónyay Bélánét, a beteg ifju menyét azonnal értesitették az esetről s ez csakhamar a beteghez sietett, Csengery Loránd pedig Szent-Lőrinczre ment, hogy a beteg nejét értesitse a szerencsétlenségről.

Az orvosok már délután két órakor reménytelennek mondták állapotát. Tompán hörgött, és mozdulatlanul, csukott szempillákkal feküdt az ágyban, mig a körülállók s köztük Szász Károly résztvevő családja is, az orvos által rendelt hideg borogatásokat alkalmazták a beteg mellére, szive tájára és halántékaira.

Ezalatt a betegség hirére, egymásnak adták a püspöki lak kilincsét a résztvevők, barátok, rokonok és ismerősök.

A mélyen megrendült grófné délutáni negyedfél órakor érkezett meg haldokló férjéhez, de ez már nem ismert reá. A mint közelgett az alkony, abban a mértékben lett egyre szakadozottabb, elhalóbb a beteg hörgése, s már a halálverejték is kiült halántékán, kezei pedig merevülni kezdettek.

Esti hatodfél órakor gr. Lónyay Menyhért *kiszenvedett*. Halála csöndesen, minden kinos vonaglás nélkül lepte meg; — szemeit neje fogta le, kit ez alatt és a halál bekövetkezte után számosan kerestek fel rokonai és nő ismerősei közül. A részvét látogatók között volt özv. gr. Ráday Gedeonné is, s többen az aristokraczia tagjai közül. Ott voltak még a haldokló ágya körül: Lónyay Béláné, Csengeri Loránd, Szász Károly és családja, Borbás és Hegedüs orvosok és mások.

Tisza Kálmán miniszterelnök, valamint *Pauler* és *Trefort* miniszterek a délután folyamán küldöttek által tudakozódtak a beteg hogyléte felől. Az esti órákban az akadémia tagjai közül többen keresték föl elnökük halottas ágyát, kifejezve őszinte részvétüket a mélyen sujtott özvegynek s tanácskozást tartottak a temetési előkészületek fölött is, a mennyiben az elköltözött első sorban az akadémia halottja.

Megjelentek a többek között Gyulai Pál, Ballagi Mór, Fraknói Vilmos, Arany László, Lukács György, s abban állapodtak meg, hogy a holttestet még ma este átszállitják az akadémiába. Az átszállitás az Entreprise des pompes funèbres emberei által nyolcz óra után ment végbe. A holttestet ideiglenesen az akadémia egyik termében helyezték el. A nagy oszlopos előcsarnokot holnap rendezik be, s ott állitják fel a ravatalt.

A temetést az özvegy határozott kivánatára *szerdára* tüzték ki. A gyászbeszédet *Szász* Károly ref. püspök fogja tartani. Az akadémia holnap délután 5 órakor tart ülést, hogy elnökének temetése iránt tanácskozzék.

Az elhunyt fiát, Lónyay Bélát ki a szliácsi fürdőben időzik, távirati uton értesitették atyjának haláláról.

A temetés után a holttestet *Tuzsér* szabolcsmegyei községbe szállitják, hol a családi sirboltban helyezik örök nyugalomra.

*

A *Magyar tudományos akadémia* e hó 4-én kedden d. u. 5 órakor nagyérdemü elnöke, gróf Lónyay Menyhért elhunyta alkalmából rendkivüli ülést tart, melyre az akadémia minden rendü tagjai ezennel meghivatnak.

*

A gróf egészsége a mult évben egyszerre rosszra fordult. A gróf már régebben szenvedett vesebajban és ez a baja két év óta oly mérveket öltött, hogy környezete aggódni kezdett miatta. Ehhez járult, hogy hátán zsirdaganat támadt, mely alig néhány hónap mulva a mozgást és fekvést szinte lehetetlenné tette. A tevékeny férfiu ezt a tétlenségre kárhoztató állapotot nem birta eltürni és elhatározta, hogy mütétnek veti magát alá. Már ez a mütét maga is életveszélylyel járt, de a gróf szerencsésen tulesett rajta. Azonban előbbi viruló egészségé nem akart ismét helyreállni; orvosai azt tanácsolták neki, hogy keressen fel egy hirneves német orvost, a ki egyedül képes neki egészségét visszaadni; a gróf meg is követte ezt a tanácsot s ekkor vette ismerőseitől azt az érzékeny bucsut, melyről annak idejében a lapok is megemlékeztek s midőn Lónyay kijelentette, hogy ő nem hiszi, hogy életben tér vissza s ezért felkérte egy jó ismerősét, jelentené ki Tiszának, hogy már sem rá, sem általában senkire nem haragszik. A németországi ut a legjobb reményekkel töltötte el a gróf környezetét, de ezek a remények, fájdalom, nem valósultak meg. Lónyay az őszt Abbaziában töltötte, ott érte őt az a csapás, hogy fia Menyhért, kin atyai szivével csüngött, karjai között halt meg. Ez óta elhagyta őt szokott vig kedélye, buskomorrá lett, s a ki vele beszélt, arra azt a benyomást tette, hogy leszámolt a földi élettel. Gyakran emlegette is, hogy az utóbbi év alatt husz évet öregedett és érzi, hogy napjai meg vannak számlálva.

Talán ő maga sem hitte, hogy balsejtelme ily hamar fog megvalósulni!

A hivatalos lap nov. 1-ső számából.

Kinevezés. A m. kir. honv. ministerium szakszámvevőségéhez: Andrássy János, Márkus Mór törzsőrmester, Taxner Károly, Vecsey Lajos, Dávid Gyula, Kovács Károly, Mészáros István, Matyasovszky Dezső, Lutor Lajos és Székely Gyula számgyakornokokat honvéd-számjárulnokokká, a m. kir. igazságügyminiszter, *Kyss* György trencséni kir. törvényszéki dijnokot ugyanazon kir. tvszékhez irnokká nevezte ki. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter, *Eberhardt* Clotild kis-várdai állami elemi iskolai rendes tanitónőt, *Zelles* Etel szombathelyi községi polgári iskolai rendes tanitónőt, és *Vendelin* Adél tordai állami polgári leányiskolai segéd-tanitónőt, mindhármukat jelen állásukban végleg megerősitette. A budapest kir. főügyész, *Zupan* Rezső kir. ügyészségi dijnokot a fehértemplomi kir. ügyészséghez irnokká nevezte ki.

Áthelyezés. A magyar királyi igazságügyminiszter *Klipsch* Antal nagyszentmiklósi és *Marieneszku* Gergely lippai kir. járásbirósági irnokokat, valamint *Lederer* Sándor kecskeméti kir. törvényszéki és *Csanády* László félegyházi járásbirósági irnokokat kölcsönösen, *Horváth* János mezőkövesdi kir. járásbirósági irnokot a gyöngyösi kir. járásbirósághoz, *Aranyosy* Béla komaromi kir. törvényszéki irnokot a sümegi kir. járásbirósághoz és *Hagen* János szepsii kir. járásbirósági irnokot a mezőkövesdi kir. járásbirósághoz helyezte át.

A novemberi előléptetések.

— Folytatás. —

Ő felsége 1884. évi november hó 1-vel a **honvéd tisztikarban** kinevezte továbbá:

altábornagyokká: gomirjei Musulin Emil tábornokot és a magyar királyi VII-ik horvát-szlavon honvéd kerület parancsnokát, és nyáregyházi báró Nyáry Adolf tábornokot, ő cs. és kir. fensége József főherczeg fondvarmesterét, — ezen alkalmazásukban való meghagyásuk mellett;

tábornokokká: pákosi Paxy Károly ezredest s a 82-ik honvéd-gyalog-dandár ideiglenes parancsnokát, egyuttal e dandár valódi parancsnokává, és Lukinácz Ede ezredest s a 83-ik honvéd-gyalog-dandár ideiglenes parancsnokát, egyuttal e dandár valóságos parancsnokává.

Ezredessé: a helyi alkalmazásbeliek állományában: vecseglői Stoffer J. alezredest s budapesti honvédtérparancsnokot, e szolgálati alkalmazásában való megmaradás mellett; továbbá jelenlegi rendfokozatában való meghagyás mellett az ezredesek számára rendszeresitett illetékeket engedélyezni: Vojnárovics Sándor alezredes s a 4. honvéd-huszárezred parancsnokának;

alezredesekké a tettleges állományban, a **gyalogságnál** a következő őrnagyokat: lovag Oelberg Károlyt, a zólyom-barcsi 53-ik, morvai lovag Zlamal Gusztávot, a mosonyi 73-ik zászlóalj parancsnokát; továbbá a honvédelmi ministerium II-ik ügyosztályába beosztott Bakonyi Károlyt és a honvédfőparancsnokság II-ik segédtisztjét, Clair Gyul t, valamennyit jelen alkalmazásukban való meghagyás mellett;

a **lovasságnál**: gróf Schlippenbach István őrnagyot s az 5-ik honvédhuszárezred II-ik osztályának parancsnokát, egyuttal ez ezred parancsnokává és Palkovics József őrnagyot s a 6-ik honvédhuszárezred ideiglenes parancsnokát, egyuttal ez ezred parancsnokává;

a **helyi alkalmazásbeliek állományában**: Hadfi János őrnagyot s a honvéd főparancsnokság irodavezetőjét, jelen szolgálati alkalmazásában való megmaradás mellett;

őrnagyokká a tettleges állományban a **gyalogságnál** a következő I-ső osztályu századosokat: Stanek János, egyuttal az árva-liptó-turóczi 54-ik zászlóalj parancsnokává, továbbá Csallóközi Henriket, a gömöri 51. zászlóalj parancsnokát, Szalyovics Józsefet, a honvédségi Ludovica Akadémiában alkalmazott tanárt, Tóth Józsefet, a hunyadi 19., voldorfi Benedek Istvánt, a háromszéki 24. zászlóalj parancsnokát, valamennyit jelen alkalmazásukban való meghagyás mellett, továbbá br. Mangersen Ágostont, egyuttal a sárosi 37-ik zászlóalj parancsnokává, Klobucsár Győző századost a VII-ik — és toporczi és görgői Görgey Vincze századost s a III. honvédkerületi parancsnokság segédtisztjét, mindkettőt jelen alkalmazásukban való meghagyás mellett.

A **lovasságnál**: Zgorszky Zsigmond századost s a 10. honvéd huszárezred II. osztályának parancsnokát, ezen alkalmazásban való meghagyás mellett; végre: jelenlegi rendfokozatában való meghagyás és az őrnagyok számára rendszeresitett illetékek élvezete mellett: Ottó József századost, a csongrád-békési 8-dik zászlóalj parancsnokává.

A tettleges állományban: a **gyalogságnál**, *I-ső osztályu századosokká*: a következő II-od osztályu századosokat; Forgách-Camerlei Ferenczet, Borota Prokopot, Varicak Mihályt, Magjarek Károlyt, lovag Bogdanovic Hannibált, Stipetic Józsefet és Dorner Lajost.

II-od osztályu századosokká a következő főhadnagyokat: Lesic Andrást, Mészáros Aurélt, Bodola Zsigmondot, aranyos-megyesy Aranyossy Jánost, Gyulaffy Józsefet, Thury Sándort, Kynsburg Alfrédet, Sármir Jánost, Szebeni Zsombort, Csipkés Gyulát, Lázár Lajost, Gutkovszky Józsefet, Kupferschmid Somát, Glatz Nándort, Farkas Sándort.

Főhadnagyokká a következő hadnagyokat: Rabatics Mihályt, Lichtenstein Samut, Trautwein Sándort, Pléheisz Gusztávot, Bereczky Károlyt, Achim Lajost, Bartha Lajost, Kis Ferenczet, Weisz Pált, Pencz Andort, Doczy Antalt, Szabó Endrét, Jakab Antalt, Virter Kálmánt, Pál Jánost, Pucs Frigyest, Sorgacs Károlyt, Pál Joachimot, Temesváry Lászlót, Nemessányi Ágostont, Annau Adámot, Bagotai Ferenczet, Simnovánszky Károlyt, Jankovics Bélát, Zelenka Sándort, Rábely Ferenczet, Szekeres Jánost, Matiasevics Pált.

Hadnagyokká: a következő hadapród-tiszthelyetteket: Korényi Imrét, Horváth Lászlót, Krassovics Józsefet, Pintár Boldizsárt, Török Gyulát, Keresztes Mihályt, Matolcsy Jánost, Kepes Jakabot, Bányászy Józsefet, Schulleri Jánost, Tolvay Albertet, Szavics Kornélt, Lajos Ferenczet, Schröder Győzőt, Rothberger Benőt, Solymossy Endrét, Pochár Jánost, Denucz Tamást, Tóth Győzőt, Braun Antalt, Szakáll Eleket, Kindl Adolfot, Böllmann Antalt, Juhász Sándort, Séra Lajost, Madjerics Antalt, Maller Lászlót, Stéger Gyulát, Gáspár Ferenczet, Pécsi Gábort;

a **lovasságnál**: *II-od oszt. századossá*: Kuczera Vida főhadnagyot; *főhadnagyokká*: Chlikó Sándort, Ötvös Imrét, Kis Antalt; *hadnagyokká* a következő hadapród tiszthelyetteseket: Benedek Károlyt, Gelgelyi Miklóst, Mihályi Lajost, Forberger Ernőt.

TÁVIRATOK.

Zágráb, nov. 3. (O. É.) Az «Agr. Zeitung» mai számában folytattatik a polémia Horvátország kvóta aránya ügyében dr. Frank ellen, kinek állitásai fényesen megczáfoltatnak. A dr. Frank által tett kiszámitással egyébiránt a «Sloboda» azt akarja a nép előtt bizonyitani, hogy Horvátország háromszor annyit fizet Magyarországnak, mint a mennyire jogszerüen kötelezve volna.

Zágráb, nov. 3. (O. É.) Dr. *Pilar* György, az ujon megválasztott rektor beiktatási ünnepélye holnap este 6 órakor fog végbemenni az itteni egyetem disztermében.

Bécs, nov. 3. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) Ismét egész határozottsággal merült fel az a hir, hogy *Stefánia* trónörökösné örvendetes családi eseménynek néz elébe. A belga királynénak idejövetelét e hirrel hozzák kapcsolatba.

Prága, nov. 3. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) *Ziska* József helybeli ékszerész ellen rabló merényletet követett el ma egy szocialista munkás. Délben egy tisztességesen öltözött fiatal ember jelent meg az ékszerész boltjában s kérte, hogy mutassanak neki óraláncokat. Ziska a szekrény felé fordult; e perczben megragadta karját a fiatal ember s e szavakkal: «To vam posila socialista!» («Ezt küldi egy szocialista!») Nagy konyhakést rántott elő. Az ékszerész nem vesztette el lélekjelenlétét s kicsavarta a kést a merénylő kezéből. A gonosztevő futásnak eredt, de utólérték és elfogták. A rendőrségnél azt vallotta, hogy ő *Rohlicsek* Venczel, huszonhat éves, pribrami születésü lakatoslegény.

Trieszt, nov. 3. (Az «Egyetértés» távirata.) A *himlőjárvány* egyre terjed; a városi hatóság kimutatása szerint tegnapelőtt 22, tegnap 20 beteg volt.

Róma, nov. 3. (Az «Egyetértés» távirata.) Pol. Corr. A chioggiai halászat szabályzatának kihirdetését, melynek alapját az Ausztria-Magyarország és Olaszország közt Görzben kötött egyezmény képezi, legközelebbre lehet várni.

Róma, nov. 3. A poseni érseki székre *Ledochowski* utódjának kinevezése küszöbön áll. A kinevezendő uj érseket lehetőleg már a legközelebbi konzisztoriumban fogják prákonizálni.

Berlin, nov. 3. A «Norddeutsche Allgemeine Zeitung» az elhunyt utolsó hannoverai király 1866. és 1867. évi levelei közül többet közölvén, megjegyzi: Érdekkel birhat, hogy *György* király levelei, melyekben a welf politika utjait és czéljait kifejtette, valamint ügynökeinek ugyanily jellegü jelentései szélesebb körben is ismertek. A kumberlandi herczeg 1878 julius havában kelt levelében, melyben a császárral atyja halálát tudatta, teljesen György király álláspontjára helyezkedett, minélfogva e levelek tartalma reá nézve is érvénynyel bir.

London, nov. 3. (Az «Egyetértés» távirata.) Kiderült, hogy a glasgowi szerencsétlenséget elbocsátott munkások készakarva okozták. A zenészeti csarnok szük utczára nyilik, s az emberek nyakra-főre rohantak le a zig-zugos lépcsőn. A közönség jobbadán munkásokból állott. Az agyonszoritott tizennégy személy közt csak egy férfi van, a többi 13—16 éves fiu és leány. A panique akkor támadt, mikor egy müvész a trapezen mutogatta ügyességét.

London, nov. 3. (Az «Egyetértés» távirata.) *Gordon* tábornok felől maig sem érkeztek közvetlen tudósitások. Magánhirek szerint Khartum elesett s Gordon fogságba került. A máhdi Arabi pasáért tuszul tartja Gordont. Más forrásból jött sürgönyök a tábornok győzelmét jelentik. A brit kormány egészen alaposnak tartja azt a hirt, hogy Khartum elesett s Gordont foglyul ejtették.

Kairó, nov. 3. Mint a Reuter-ügynökségnek *Dongolából* mai kelettel jelentik, a *mahdi Khartum* körül vonván össze haderőit, *Gordon* tábornokot ujra fölszólitotta, hogy adja meg magát. Hir szerint a mahdi elfogott két hirnököt, kiket az angol hatóságok ujabban küldtek Khartumba. Berberben igen sok fölkelő van. A fölkelők Debbeh és Khartum közt a karavánok utja mentén levő kutakat is megszállották.

London, nov. 3. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) Azt a hirt, hogy Kartum elesett és Gordont elfogták, más oldalról is megerősitik. A megkisérlett czáfolatok kevés hitelre találnak.

London, nov. 3. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) Granville a felsőházban kijelentette, hogy a walesi herczeg semmiféle táviratot sem kapott Tevfiktől Gordon elfogatásáról. Ugylátszik, hogy Baring Kairóban nem akarja elismerni azt a hirt, hogy Khartum elesett és hogy Gordont fogságba ejtették. (N. Fr. Pr.)

Alexandria, nov. 3. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) A legujabb Szudanhirek szerint Khartumot hat fölkelő hadosztály vette ostrom alá. Ibrahim el Abid, Valad badr Mustafa, Iba el Fakih, Abdallah Valad Fakih, továbbá Fadlo seik és Mohamed Osman vezérlete alatt. Hir szerint a máhdi közeledik a fehér Nilus felé. — Az ide érkezett *Cameo* gőzös több angol hölgyet hozott födélzetén, kik mint ápolónők csatlakoznak az expediczióhoz.

London, nov. 3. (Az «Egyetértés» távirata.) Pol. Corr.: A külügyi hivatalhoz október 28-án Northbrooktól távirat érkezett, melyet London kiváló pénzembereivel is közöltek. E szerint Northbrook javasolja: Angolország a porta beleegyezésével 10 évig védnökséget gyakoroljon Egyiptom fölött; ez idő alatt a törlesztés beszüntetendő, a polgári és katonai költségvetés leszállitandó s egy nemzetközi ellenőrzés szervezendő ama javaslatok alapján, melyeket lord Granville a londoni konferenczián tett. Lord Northbrook reméli, hogy ily módon sikerül az indemnitás és a deficzit födözésére szükséges 8 millió font sterlinget beszerezni. A katonai védnökség az által nyerne kifejezést, hogy Wadi-Halfában és más határhelyeken kisebb helyőrségek állittatnának fel.

London, nov. 3. A *felsőház* ülésén *Granville* kijelenté, hogy a *Khartum elestéről szóló hir alaptalan.*

Páris, nov. 3. A «Temps» a közvetitési hirekről szólván, azt hiszi, hogy az angol kormány önként tesz lépéseket az iránt, hogy Khinát a békés megoldás utjára terelje. Francziaország ezen lépésekről értesittetvén, természetesen ezek indokait csak méltányolhatta. A «Temps» valótlannak tartja azon hireket, melyek szerint Khina a közvetitést visszautasitotta volna s azt mondja, hogy az intervenczió csak a kártérités kérdésében hozandó itéletre szoritkozik. Ha ezt előzőleg a tien-csini szerződés Tonking kiüritését illetőleg teljesen végrehajtatnék, akkor ez elfogadható megoldás lenne. Tekintettel azonban arra, hogy Khina kötelezettségeinek nem szokott eleget tenni, Tonking tényleges megszállása legalkalmasabb mód az alkudozások támogatására.

Pétervár, nov. 3. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) Eletzben az utczasarkokon forradalmi tartalmu falragaszokat találtak, a plakátok «a szabad nemzet terroristái» aláirással vannak ellátva. A plakátok falragaszával foglalatoskodó két nihilistát elfogták. Az egyik állitólag munkás, a másik előkelő nemesi családból való.

Belgrád, nov. 3. (Az «Egyetértés» távirata.) Pol. Corr.: A belgrádi városi tanács dr. *Gyorgyevics* főpolgármestert, valamint *Antulla* és *Krzmanovics* városi tanácsosokat Európa fővárosainak meglátogatására küldi ki abból a czélból, hogy azok vizvezetéki, világitási berendazését, kövezését, a városi közraktárak költségeit és a fogyasztási adóhivatalok szervezetét tanulmányozzák. — A küldöttség legközelebb Bécsen át Németországba utazik.

Kairo, nov. 1. (Az «Egyetértés» távirata.) Pol. Corr. Az itteni felebbezési törvényszék elnökévé ismét *Giaconne* választatott.

A KOLERA.

Róma, nov. 3. A cuneoi kerületben tegnapelőtt 11 ember betegedett meg és 8 halt el kolerában. Ugyanebben a kerületben tegnap 7 kolerabetegedési- és 3 haláleset fordult elő. *Nápolyban* tegnap 3 kolera-betegedési eset fordult elő.

KÖZGAZDASÁG.

Bécs, nov. 3. *Az osztrák-magyar bank állása* október 31-én: Bankjegy-forgalom 382.680,000 forint (+ 14,900,000 forint), ezüst 127.244,000 frt (— 15,000 frt), arany 69.927,000 frt (+ 4.091,000 frt), devisek 9.498,000 forint (— 4.112,000 frt), tárcza 159.474,000 frt (+ 17.023 000 forint), lombard 28.733,000 forint (+ 1.557,000 forint), jelzálog-kölcsön 87.110,000 forint (— 31,000 forint), záloglevélforgalom 86.509,000 forint (+ 46,000 frt).

Bécs, nov. 3. Az *1860-iki osztrák államsorsjegyek* nyereménysorsolása: 17,081 sorszám 17 számu sorsjegy nyerte a *főnyereményt*, 16,590 sorsz. 14. sz. sorsj. nyerte a *második nyereményt*, 16,590 sorszám 12. sz. sorsj. nyerte a *harmadik nyereményt*, 8619 sorsz. 14 sz. sorsjegy nyert *10,000* forintot, 19741 sorsz. 11 sz. sorsj. nyert 10,000 frtot.

Berlin, nov. 3. A leghitelesebb forrásból vett értesülés szerint teljesen légből kapott a hirlapok ama közleménye, mintha törvényjavaslat volna készülőben a *gabonavámok* emelése tárgyában.

Páris, nov. 3. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) *Boulevard-forgalom.* 12 ó. 30 percz. 3 százalékos franczia járadék 78.40, 4½ százalékos franczia járadék 108.06, olaszjáradék 196.80, ottomán bank 576.25, török dohány-részvény 521.25. Lanyha.

Államháztartási kimutatás az 1884. év harmadik negyedéről.

I. Kimutatás

a magyar koronához tartozó állami pénztáraknál 1884. évi julius hó 1-től szeptember hó végéig előfordult *brutto-bevételekről*, összehasonlitva azokat az 1883. évi hason időszaki eredményekkel.

Bevételek.	Tényleges eredmény 1884. évi III-ik negyedben	Az 1883. évi eredménynyel szemben az 1884. évi eredmény kedvezőbb (+) vagy kedvezőtlenebb (—)
Állami adósságok, és pedig:		
Az 1880. évi IX. t.-cz. alapján kibocsátott papirjár.-kötvények eladásából	—	—
Szőlődézsmaváltság	225805 56$_5$	+ 1027 04$_5$
Maradvány- és irtványföldek megváltásából	40636 71$_5$	— 7569 29
Sorsolási kölcsön	328060 23	+ 56912 58$_5$
Budapesti lánczhid elsőbbségi kölcsön fedezésére az állami hidak bevételeiből	51771 31$_5$	+ 1455 27$_5$
Az 1880. évi VIII. t.-cz. alapján kibocsátott arany-járadékkötvények eladásából	—	—
A tiszai és szegedi kölcsön évi járulékainak fedezésére	103766 13	— 47708 77$_5$
Pénzügyministerium:		
Egyenes adók	26400515 50$_5$	—1820540 96$_5$
Fogyasztási adók	5292667 73	+ 545698 63
Fogyasztási adóvisszatéritésekből	1744251 96$_5$	— 599331 73$_5$
Agio-nyeremény a határvám fölöslegeiből	312262 76	+ 269739 96$_5$
Határvám-kezelési átalány	112500 —	— —
Bélyeg	1965266 68	+ 87289 19
Jogilletékek	4667051 31$_5$	+ 724001 69$_5$
Dijak	90485 78	— 33957 05$_5$
Fémjelzés	6794 59	— 50 64$_5$
Ut-, hid- és révvám	11198 67	+ 4294 78
Dohányjövedék	9926378 86$_5$	+ 839021 36
Lottójövedék	730909 13	+ 52071 50$_5$
Sójövedék	3763236 65$_5$	+ 78859 83$_5$
Perköltségek	2467 88	+ 372 75
Állami jószágok	1199662 27$_5$	+ 39013 45$_5$
Bányaigazgatóságok	29688 69$_5$	— 26015 32$_5$
Fémbányászat és opálbánya	483276 02	— 89584 52$_5$
Fémkohászat	687038 44$_5$	+ 51749 62
Pénzverde	1188510 71$_5$	—1595345 15$_5$
Vasmüvek	566975 42	+ 27367 23
Kőszénbányák	7557 81	— 3953 89
Sótermelés	520553 81	— 35185 59$_5$
Felhagyott bányamüvek stb.	482 40	— 858 60
Állami nyomda	302806 46	+ 64536 30$_5$
Állami épületek	11084 27$_5$	— 42 05
Budapesti állami hidak	217721 43	+ 2330 43
Állami vasutak, gépgyár- és diósgyőri vas- és aczélgyár tiszta jövedelme	1061076 61	— 128686 59
Ingó állami vagyon	11405 82$_6$	+ 18190 91
Különféle rendes bevételek	348071 06	— 66237 91$_5$
Állami javak eladásából	2020786 77	+ 993280 95$_5$
Telepitvényesek által fizetendő vételárak és kamatok	87880 61	— 276998 06$_5$
Maradvány- és irtványföldek váltságdijai	12031 80	— 25981 14$_5$
Állami előlegekből	89603 68$_5$	— 23894 75
a) 5% papirjáradék-kötvények eladásából a budapest-zimonyi vasut épitési költségek fedezésére az 1881. évi XLI. t.-cz. alapján	— —	— 1870058 58
b) a Tisza és szegedi kölcsönalap pénzeiből az 1881. évi LII. t.-cz. alapján	— —	— —
c) a közös aktivákból	— —	— —
A kincstár birtokában levő értékpapirok értékesitéséből	— —	— —
Különféle átmeneti bevételek	361125 25	+ 115611 88$_5$
Közmunka- és közlekedési ministerium:		
Posta	2005761 08$_5$	+ 78463 77$_5$
Távirda	560952 39$_5$	— 17916 04$_5$
Földmivelés-, ipar- és keresked. ministerium:		
Állami erdők	1531214 01	+ 197 85$_5$
Állami lótenyészintézetek	340200 —	+ 2038 92
Összes bevétel	69245733 11$_5$	— 2652772 56

II. Kimutatás

a magyar koronához tartozó állami pénztáraknál 1884. évi julius hó 1-től szeptember hó végéig előfordult *brutto-kiadásokról*, összehasonlitva azokat az 1883. évi hason időszaki eredményekkel.

Kiadások:	Tényleges eredmény 1884. évi III-ik negyedben	Az 1883. évi eredménynyel szemben az 1884. évi eredmény kedvezőbb (+) vagy kedvezőtlenebb (—)
A királyi udvartartás költségei	1162293 45	+ 790 13
Ő cs. és apostoli királyi felsége kabineti irodája	24090 50	— 22919 18
A főrendi és képviselőház kiadásai	29344 22	— 90357 53
Közösügyi kiadások	7697219 50	— 131660 36
1867. végéig fennállott központi kormány közegeinek nyugdijai	71905 30	— 3828 42
Nyugdijak (az illető ministeri tárczáknál)	— —	— —
Állami adósságok és pedig:		
Államadóssági járulék	7578925 94$_5$	— 131345 21$_5$
Földtehermentesités és örökváltság	3167459 34$_5$	+ 498207 91$_5$
Szőlődézsmaváltság	1174091 27$_5$	+ 76527 78
Maradvány- és irtványföldek megváltása	81209 95	— 5423 42$_5$
Vasuti kölcsön kamatai s törlesztése	2309662 74$_5$	— 290939 11
Sorsolási kölcsön évi járuléka	612000 —	— .— —
Budapesti lánczhid elsőbbségi kölcsön	51753 97$_5$	+ 1437 93$_5$
Gömöri iparvasutak záloglevél-kölcsöne	228885 91$_5$	+ 700 03
30 millió frtos kölcsön	202 74$_5$	+ 140 46$_5$
4% arany járadékkölcsön	8060711 68$_5$	+ 1049938 59$_5$
6% arany járadékkölcsön	4253464 67	— 2486944 27
Keleti vasut átvétele folytán e vállalt adósság	2296859 95	+ 74507 21$_5$
Vágvölgyi vasut vételára	— —	— —
Tiszai és szegedi kölcsön	226202 09	+ 22391 41
Tiszavidéki vasut megváltása folytán elvállalt adósság	714421 43	— 32464 87
Zágráb-károlyvárosi vasut megvétele folytán fizetendő évi járulék	— —	— —
Papir-járadékkölcsön	362469 18	— 376476 68
Függő adósság	171608 26	+ 10537 51$_5$
54 millió forintos kölcsön	1341440 22$_5$	— 12989 53$_5$
Előlegezések a vasuti kamatbiztositás alapján	4221427 97	— 82862 80$_5$
Horvát-Szlavonország beligazgatási szükséglete	1785270 30	+ 255406 80$_5$
Fiume	24667 50	+ 3567 75
Állami számvevőszék	29975 52	— 44 05
Miniszterelnökség	56174 79	— 9351 84$_5$
Ő felsége személye körüli minisztérium	13219 39	+ 86 47
Horvát-szlavon-dalmát minisztérium	9536 80	— 198 56
Belügyminisztérium	2412628 08	+ 173324 07$_5$
Pénzügyminisztérium, és pedig:		
Pénzügyigazgatás, adóbeszedési és kezelési költségek és nyugdijak	3228938 32	+ 123441 72$_5$
Dohányjövedék	3730459 51$_5$	+ 727609 54$_5$
Lottojövedék	458005 70	+ 111807 80
Sójövedék	930992 63	+ 32484 54
Állami jószág-igazgatóságok	38120 34$_5$	— 6530 52$_5$
Állami jószágok	423216 08$_5$	+ 67 15
Bányaigazgatóságok	80483 56	+ 8998 —
Fémbányászat és opálbánya	716203 09	— 33258 59
Fémkohászat	683376 51	— 119876 30$_5$
Pénzverde	1186467 29	— 2298673 09$_5$
Vasmüvek	1008250 92	+ 220322 53$_5$
Kőszénbányák	1316 43	— 687 01$_5$
Sótermelés	245358 71	+ 14262 39$_5$
Felhagyott bányamüvek	9749 24$_5$	+ 1385 09
Állami nyomda	131241 20	— 11676 59
Állami épületek	5580 92$_5$	— 3589 08$_5$
Budapesti állami hidak	38355 02$_5$	+ 1224 12
Különféle rendes kiadások	214091 25	+ 15952 82
Földadószabályozás	684226 52$_5$	+ 44449 14
Átmeneti kiadások és beruházások	1490917 45$_5$	+ 118845 07$_5$
Állami előlegek	304550 —	+ 304550 —
Közmunka- és közlekedési ministerium	4117029 63^5	—1897195 54$_5$
Posta	1718979 87	+ 193293 41
Távirda	584314 84	+ 10513 08$_5$
Földmivelés-, ipar- és kereskedelmi ministerium	895639 97	+ 186546 78^5
Állami erdők	1512041 21^5	+ 184288 58
Állami lótenyészintézetek	884600 —	— 238309 32
Vallás- és közoktatásügyi ministerium	1257888 26$_5$	+ 247680 13$_5$
Igazságügyi ministerium	2928435 73	— 23979 64
Honvédelmi ministerium	1718284 42	— 115046 61
Rendkivüli közösügyi kiadás	688645 49$_5$	— 115624 03
Szegedi árviz következtében felmerült kiadások	4551 38	— 22692 65
Az 1882. évi XI. törvcz. alapján a hadmentességi dij jövedelem rovására teljesitett segélyezések	18996 86	— 24974 84
Összes kiadás	81383491 86	—3863786 82

Felvilágositások.

Az 1884. év III. negyedében a bevételi eredmény a mult év hasonló időszakához képest 2.652,772 frt 52 krral kedvezőtlenebb, mely összeghez még hozzá számitandó az állami javak eladásából befolyt 993,280 frt 95½ kr, ellenben abból leütendő az 5% papirjáradékkötvények eladásából a budapest-zimonyi vasut épitési költségeinek fedezésére az 1883. év III. negyedében befolyt 1.870,058 frt 58 kr, minélfogva a hátramaradás tulajdonképen 1.775,994 frt 93½ krt tesz.

Mindenek előtt megjegyzendő, hogy a) a fogyasztási adóvisszatéritések felosztásából eredő bevételnél 599,331 frt 73½ kr, és b) a pénzverdénél 1.595,345 frt 15½ kr, összesen 2.194,676 frt 89 krral mutatkozó bevételi kevesebblet visszamaradásnak nem tekinthető, mert a fogyasztási adóvisszatéritéseknél mutatkozó bevételi kevesebblet a közös bevételek közt a határvámjövedéknél megtérül.

A pénzverdénél mutatkozó 1.595,345 frt 15½ krnyi kevesebblet az ugyanazon czimen a kiadásoknál megtakaritott 2.298,673 frt 9½ krnyi összegnek felel meg.

Valóságos visszamaradás mutatkozik az egyenes adóknál 1,820.540 frt 96½ kr., mely visszamaradás 400.000 frt erejéig a vizszabályozó társulatnak az 1881. XLII. t.-cz. értelmében visszatéritett adóban találja magyarázatát.

Továbbá visszamaradás mutatkozik a dijaknál és fémjelzésnél 34.007 frt 70 kr., a bányaigazgatóságoknál 26.015 frt 32½ kr., a fémbányászat és az opálbányánál 89,584 frt 52½ kr., a kőszénbányáknál, sótermelésnél és a felhagyott bányamüveknél 40 040 frt 13½ kr., az államvasutaknál és gyáraknál 128.686 frt 59 kr., a telepitvényesek által fizetendő vételárak és kamatoknál 276.998 frt 06½ kr., az ingó államvagyonnál és különféle bevételeknél 84.428 frt 82½ kr., a maradvány és irtványföldek váltságdijainál 25.981 frt 14½ kr., az állami előlegeknél 23.894 frt 75 kr., és a távirdánál 17.916 frt 04½ kr., egészben tehát kevesebb folyt be 2,568.094 frt 07 krral.

Ellenben kedvezőbb volt a bevétel: az államadósságoknál 4116 frt 84 kr, a fogyasztási adóknál 545,698 frt 63 kr, az ágionyereménynél 269,739 frt 96½ kr, a bélyeg és jogilletékeknél 811,290 frt 88½ kr, az ut-, hid- és révvámnál 4294 frt 78 kr, a dohányjövedéknél 839,021 frt 36 kr, a lottójövedéknél 52,071 frt 50½ kr, a sójövedéknél 78,859 frt 83½ frt, a perköltségeknél és az államjószágoknál 39,386 frt 20½ kr, a fémkohászatnál 51,749 frt 62 kr, a vasmüveknél 27,367 frt 23 kr, az állami nyomdánál és a hidaknál 66 866 frt 73½ kr, különféle átmeneti bevételeknél 115,611 frt 88½ kr, a postánál 78,463 frt 77½ kr, végre az állami erdőknél és a lótenyészintézeteknél 2236 frt 77½ kr, összesen 2.986,776 frt 02½ kr, levonva a kevesebb bevételt 2.568,094 frt 07 kr, marad több bevétel 418,681 frt 95½ kr.

A kiadások a mult év III. negyedéhez képest 3,863.786 frt 82 krral kisebb összeget mutatnak.

Nagyobb megtakaritás mutatkozik a 6% aranyjáradéknál 2,486,944 frt 27 krral, ezen kölcsön konverziója folytán, mely megtakaritással kapcsolatban áll a 4% aranyjáradéknál mutatkozó 1,049.938 frt 59½ krnyi kiadási többlet.

Továbbá jelentékeny kisebb kiadás mutatkozik még a pénzverdénél 2.298.673 frt 09½ krral és a közlekedési ministeriumnál 1,897.195 frt 54½ krral, melyek közül az előbbi a pénzveretés kisebb mérvének tulajdonitandó, az utóbbi pedig a budapest-zimonyi vasut épitésének befejezéséből ered.

Az egyes tárczáknál mutatkozó nagyobb kiadás az 1884 évre engedélyezett nagyobb hiteleknek felel meg.

Ha a fentebb kimutatott 3,863.786 frt 82 krnyi kisebb kiadásból levonatik a kisebb bevétel összege 1,775.994 frt 93½ krral, a III. évnegyed kedvezőbb 2.087.791 frt 88½ krral, a II. évnegyed mérlege kedvezőbb volt 405,727 frt 11 krral, e szerint az 1884. év három első negyedének mérlege a mult év hasonló időszakához képest kedvezőbb 2,493.518 frt 99½ krral.

Az épitési ipar szabályozása.

Az épitőmesterségek iparát a földmivelés, ipar és kereskedelemügyi miniszter valamennyi törvényhatósághoz intézett rendeletével szabályozta. A kibocsátott rendelet — mint értesülünk — 4 fejezetből áll és pedig az első fejezet megállapitja, hogy mely iparok tartoznak az épitőmesterségek fogalma alá, valamint ez iparok hatáskörét, a 2-ik fejezet szól az épitőmester képesitéséről, a 3-ik fejezet a kőmives, kőfaragó és ácsmesterségek képesitéséről, a 4-ik fejezet az engedély kiadásáról. — A rendelet lényeges intézkedései a következők:

Az épitőmesterségek fogalma alá esik: az épitőmester, a kőmives, az ácsmester és a kőfaragómester ipara. Az épitőmester az épitkezés terén előforduló minden munkát, beleértve a hozzá tartozó összes iparos munkáit is, önállóan létesithet. — A kőmüvesmester minden föld-, kőmüves és elhelyező munkát foganatosithat s ezenkivül egyszerü szerkezetü földszintes lakóházakat és gazdasági épületeket épitőmester közbejötte nélkül, saját felelősségére épithet s az ott előforduló összes munkákat vezetheti és végrehajthatja. Hatósági szabályrendelettel a földszintes lakóházak épitkezése kivehető a kőmüvesmester hatásköre alól. A kőfaragómester a saját mesterségébe vágó minden munkát saját felelősségére végrehajthatja. Az ácsmester a saját mesterségébe vágó minden munkát, valamint egész épitkezéseket is, a melyek faszerkezetüek, saját felelőssége alatt végrehajthat. Az épitési engedélyhez nem kötött munkálatokat oly kőmüves, ács és kőfaragó is végezhet, a ki a hatóság előtt igazolta, hogy legalább 2 éven át szakbavágó munkálatoknál mint segéd működött. Az épitőmester, a kőmüves és ácsmester és a kőfaragómester iparának gyakorlásához szükséges képesités külön vizsgálat sikeres letétele folytán nyert oklevél, illetőleg bizonyitvány által igazolandó. Az épitőmesterség gyakorlására szükséges képesités igazolható: a) a m. kir. József-müegyetemen elnyert vagy ez által honositott épitészi oklevél és annak kimutatása által, hogy az épitőmesterség terén legalább két évig gyakorlatilag foglalkozott; b) a képzettség megvizsgálására szervezett és Budapesten működő vizsgáló bizottság részéről kiállitott bizonyitvány által. A bizottság 21 tagból áll. A bizottság elnökét és tagjait a földmivelés, ipar és kereskedelemügyi miniszter, a müegyetemi és az állami középipartanoda tanárai, az államépitészeti tisztviselők, épitészek és épitőmesterek közül évről évre nevezi ki. — A vizsgáló bizottság az elnökkel együtt hét tagból alakittatik és pedig olyképen, hogy a bizottság tagjai közül minden egyes esetre az illető tagokat az elnök hivja meg. A vizsgálatot kérő folyamodvány a bizottság elnökéhez adandó be. E folyamodványhoz mellékelendő: a) bizonyitvány arról, hogy a folyamodó valamely középiskola összes tanfolyamát jó sikerrel végezte; b) bizonyitvány arról, hogy folyamodó legalább 3 évig az épitőmesterség terén gyakorlatilag foglalkozott; c) mellékelendők továbbá egyes rajzok és irásbeli dolgozatok. Kivételesen a földmiv., ipar- és keresk. minisztérium engedélye alapján a vizsgálatra bocsátható oly jelölt is, ki középiskolai bizonyitványnyal nem bir, ez esetben azonban a jelölt tartozik magát elővizsgálatnak alávetni, melynek czélja főleg az, hogy a jelölt igazolja, hogy arra nézve, hogy az épitőmesteri vizsgálatra bocsáttassék, megfelelő müveltséggel bir. Ha a jelölt az elővizsgálatot nem tette le a kellő eredménynyel, ez esetben az épitőmesteri vizsgálatra nem bocsátható. — Az épitőmesteri vizsgálat pedig áll: a) egy próbamunka (tervezet és költségelőirányzat) készitéséből; b) szóbeli vizsgálatból. A próba-munka feladatát a bizottság állapitja meg és a jelölt tartozik a megoldás vázlatát zárt helyen, bizottsági tagok felügyelete alatt elkésziteni. A felügyelő bizottsági tagok arra ügyelnek, hogy a vizsgálandó idegen segélyt igénybe ne vegyen és hogy miként végzi a teendőket. A befejezett munkálatokat a jelölt és a felügyelő bizottsági tagok aláirják és igy terjesztik megbirálás végett a bizottság elé. A próba-munka elkészitésére legfeljebb 3 hét adatik, a megbirálásnak pedig legfeljebb 2 hét alatt kell megejtetnie s épen azért próbamunka tárgyául csak oly feladatok adandók s a kidolgozás oly alakban követelendő, hogy a kivánt munkát a jelölt, ha kellő készültséggel bir, az emlitett idő alatt nehézség nélkül elvégezhesse. A vizsgálatnál készitett kézirajzokat, számadásokat, vagy irásbeli feleleteket tartalmazó lapokat a bizottság elnöke láttamozza. — A *szóbeli vizsgálat* a következő tárgyakra terjed ki: a) föld- és lejtszinmérés, a szükséges müszerek ismerete; b) az ábrázoló mértan alkalmazása az árnyékszerkesztésre és kőmetszésre; c) a gyakorlati számtan vonatkozással a középitészetre; az erőmütan és géptan elemei. Továbbá d) az épitészet története és az épitészeti styl- és alaktan elemei; e) a fontosabb épitési iparágaknál előforduló szerkezetek, közönséges lakóházak, kisebb nyilvános épületek és gazdasági épületek szerkezete és berendezése, beleértve szellőztetést, fütést és vizvezetést is; f) a vasutak és közutak épitésénél előforduló földmunkák, vizelvezetések stb. ismerete; azonkivül hidak, partbiztositások és azok alapvetése; g) az épitési anyagok ismerete. Kiterjed a vizsgálat végül a gyakrabban előforduló ügyiratok fogalmazására, az épités vezetés és főbb segédeszközeinek ismeretére s végül az egyszerü könyvvitelre. A szóbeli vizsgálat 2 napon át, naponta legfeljebb 2 óráig tarthat. Minden egyes vizsgálatról jegyzőkönyv vétetik fel.

Ha azonban a bizottság vagy a bizottsági tagok többsége a jelöltet visszautasitandónak nyilatkoztatja, akkor a bizottság a képzettség hiányainak megjelölésével a visszautasitást mondja ki. Ha a vizsgálattevő csak a vizsgálat egy részét nem állotta ki kellő eredménynyel, a később ismétlendő vizsgálat e részre szoritandó. A képesitési bizonyitvány kiadását megtagadó határozatban egyidejüleg egy meghatározott, egy éven tul nem terjedhető határidő állapitandó meg, a melynek letelte előtt a vizsgálat ismétlése meg nem engedtetik. A vizsgálati dij a vizsgálatot kérő folyamodvány benyujtásával egyidejüleg a bizottság elnökénél fizetendő le és semmi esetre sem fizettetik vissza, e dij az épitő mesteri vizsgálatra 80 frtban állapittatik meg; ebből dijképen a vizsgáló bizottság elnökét 20 frt, egy-egy tagot 10—10 frt illet. Az elővizsgálatért 40 frt fizetendő; ebből 10 frt az elnököt 5—5 frt a bizottság tagjait illeti.

A kőmüves-, kőfaragó- és ácsmesterek képesitésére vonatkozólag a rendelet következőleg intézkedik: A kőmüves-, kőfaragó- és ácsmesterség gyakorlására szükséges képesités igazolható: a) a m. kir. állami középipartanodán nyert végbizonyitvány és annak kimutatása által, hogy az illető mestersége terén legalább 3 évig gyakorlatilag foglalkozott; b) a képzettség megvizsgálására a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszter által szervezett vizsgáló bizottság részéről kiállitott bizonyitvány által. A bizottság székhelyei: Arad, Besztercze-bánya, Brassó, Budapest, Debreczen, Kassa, Kolozsvár, M.-Sziget, M.-Vásárhely, Miskolcz, Nagyvárad, Nagy-Szeben, Pécs, Pozsony, Sopron, Szeged, Temesvár, Veszprém, Zala-Egerszeg, Zombor. A bizottság 5 tagból áll. Elnökét s tagjait a kereskedelmi miniszter állami és városi müszaki tisztviselők, képesitett épitőmesterek, továbbá kőmüves, kőfaragó és ácsmesterek közül évről-évre nevezi ki. A vizsgáló bizottság az elnökkel együtt 3 tagból áll, kik közül minden egyes esetre az illető tagok az elnök által hivatnak meg és pedig olykép, hogy a 3 tag közül egy az illető mesterség mestere legyen. A vizsgálatot kérő folyamodvány a bizottság elnökéhez intézendő. E folyamodványhoz mellékelendő: a) Bizonyitvány arról, hogy a folyamodó a tanviszony megszünése után szakbavágó mestersége terén szakbavágó munkával legalább 3 évig foglalkozott. b) A folyamodó által sajátkezüleg készitett 3 rajzlap. A vizsgálat áll: a) egy próbamunka készitéséből; b) szóbeli vizsgálatból. A próbamunka feladatát a bizottság állapitja meg és a jelölt tartozik a megoldás vázlatát zárt helyen bizottsági tagok felügyelete alatt elkésziteni. E tagok arra ügyelnek, hogy a vizsgálandó idegen segélyt igénybe ne vegyen és hogy miként végzi a teendőket. A befejezett munkálatokat a jelöltek és a felügyelő bizottsági tagok aláirják és igy terjesztik megbirálás végett a bizottság elé. A próbamunka elkészitésére egy heti idő adható, tehát csak oly feladatok kidolgozása és oly előállitásban követelendők, a melyre ez az időtartam rendszerint elégséges. A szóbeli vizsgálat 2 óránál tovább nem tarthat. A szóbeli vizsgálatot egyidejüleg többen is tehetik; azonban a vizsgálat időtartama ez esetben megfelelőleg meghosszabbitandó. A dij a folyamodvány benyujtásával egyidejüleg a bizottság elnökénél fizetendő le és semmiesetre sem fizettetik vissza; e dij 30 frtban állapittatik meg és ebből illeti dijképen az elnököt 10 frt és egy-egy bizottsági tagot 5—5 frt. Az engedély kiadására nézve következőket mondja a rendelet: A ki az épitőmesterségek keretébe tartozó bármely ipart szándékozik üzni, köteles az illetékes elsőfoku iparhatóságnál iparengedélyért folyamodni. Az iparengedély elnyerése iránt az elsőfoku iparhatósághoz intézendő kérvény mellett tartozik folyamodó igazolni azt, hogy az 1884: XVII. t. cz. 1. illetőleg 2. vagy 3. §-a értelmében általában ipar üzésére jogosult és tartozik továbbá ezen rendelet 8., illetve 22. §-aiban körülirt bizonyitványok bemutatása által igazolni azt, hogy az illető ipar gyakorlására kivánt képesitést elnyerte. A ki e kellékeket igazolja, annak az iparengedély, a törvény 21. §-aban megállapitott dij lefizetése után, kiadandó. Minden egyébre nézve az ipartörvény végrehajtása iránt kiadott általános rendelet intézkedései az épitőmesterségek keretébe tartozó iparok tekintetében is teljes mérvben alkalmazandók.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

* **A mezőtur-turkevei vasut** közigazgatási bejárása. A Turkeve város által tervezett s a m. kir. államvasutak mezőturi állomásából kiágazólag Turkevéig vezetendő helyi érdekü vasutnak közigazgatási bejárását a közmunka és közlekedési miniszter *Vörös* László miniszteri titkár vezetése alatt f. évi november hó 10-ik napjának d. e. 10 órájára elrendelte. A bizottságba, mely Mezőtur város tanácstermében fog összegyülni, *Bertalan* Lajos orsz. középitészeti felügyelő, továbbá a m. kir. vasuti főfelügyelőségnek, a m. kir. államvasutak igazgatóságának, Jász-Nagy-Kun-Szolnok megye közönségének és közigazgatási bizottságának, végül a cs. és kir. közös hadügyminiszteriumnak s az engedélyes Turkeve városnak képviselői fognak részt venni.

* **A keszthely-kutasi vasut** érdekeltsége e hó 1-én Marczaliban — mint lapunknak irják — gróf *Széchenyi* Gyula elnöklete alatt gyülést tartott, melyen Somogymegye nyugoti részének ugy szólván összes birtokossága jelen volt. A gyülésen résztvettek: gróf Hunyadi Imre megbizottja, a gróf Forgáchok, Kund Béla és Jenő személyesen, gróf Festetich Pál és Andor küldöttjei, Fischer, Pázs Andor, Lehner Sándor, Steiner Ignácz stb. s a bécsi «Union-Baugesellschaft» képviseletében Pázmándy Dénes. Közfelkiáltással elnökké választatott gróf *Széchényi* Gyula, alelnökké *Lehner* Sándor; azután egy végrehajtóbizottság küldetett ki, melynek feladata lesz először a nyomjelzésre szükséges összeget megszerezni, azután pedig a törzsrészvényeket elhelyezni. A vonal hossza mintegy 50 kilométer, az

építési költségek kerek összegben 1 millió forintot tesznek ki. Ebből az érdekeltségre ²/₅ rész, az az 400,000 frt esik. Tervben van a vasutat Kutastól tovább Barcsig vinni.

A kassa-oderbergi vasut elsőbbségei. A vasuti elsőbbségek konvertalásának kérdése ma már nálunk is napirenden van, s valószinüleg nem is fog arról mindaddig letünni, mig a magyar vasuti elsőbbségi tartozás zöme a jelenlegi viszonyoknak megfelelően alacsonyabb kamatlábu adósságra át nem változtatott. A kassa-oderbergi vasut igazgatóságának utolsó ülésén szóba hozatott az elsőbbségi tartozás konverziója is, mi közben annak czélszerüsége nem annyira a kamatteher csökkentésének szempontjából, mint inkább a szelvényperek elkerülése s a szelvény-bélyegadó kérdésének elintézése czéljából lett hangoztatva. Tekintettel annak valószinüségére, hogy a pénzügyminiszter már legközelebb fog behatóbban az elsőbbségek konverziójának kérdésével, különösen az állam által megszerzett magánvasutakat illetőleg foglalkozni, a nevezett igazgatóság szükségesnek találta előbb a pénzügyminiszter nézeteit megismerni s gróf *Szapáry* Gyulához küldöttséget menesztett, mely eljárásáról a legközelebbi igazgatósági ülésen fogván jelentést tenni, az ügy aztán lesz tovább tárgyalva. A kassa-oderbergi vasut elsőbbségi tartozása 1883. év végén ezüstben kamatozó 41.752,000 frt, s aranyban kamatozó 6.828,000 frtból állott.

A dunagőzhajózási társaság tévedések elkerülése végett tudatja, hogy az áruforgalmat a «Ferencz-csatornában», ugy mint eddig, továbbra is fentartja, s hogy a megszüntetett uj-verbászi állomásra, valamint onnét visszafelé irányított javakat továbbra is közvetlen dijszabás alapján veszi fel, illetőleg szállitja el.

Első cs. kir. szab. dunagőzhajózási társaság.

Kimutatás

	1884	1883
Az okt. 11-től okt. 17-ig terjedő hét bevételeiről	366.539·16 frt	418.098·46 frt
ehhez a bevételek a hajózás kezdetétől okt. 10-ig	10.951,699·93 frt	12.086.628·22 frt
Összesen	11.318.239·09 frt	12.504.726·68 frt

Mohács-pécsi vasut.

Kimutatás

	1884	1883
okt. 14-től okt. 20-ig terjedő hét bevételéről	29.761·18 frt	22.073·97 frt
ehez a bevételek m. é. deczember 1-től f. é. okt. 13-ig	1.100.388·91 frt	1.011,260·11 frt
Összesen	1.130,150·09 frt	1.033.334·08 frt

Budapest, 1884. nov. 2-án.

A magyarországi forgalmi igazgatóság.

IPARÜGYEK.

— **Az országos iparegyesület kertészeti szakosztálya** ma délután idősb *Petz* Armin elnöklete alatt tartotta meg rendes havi ülését. Első sorban *Gillemot* Vilmos fővárosi rózsakertész tartotta meg értekezését a «rózsalevél gombá»-ról (Asteroma.) A fölolvasó ismerteti a németországi kertekben annyira elterjedt virágbetegséget, mely annyi kiterjedt rózsakertészetet tett tönkre Németországban. Ezután jelentést tettek az iparcsarnok előtti tér parkirozásáról. Müller főmércsarnok értekezletre hivta össze a kiállitókat és kiosztotta nekik a rendelkezésre álló helyet. *Seyderhelm* a neki kiosztott területet keveselte, *Dengler* és *Szelnár* azt inditványozták, hogy utakat vezessenek a beültetett területeken keresztül. De miután ez ügy már véglegesen el van intézve, nem lehet a tett fölszólalásokat tekintetbe venni. A kertészeti kongresszus összehivása körül igen buzgó müködést folytatnak. *Richter* jegyző fölkéri a szakosztály tagjait, hogy *Seyderhelm* ur példájára gyüjtsék össze a kertészek, kertész-mükedvelők és botanikusszakértők czimeit, hogy mielőbbi nyilatkozattételre szólitsák föl azokat, hogy szándékoznak-e résztvenni a kongresszusban? A jelentkezők aztán előértekezletre fognak összehivatni, mely megválasztja az előkészitő bizottságot. Ezután *Hoch* György és ifj. *Gillemot* tagokat jegyezték be. Végül felolvastatik *Seyderhelm* Ernő inditványa, mely szerint az iparkamara felszólitandó volna, hogy járjon közbe az illető köröknél, a szállitási dij mérséklése és a szállitás gyorsitása iránt. Elfogadtatott és ezzel az ülés véget ért.

KERESKEDELEM ÉS TŐZSDE.

** **A házalásra vonatkozó szabályzat** reviziója, melyet az osztrák kormány kilátásba helyezett, — mint Bécsből jelentik — a Magyarországgal kötött kereskedelmi és vámszövetség megujitásával egy időben fog történni, mivel ezt az ügyet Ausztriában és Magyarországban egyenlő alapon akarják rendezni.

****Assicurazioni Generali** 1884. évi [illegible]hóban az életbiztositási osztálynál 437 ajánlat 1.354,056 frt biztositási összeg erejéig nyujtatott be és 378 kötvény 1.099,380 frt 80 kr biztositási összegre állittatott ki. Folyó évi jan. 1-je óta 4618 ajánlat 14.118,610 frt 60 krnyi biztositási összeg erejéig nyujtatott be és 3833 kötvény 11,625,582 frt 30 kr biztositási összegre állittatott ki a mult évben kiállitott 11.254,562 frt 89 kr biztositási összegre szóló 3651 kötvény ellenében. 1884. január 1-je óta bejelentett károk összege 1.020,032 frt 79 krra rug. Az életbiztositási osztály kimutatott biztositási állománya 1883. deczember hó 31-én 77.246,710 frt 4 kr tőkét és 202,955 forint 88 krajczár járadékot tett ki 39,105 kötvényre, a mire készpénztartalékban 17.199,580 frt 51 kr volt tartva. Az 1883. évben kifizetett károk az életbiztositási osztály részéről 1.149,501 frt 74 krt tettek ki s az összes ágazatoknál a társulat alapitása óta (1831) az évenkinti kimutatások szerint fizetett károk 169.785,742 frt 38 krt tesznek ki.

BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE.

— November 3. —

Gabonatőzsde.

A *buza*-üzlet ma lanyha irányt követett. A kinálat ugyan mérsékelt volt, de sürgős; malmok tartózkodó magatartást tanusitottak és árengedményeket követeltek, mit tulajdonosok kénytelenek is voltak megadni és mintegy 15,000 mm. adatott el, miközben az árak átlag 10 krral gyengültek métermázsánkint. — *Árpa* valamivel lanyhább, egyéb gabnanemek csekély forgalom és általán szilárd irány mellett teljesen változatlanok. — Eladatott:

Buza. *Tiszavidéki* 200 mm. 79 k. 8.20 frt, sárga, 200 mm. 79 k. 8.35 frt, sárga, 300 mm. 79 k. 8.45 frt 200 mm. 78.8 k. és 200 mm. 78.3 k. 8.30 frt, 300 mm. 78.2 k. 8.25 frt, 300 mm. 78.3 k. 8.30 frt, 100 mm. 78.3 k. 8.25 frt, 100 mm. 78.2 k. és 100 mm. 78 k. 8.10 frt, pótlékos, 1000 mm. 77.5 k. 81.72 frt, 100 mm. 77 k. 7.95 frt, sárga, 100 mm. 77 k. 8.10 frt, 200 mm. 77 k. 8.15 frt, 200 mm. 78 k., 300 mm. 77 k. s 400 mm. 76 k. 8.05 frt, pótlékos, 100 mm. 75.7 k. 7.95 frt, 200 mm. 75.5 k. 7.90 frt, 100 mm. 73.5 k. 7.60 frt, mind három hóra.

Pestvidéki 200 mm. 77.5 k. 7.95 frt, 200 mm. 77.5 k. 8.10 frt, 200 mm. 77.5 k. 8.10 frt, 200 mm. 76.8 k., 700 mm. és 600 mm. 76 k. 7.90 frt, 19.50 frt, 76 k. 8.10 frt, mind három hóra.

Fejérmegyei 300 mm. 75.8 k. 7.90 frt, három hóra.

Bánsági 200 mm. 75 k. 7.90 frt, három hóra.

Felvidéki 100 mm. 77 k. 8 forint, három hóra.

Oláhországi 2700 mm. 76 k. 7.30 frt, 200 mm. 77.8 k. 7.30 frt, mindkettő három hóra.

Zab 100 mm. 6.50 frt, 100 mm. 6.55 frt, 250 mm. 6.35 frt, mind készpénzfizetés mellett.

Tengeri 1500 mm. 6.70 frt, készpénzfizetés mellett.

Mai hivatalos effektiv árak:

			frttól	frtig
Buza	uj, bánsági	75—80 %	—.—	—.—
—	» tiszavidéki	75—80 %	7.65	8.35
—	» pestvidéki	75—80 %	7.55	8.25
—	» fehérmegyei	75—80 %	7.55	8.25
—	» bácskai	75—80 %	—.—	—.—
—	» északmagyarországi	75—80 %	7.45	8.—
Rozs	uj,	70—72 %	6.85	7.10
Árpa	» takarmány	60—62 %	6.40	6.75
—	» égetni való	62—64 %	6.90	7.90
—	» sörfőzdei	64—66 %	8.35	9.60
Zab	»	39—41 %	6.20	6.60
Tengeri	ó, bánsági	75 %	6.70	6.75
—	» másnemü	73 %	6.65	7.—
—		— %	—.—	—.—
—		— %	6.20	6.50
Köles		— %	—.—	—.—
Repcze	uj, káposzta	— %	—.—	—.—
—	» bánsági	— %	—.—	—.—

Határidőüzlet gyenge forgalom mellett lanyha iránnyal nyilt meg. — Köttetett:

Délelőtt.

Szokványbuza tavaszra mintegy 5000 mm. 8.29, 8.28 és 8.27, frton.

Uj szokványbuza 1885. szept.—októberre 2000 mm. 8.84 és 8.85 frton.

Tengeri május—juniusra mintegy 5000 mm. 5.79 és 5.80 frtjával.

Déli tőzsde.

A déli tőzsdén csendes irány mellett gyenge volt a forgalom. — Köttetett:

Szokványbuza tavaszra mintegy 10.000 mm. 8.27 8.26, 8.27 és 8.28 forinton.

Tengeri május—juniusra mintegy 5000 mm. 5.80 és 5.81 frton.

Szokványzab tavaszra 1000 mm. 6.63 frt.

Déli 1 órakor hivatalosan zárulnak:

Szokványbuza tavaszra	frt	8.26 —	8.28—
Tengeri május—juniusra	»	5.79 —	5.81—
Szokványzab tavaszra	»	6.60 —	6.63—

Délutáni forgalom.

A délutáni forgalom gyenge volt; az irány magasabb berlini és párisi zárlati árfolyamokra megszilárdult. — Köttetett:

Szokványbuza tavaszra mintegy 5000 mm. 8.30, 8.31 és 8.32 frton.

Szokványzab tavaszra 1000 mm. 6.64 forint.

Este 6 órakor zárulnak:

Szokványbuza tavaszra	frt	8.31 —	8.33—
Tengeri május—juniusra	»	5.80 —	5.82—
Szokványzab tavaszra	»	6.63 —	6.65—

Terménytőzsde.

Terményekben nagyon mérsékelt volt a forgalom. **Szilva** csendesebb, *szerbiai* elsőrendü áru 10.75 frton köttetett.

Szalonna városi légenszáritott 45½ frton adatott.

Heremag vörös 55 frtjával vásároltatott.

Termények mai hivatalos jegyzése 100 kilónkint:

Különféle termény	Irányzat	Faj	Pénz frt	Áru frt
Heremag	—	luczerna magyar	50.—	56.—
	—	franczia	—.—	—.—
	—	olasz	—.—	—.—
	—	vörös	50.—	54.—
Repczeolaj	csendes	nyers azonnali száll.	33.—	34.—
	»	finomitott	—.—	—.—
	»	őszi, kétszer finomitott	—.—	—.—
Lenmagolaj	csendes	—	—.—	—.—
Olajpogácsa	csendes	repcze, egysz. préselt	—.—	—.—
Disznózsir ingyen hordó netto tara	cendes	pesti	50.50	51.—
		vidéki	—.—	—.—
Szalonna	csendes	Ia légensz. áru m. sz.	39.—	40.—
		városi légensz.	45.50	46.—
		füstölt, azonnal	52.—	52.50
Fagygyu	szilárd	olvasztott	47.—	48.—
Szilva ingyen hordó t. s. hordó es zsákokban	kellemes	bosznia, hordóban	—.—	—.—
	»	bosznia, zsákokban	—.—	—.—
	»	szerbiai, hordóban	—.—	—.—
	»	szerbiai, zsákokban	—.—	—.—
Határidő Szilva ingyen hordó t. s. hordó és zsákokban	kellemes	bosznia, hordó okt—nov.	—.—	—.—
		zsákokban «	17.—	17.25
		szerbiai hordó «	—.—	—.—
		« zsákokban «	16.75	17.—
Szilvaiz ingyen hordó netto tara	lanyha	szlavoniai Ia uj	19.—	19.50
		bánsági uj	18.50	19.—
Határidő Szilvaiz ingyen hordó netto tara	l nyha	slavoniai sept—okt.	—.—	—.—
		bánsági «	—.—	—.—
Dió	—	magyar min. szerint	—.—	—.—
	—	szerbiai	—.—	—.—
Gubacs bíróók nélkül	szilárd	magyar Ia	—.—	—.—
		szerbiai	—.—	—.—
Hamuzsir ingyen hordó netto tara	—	magyar, fehér	—.—	—.—
	—	magyar, kékes	—.—	—.—
	—	házi, kék	—.—	—.—
	—	illiriai	—.—	—.—
	—	erdélyi	—.—	—.—
Perkő ferm. hordó nélkül	—	fehér Ia	—.—	—.—
	—	fehér IIa	—.—	—.—
	—	vörös	—.—	—.—
Méz netto tara	—	nyers, min. szerint	30.50	31.—
	—	sárga, csurgatott	32.—	33.—
	lanyha	fehér	—.—	—.—
	—	apró hordókban	—.—	—.—
Viasz	szilárd	rozsnyói	138.—	140.—
	—	szlavoniai	—.—	—.—
Szesz 100 liter százalékonkint	csendes	szesz	28.50	29.—
	—	szesz-élesztő	30.75	31.25

Értéktőzsde.

A mai tőzsdén daczára annak a hirnek, hogy Gordon tábornok foglyul esett, az üzérkedési értékekre nézve inkább hausse-irány uralkodott, mire a német tőzsdék magatartása szolgáltatott alkalmat; ellenben a magyar aranyjáradék tekintettel a valutarendezésről keringő hirekre többszörös ingadozásnak volt alávetve. Az utó- és esti tőzsdén kedvező berlini jelentésekre a hausse nagymérvü haladást tett, a forgalom igen élénk volt s a hitelrészvények a legmagasabb napi árfolyamokkal zárultak.

Elötőzsde.

Az elötőzsdén a valutarendezés hirére a magyar aranyjáradék lanyhább irányt követett. Osztrák hitelrészvény 291.70—290.80 közt ingadozván, maradt 291.40 pénz, magyar hitelbank 292.50-en, magyar 4 százalékos aranyjáradék 93.80-tól 93.60-ig, magyar papirjáradék 89.47½-től 89.52½-ig, molnárok és sütők malma 472-őn köttetett.

Déli tőzsde.

A déli tőzsde hitelrészvényeket illetőleg meglehetősen szilárd maradt; magyar aranyjáradék lanyha, helyi értékek közül a malomértékek szilárd irányt követtek. Osztrák hitelrészvény 289.80—291 közt ingadozván, maradt 291 pénz, magyar hitelbank azonnali átvételre 291.50-en köttetett és maradt 292 pénz, magyar jelzálog hitelbank maradt 110 pénz, magyar leszámitoló és pénzváltóbank 85.25 dénz. Befektetési értékek közül eladattak: magyar 4%-os aranyjáradék 93.65-től 93.45-ig, magyar papirjáradék 89.55-től 89.42½-ig, 5%-os földhitelintézeti záloglevelek 102.25-ön, erdélyi vasuti elsőbbségek 98.60-on. Más értékek közül: északkeleti vasutrészvény 167.25-től 167-ig, pesti közúti vasut 596-on, országos központi takarékpénztár 448-on, hengermalom 585-ön, Lujza-malom 316—318-ig, Viktoria-malom 405-ön, Franklin-társulat 194-en kőbányai sörfőzde 890-en, Schlick-féle vasöntöde 276.50-től 276-ig köttetett, szállodarészvényért 101 pénz. Valuták és váltók kezdetben hanyatlottak, később megszilárdultak.

1 óra 30 perczkor zárulnak: Osztrák hitelrészvény 291—291.10, magyar hitelbank 292—292.25, magyar 4%-os aranyjáradék 93.65—93.67½, magyar papirjáradék 89.55—89.57½.

Praemiumüzlet. Osztrák hitelrészvény holnapra 2.50—3 frt, nyolcz napra 8.50—9 frt.

Utótőzsde.

A délutáni tőzsdén osztrák hitelrészvények emelkedtek, mig magyar 4%-os aranyjáradék aranylag lanyha maradt. — Osztrák hitelrészvény prolongált darabokban 290.90 és 293.60 között mozgott, maradt 293 pénz; magyar hitelbank 294-en és magyar leszámitoló és pénzváltóbank 85.50-en vásároltatott; magy. 4%-os aranyjáradék 93.50—93.75-ön jött forgalomba, maradt 93.70 pénz, magyar papirjáradék 86.60-ig vásároltatott.

5 órakor zárulnak: Osztrák hitelrészvény 293—293.10, magyar 4 százalékos aranyjáradék 93.70—93.75.

Esti tőzsde.

Az esti tőzsde tartósan szilárd maradt, különösen osztrák hitelrészvényekben, melyek 293 és 293.86 között ingadoztak és 293.60-on mint pénz zárul; magyar hitelbank maradt 294³/₈ pénz, magyar négyszázalékos aranyjáradék 93.52½—93.65ön vásároltatott, maradt 93.65, pénz, magyar papirjáradék 89.65—89.57½-en vásároltatott, maradt 89.60 pénz.

6 órakor zárulnak: Osztrák hitelrészvény 293.60—293.70, magyar 4%-os aranyjáradék 93.65—93.67½.

Felszámitolási árfolyamok.

Magy. 4% aranyjárad.	—.—	Osztrák hitelintézet	290.—
» 5% papirjáradék	—.—	Angol-osztrák bank	—.—
» általános hitelb.	292.—	Állami vasut	—.—
» pénzv.-leszám.bank	—.—	Déli vasut	—.—
Tiszai és szegedi kölcsön	—.—	Török birod. dohány	—.—
Magy. jelzálogbank	—.—	Rima-Murányi	—.—

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest-Kőbányán.

Kőbánya, nov. 3. Az üzlet jelentéktelen. Magy. uraság, öreg, nehéz 43—44 frt, fiatal, nehéz 45—46 frt, fiatal, közép 45½—46½ forint, könnyü 46—47 frt. — Szedett nehéz —.—— frt, közép 45½—46½ frt, könnyü 46—47 frt. Romániai átmeneti, bakonyi nehéz —.—— forint, átmeneti közép —.— frt, átmeneti könnyü —.—— forint, eredeti nehéz —.— frt, átmeneti közép —.— frt. — Szerbiai nehéz —.—— forint, közép —.—— forint, könnyü —.—— frt. Hizó 1 éves élősulyban 4% —.—, hizó két éves élősulyban 4% —. 1 éves —.——, hizó a vasutról mázsálva —.——. Az árak hizlalt sertéseknél páronkint 45 kilos és 4 százalékos levonással kilogrammonkint értendők. Romániai és szerbiai sertések, melyek mint átmenetiek adattak el, vevőn s páronkint 3 aranyban vám fejében megtéríttetnek.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

Elötőzsde.

Bécs, nov. 3. (Az «Egyetértés» távirata.) A mai elötőzsdén kizárólag a valuta-mozgalom uralta az irányt és a forgalmat, a mennyiben valutában évek óta nem tapasztalt árfolyam-hullámzások történtek. Az üzérkedés valutában eladóként lépett fel, mire az árfolyamok ezekben rohamosan csökkentek és annak következtében az üzérkedési értékek is megfelelőleg estek. Az üzlet papirjáradékokban emelkedő árfolyamokra rendkivül élénk volt. Coulissza-értékekben eleintén nagyon szilárd volt az irány, később azonban realizálásokra és még inkább valutacsökkenésekre gyengültek az árfolyamok. Vasuti értékekben jobb árfolyamokra volt forgalom.

11 órakor zárulnak: Osztrák hitelrészvény 290.90, *magyar hitelbank* 291.75, unióbank 88.25, bankegyesület 104.75, osztrák-magyar államvasut 297.25, déli vasut 147.50, elbavölgyi vasut 180.50, májusi járadék 81.25, *magyar 4 százalékos aranyjáradék* 93.55, *magyar papirjáradék* 89.52, husz frankos arany 9.64, német birod. márka 59.50.

Déli tőzsde.

A déli tőzsde arra a távirati jelentésre, hogy Khartum elesett és Gordon tábornok a máhdi foglya, a játékértékek gyengébb árfolyamaival nyilt meg. — Jegyeztek: Osztrák hitelrészvény 290, *magyar hitelbank* 291, angol-osztrák bank 105.50, uniobank 88.25, bankegyesület 104.60, osztrák tartományi bank 103.40, osztrák-magyar államvasut 297.10, déli vasut 147.50, Károly-Lajos vasut 271.50, tramway 213.10, elbavölgyi vasut 180.50, májusi járadék 81.22, *magyar 4 százalékos aranyjáradék* 93.45, huszfrankos arany 9.65, német birodalmi márka 59.62.

A déli tőzsde további folyamában az üzlet nagyon mozgalmas és az árfolyamok nagyobb hullámzásokat tüntetnek föl. Aranyjáradékok olcsóbban kináltattak, osztrák-magyar államvasut nyomott, bankpapirok keveset változtak. Váltók és valuták kissé emelkedtek.

2 órakor zárulnak: Osztrák hitelrészvény 291.10, angol-osztrák bank 105.75, unióbank 88.50, bankegyesület 105, *magyar hitelbank* 292, osztrák államvasut 298, Károly Lajos vasut 271, dunagőzhajózási részvények 534, Lloyd-részvények 570, északnyugati vasut 176, elbavölgyi vasut 181.75, tramway 213.50, déli vasut 147.30, májusi járadék 81.22, osztrák *aranyjáradék* 103.95, *magyar 4 százalékos aranyjáradék* 93.57, 1864-iki sorsjegy 173.25, bécsi községi sorsjegy 123.50, husz frankos arany 9.66, német birodalmi márka 59.65. Szilárd.

Bécs, nov. 3. *(Magyar értékek hivatalos zárlata.)* Magy. földtehermentesitési kötvények 101.30, Erdélyi földtehermentesitési kötvények 100.25, 5½% magyar földh. int. záloglevél 101.50. Erdélyi vasut 177.25. Magyar keleti vasut 105.50. Magyar ny. k. sorsjegy 116.25. Szőlődézsmaváltsági kötvények 98.25, 6% aranyjáradék 122.40, Tiszavölgyi sorsjegy 115.90. Magyar 4%-os aranyjáradék 93.55. Magyar vasuti kölcsön 142.25. Magyar hitelbank 291.75, Alföldi vasut 179.—, Magyar északkeleti vasut 167.—. Keleti vasuti elsőbbség 97.80, Tiszav. vasut-részvény 250.50. Magy. lesz. és váltób. részv. 85.25. Kassa-oderbergi vasut 148.50. Magyar papirjáradék 89.42. Dohány-részvények —.—

Bécs, nov. 3. *(Osztrák értékek hivatalos zárlata.)* Osztrák hitelrészvény 291.30. Déli vasut 147.40, 4%-os aranyjáradék 103.90. Váltó Londonra 121.65. Károly-Lajos vasut 271.25, 1864-es sorsj. 173.25. 1860-as sorsjegy 134.60, török sorsj. 21.50, Angol-osztrák bank részv. 105.75, 4.2%-os ezüstjáradék 82.65, osztr. államv. részv. 298.20, 20 frankos 9.66½, 4.2%-os papirjáradék 81.20, osztr. hitelsorsjegy 177.50, osztr.-magyar bankrészv. 8.73, cs. k. arany 5.75, német bankváltók 59.62. Szilárd.

Esti tőzsde.

Bécs, nov. 3. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) Az esti tőzsde magasabb berlini és frankfurti jelentésekre nagyon élénken nyilt meg; különösen élénken köttetett osztrák hitelrészvény, mely az arbitrage és üzérkedés vásárlására emelkedett. A többi értékek is kedvezőbbek. Az üzlet folyamában ingadozások történtek, általán azonban szilárd a hangulat. Osztrák-magyar államvasut a nagy kinálatra esett, mi által a többi vasuti értékek is szilárdak. Járadék tartva, magyar papirjáradék élénken köttetett. Párisi zárlati árfolyamokra megszilárdult a zárlat, mi által osztrák-magyar államvasut is javult. — Jegyeznek: Osztrák hitelrészvény 292.30, *magyar hitelbank* 293.75, uniobank 89, bankegyesület 104.75, osztrák tartományi bank 103.60, tramway 213.50, osztrák-magyar államvasut 298.60, déli vasut 147.25, alpesi bányatársaság 51.75, májusi járadék 81.22, *magyar 4%-os aranyjáradék* 93.47½, *magyar papirjáradék* 89.47, *magyar északkeleti vasut* 167.50.

5 óra 30 perczkor zárulnak: Osztrák hitelrészvény 293.60, *magyar hitelbank* 294, angol-osztrák bank 106, uniobank 89, bankegyesület 104.75, osztrák tartományi bank 103.75, tramway 213.50, osztrák-magyar államvasut 299.50, Károly Lajos vasut 271.50, déli vasut 147.30, elbavölgyi vasut 181, májusi járadék 81.30, *magyar papirjáradék* 89.50, *magyar 4 százalékos aranyjáradék* 93.57½, alpesi bányatársulat 51.70, husz frankos arany 9.66½, német birodalmi márka 59.65.

Az esti tőzsde **zárlata után** jegyez osztrák hitelrészvény 293.60 után 293.30, *magyar 4 százalékos aranyjáradék* 93.55, osztrák-magyar államvasut 299.40, májusi járadék 81.30.

Az **esti magánforgalomban** jegyez osztrák hitelrészvény 294 után 293.80.

Praemiumüzlet a bécsi értéktőzsdén.

Bécs, nov. 3. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) A dijtételek valamivel megdrágultak. Osztrák hitelrészvény holnapra 3—3½ frt, nyolcz napra 7¼—7¾ forint, egy hóra 15—16 forint, három hóra 26—27 forint; osztrák-magyar államvasut egy hóra 9—10 frt, déli vasut egy hóra 7—7½ frt, *magyar 4%-os aranyjáradék* egy hóra 1¼—1½ százalék, három hóra 2⅛—3 százalék.

Magánkamatláb: Első helyi váltóra 3⅞—4⅛ százalék, távolabbi látra és domiczil váltóra 4¼—4¾ százalék.

BÉCSI GABONATŐZSDE.

Bécs, nov. 3. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) Minden külső buzditás nélkül a mai nagyon csekély üzlet lanyha irányban és majd változatlan árfolyamokon bonyolult le. A forgalom kivétel nélkül a koulissa tranzakczióra szoritkozott, mert az alig emlitésre méltó variácziók mellett az üzérkedésnek nem volt alkalma közbelépni. Köttetett: *Buza* tavaszra 8.58—8.57, *rozs* tavaszra 7.45, *zab* tavaszra 6.95 és *tengeri* május—juniusra 6.27—6.29 frton.

Szesz ára ma megszilárdult. Kész gabonaáru 29 frton adatott el és marad 29 frt pénz és 29.25 frt áru.

Délután magasabb berlini jegyzésekre valamivel kellemesebb volt ugyan a gabonatőzsde iránya, de az üzlet teljesen élénktelen és csak egyes kötések jöttek létre, meg pedig *buza* tavaszra 8.58—8.59 frton és *zab* tavaszra 6.96—6.97 frton, különben jegyeznek még: *rozs* tavaszra 7.43—7.45 frton, *tengeri* máj.—juniusra 6.27—6.29 frton.

Készáru teljesen üzlettelen és az irány valamivel lanyhább.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDÉK.

Trieszt, nov. 3. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata). A mai tőzsdén szilárd irány uralkodott, kivévén a valutákat, melyek szállitásra kináltattak s ezért lanyhultak. Váltó Londonra 121.55, olasz bankpiaczokra 48.20, husz frankos arany 9.64½, osztrák papirjáradék 81.20, *magyar 4%-os aranyjáradék* 93.60, osztrák hitelrészvény 291, olasz járadék 95.81.

Berlin, nov. 3. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) A mai tőzsdén az osztrák vasuti értékek árfolyama és az osztrák-magyar valuta rendezésének hire élénkitőleg hatottak eleintén, később azonban gyengült az irány arra a hirre, hogy Khartum elesett. Bankok valamivel jobbak. Később az irány általában javult s az egyiptomi értékek emelkedésére meglehetősen élénk üzlet fejlődött. Májusi járadék igen keresett. Zárlat szilárd. Magánkamatláb 3¼ százalék.

Berlin, nov. 3. (Tőzsdei jelentés.) Egyiptomi hirek daczára meglehetős élénk vásárlási kedv volt. Játék- és bankpapirok piaczain fedezési vásárlások. Vasuti papirokban hangulat kedvező. Iparértékek árfolyamai javultak. Záradékok és orosz értékek árfolyamai emelkednek. Kamatláb 3¼%.

Berlin, nov. 3. (Utótőzsde.) *Magyar 4%-os aranyjáradék* 78.10, osztrák hitelrészvény 493, osztrák-magyar államvasut 502½, osztrák déli vasut 249½, Károly-Lajos vasut 114¼. Kedvező.

Frankfurt, nov. 3. (Esti tőzsde.) Osztrák májusi járadék 68.31, osztrák ezüstjáradék 68.87, osztrák aranyjáradék 86.68, *magyar 4%-os aranyjáradék* 78.18, osztrák hitelrészvény 245.62, osztrák-magyar államvasut 251.50, Károly-Lajos vasut 227.50, osztrák déli vasut 124.12. Szilárd.

Páris, nov. 3. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) Egyiptomi kölcsön élénken emelkedett 339.75-ig és zárult 336.25-ön, állami kölcsönök reportja 3½, 3 százalékos franczia járadék reportja 6½ centime, olasz járadék reportja 11 centime, kulisszaértékek reportja 3½, parkett-report 2½ százalék. *Magyar négyszázalékos aranyjáradékban* hausse 78.75-ig. Tunisz-meridionál 662.50. Rio-Tinto 351.87, török sorsjegy 46. *12 óra 58 perczkor* hausse-irány mellett 4½ százalékos franczia járadék 108.27, (szelvény nélkül), osztrák-magyar államvasut 626.25, osztrák déli vasut 315, olasz járadék 96.80, török kölcsön 8.37, egyiptomi 330.62, török sorsjegy 45.87, ottomán bankrészvény 580.62, Crédit Foncier 1287, osztrák tartományi bank 473.75, Suez 1901, spanyol 59.50. *3 óra 40 perczkor zárulnak:* 3 százalékos franczia járadék 78.55, 4½ százalékos franczia járadék 108.22, osztrák-magyar államvasut 625, osztrák déli vasut 315, franczia törleszthető járadék 72.95, *magyar négyszázalékos aranyjáradék* 78¾, ottomán bankrészvény 578. Szilárd.

Külföldi értéktőzsdék zárlata

Az árfolyamok az illető helyi szokványok szerint készpénzben, medióra vagy ultimóra értendők, s szerint a mellékelt paritás is készpénzre vagy medióra illetőleg ultimóra értendő. A készpénz-árfolyamok K-val, a medióra M-mel, az ultimóra U-val vannak megjelölve. Magától értetődik, hogy a fenti átszámitásokhoz még a transakczió-költségek, továbbá a medió- és ultimó-árfolyamok az azonkivül még a mindenkori budapesti prolongáczió-tételek is számitásba veendők. A *-gal jelölt értékek a budapesti tőzsdén nem jegyeztetnek. Átszámitási árfolyam 100 márka vista = 59 frt 50 kr. 100 frk vista = 48 25 kr.

November hó 3.		Árfolyam	Budapesti egyenleg	Különbözet az utolsózárlathoz képest osztr. é.
PARIS.				
*Franczia 3%-os járadék		78.55	—.—	—.—
« 4½%-os «		108.22	—.—	—.—
Osztrák-magyar államvasut	M	625.—	295.88	— 4.39
Osztrák déli vasut	M	—.—	—.—	—.—
*Osztrák földhitel-részv.-társaság		—.—	—.—	—.—
*Franczia törleszthető járadék		71.75	—.—	—.—
Magyar 6%-os aranyjáradék	U	—.—	—.—	—.—
Osztrák 4%-os aranyjáradék	M	—.—	—.—	—.—
Magyar vasuti kölcsön	U	—.—	—.—	—.—
Magyar jelzáloghitelbank	K	—.—	—.—	—.—
Bécsi unióbank	K	—.—	—.—	—.—
Magyar 4%-os aranyjáradék	U	78.75	93.32	— 0.53
Magyar 5%-os papirjáradék	U	—.—	—.—	—.—
Magy. leszám. és pénzv.-bank	K	—.—	—.—	—.—
Magyar országos bank	K	—.—	—.—	—.—
BERLIN				
Osztrák 4.2%-os papirjáradék	K	68.40	81.64	+ 0.94
« 5 %-os «	K	81.—	96.56	—.—
« 4.2%-os ezüstjáradék	K	68.75	82.12	— 0.10
« 4 %-os aranyjáradék	K	86.50	103.02	— 0.66
Magyar 6%-os aranyjáradék	U	102.40	122.31	— 0.86
« 4%-os	U	78.40	93.59	— 0.41
« 5%-os papirjáradék	U	75.—	89.73	+ 0.37
« keleti vasuti kötvények	K	81.40	97.22	—.—
Keleti 5%-os v. elsőbbs. kötv.	K	99.40	118.64	— 1.27
Osztrák hitelrészvény	U	492.—	292.19	+ 3.13
Magyar hitelbank	U	—.—	—.—	—.—
Osztrák-magyar államvasut	U	502.—	298.39	— 1.59
Osztrák déli vasut	U	249.—	148.10	— 0.84
Károly-Lajos vasut	U	114.10	271.06	— 0.79
Kassa-oderbergi vasut	K	61.70	147.29	+ 0.40
*Román vasuti részv.		—.—	—.—	—.—
Orosz bankjegy		208.70	124.18	— 0.13
Váltó bécsi piaczra		167.10	59.77	— 0.22
*Keleti kölcsön II. kib		61.—	—.—	—.—
Magyar jelzáloghitelbank	K	—.—	—.—	—.—
Magy. leszám. és pénzv.-bank	K	—.—	—.—	—.—
Magyar országos bank	K	—.—	—.—	—.—
FRANKFURT.				
Osztrák 4.2%-os papirjáradék	K	68.43	81.67	+ 0.99
« 5 %-os	K	81.—	96.56	+ 0.28
« 4.2%-os ezüstjáradék	K	68.88	82.27	+ 0.07
« 4 %-os aranyjáradék	K	86.68	103.22	— 0.46
Magyar 6%-os aranyjáradék	U	102.50	122.42	— 0.60
« 4%-os	U	78.25	93.42	— 0.07
« 5%-os papirjáradék	U	74.93	89.65	+ 0.51
Osztrák hitelrészvény	U	243.12	290.41	+ 3.67
Osztrák-magyar bank	K	—.—	—.—	—.—
Osztrák-magyar államvasut	U	249.50	297.55	— 1.43
Károly-Lajos vasut	U	227.25	270.87	— 1.24
Osztrák déli vasut	U	123.50	147.10	— 1.59
Erzsébet osztrák nyugoti vasut	K	195.37	232.92	— 1.02
Magyar-gácsországi vasut	K	144.43	172.44	+ 1.06
Tiszavidéki v. elsőbbs. kötv.	K	—.—	—.—	—.—
Váltó bécsi piaczra		167.25	59.72	— 0.24
4½%-os földhitelint. záloglevél	K	—.—	—.—	—.—
Magy. leszám. és pénzv.-bank	K	—.—	—.—	—.—
Magyar hitelbank	U	—.—	—.—	—.—
Magyar jelzáloghitelbank	K	—.—	—.—	—.—
Magyar országos bank		—.—	—.—	—.—

KÜLFÖLDI ÁRUTŐZSDÉK.

Páris, nov. 3. *Buza* csendes, *liszt* és *olaj* szilárd, *szesz* lanyha.

Berlin, nov. 3. *Buza*, *rozs* és *szesz* javult, *zab* szilárd, *olaj* csendes.

Külföldi árutőzsdék zárlata.

Gabonaszállitásidij waggonrakományokban 100 kilónkint értendő. Beviteli vám Németországba 100 kilo buzáért, rozsért és zabért 1 márka, árpáért, tengeriért s hüvelyesekért 1 márka, lisztért 3 márka, malátáért 1.20 márka. Beviteli vám a Svájczba 100 kilo gabonáért 0.30 frank, malátáért 0.60 frank, lisztért 1 frank. Átszámitási árfolyam a német piaczokra 100 márka vista 59 forint 50 kr. Párisra 100 frk vista 48 frt 25 kr.

November hó 3.		Árfolyam	Budapesti egyenleg	Különbözet az utolsó zárlathoz képest osztr. értékben
PARIS.				
Buza	folyó hóra	21.30	10.28	— 0.07
—	deczemberre	21.50	10.37	— 0.05
—	első 4 hóra	21.80	10.52	— 0.03
—	márcziustól 4 hóra	22.60	10.90	+ 0.19
Liszt	folyó hóra	47.75	13.89	+ 0.22
—	deczemberre	46.10	13.99	+ 0.12
—	első 4 hóra	46.50	14.11	+ 0.11
—	márcziustól 4 hóra	47.25	14.34	+ 0.24
Olaj	folyó hóra	67.25	32.45	— 0.17
—	deczemberre	67.75	32.69	+ 0.19
—	első 4 hóra	69.25	33.42	+ 0.68
—	májustól 4 hóra	—.—	—.—	—.—
Szesz	folyó hóra	46.50	24.43	— 0.78
—	deczemberre	46.25	24.30	— 0.52
—	első 4 hóra	46.—	24.17	— 0.52
—	májustól 4 hóra	47.—	24.69	+ 0.23
Szállitási dij:	Budapestről	8.27	3.93	
	« Bécsből	7.87	3.74	
BERLIN.				
Buza	november-deczemberre	151.75	9.03	+ 0.03
—	április-májusra	163.25	9.71	+ 0.08
Rozs	novemberre	147.—	8.75	+ 0.13
—	április-májusra	140.75	8.37	+ 0.09
Zab	novemberre	126.75	7.54	—.—
—	április-májusra	129.75	7.72	— 0.01
Olaj	novemberre	50.10	29.81	— 0.50
—	április-májusra	51.90	30.88	— 0.36
Szesz	novemberre	45.40	27.01	—.—
—	április-májusra	47.—	27.?7	+ 0.12
Szállitási dij:	Budapestről	3.93	2.30	
	« Bécsből	3.24	1.90	
STETTIN.				
Buza	novemb.-deczemberre	150.50	8.95	— 0.03
—	április-májusra	163.50	9.72	+ 0.05
Rozs	novemb. deczemberre	135.50	8.06	— 0.06
—	április-májusra	137.50	8.18	+ 0.03
Olaj	novemb.-deczemberre	49.70	29.57	— 0.37
—	április-májusra	51.50	30.64	— 0.21
Szesz	kész szállitásra	43.80	26.06	— 0.30
—	novemberre	44.40	26.41	+ 0.05
—	novemb.-deczemberre	44.—	26.18	+ 0.16
—	április-májusra	46.60	27.72	— 0.07
Repcze		—.—	—.—	—.—
Szállitási dij:	Budapestről	4.81	2.80	
—	« Bécsből	3.62	2.10	
KÖLN.				
Buza	novemberre	15.70	9.34	—.—
—	márcziusra	16.60	9.88	+ 0.05
Rozs	novemberre	14.—	8.33	— 0.07
—	márcziusra	14.20	8.45	— 0.06
Olaj	kész szállitásra	28.—	33.32	— 0.22
—	májusra	27.70	32.96	+ 0.02
Szállitási dij:	Budapestről	5.95	3.45	
BOROSZLÓ.				
Buza		16.60	9.28	— 0.06
Zab		13.—	7.73	— 0.06
Olaj		43.—	25.58	— 0.28
Rozs		14.30	8.51	— 0.06
Repcze		23.90	14.22	— 0.09
Tengeri		14.50	8.63	— 0.04
Szállitási dij:	Budapestről	2.95	1.71	

ÜZLETI TUDÓSITÁSOK.

Marhavásár.

Pozsony, nov. 3. (Távirat.) A mai szarvasmarhavásárra összesen 1405 drb marha hajtatott föl és pedig 1213 db magyar, 11 db gácsországi, 90 darab német 1 származásu és 91 db legelő marha, ezek közt 82 drb tehén volt. A vásár nagyon élénk volt. A következő árak jegyeztettek: magyar áruért 60—66 frt, gácsországiért 61 frt, német származásuért 62—67 frt, legelőmarháért 53—59 frtig métermázsánkint. Vevők elegendő számmal jelentek meg.

Bécs, nov. 3. (Távirat.) *St.-marxi vágómarhavásár.* Felhajtatott 2129 db és pedig 552 db magyar, 954 db galicziai és 623 db német fajta ökör. A nagyobb felhajtás és jobb minőség következtében a vevők tartózkodó magatartást tanusitottak s az eladás nehézkessé vált. Az árak 1.50 frttal estek. Fizettek: magyar hizott ökrökért 58—65 frtot, galicziaiért 57—65 frtot, németért 56—66 frtot, legelői ökrökért 52—57 frtot. (Mind 100 kilogrammonkint.)

Vad és baromfi.

Bécs, okt. 31. E héten igen sok vadat hoztak piaczunkra, különösen tömérdek nyulat, s minthogy még a mult hétről is nagy készleteink voltak, az árak estek. Nyul annyi van, hogy silányabbat, nem egészen tisztát alig lehet eladni. Az enyhe időjárás igen kedvezőtlen erre az üzletre. A fáczányoknak és foglyoknak mindamellett meglehetős jó áruk van. Szarvas keresett, őznek nincs kelete. Jegyeztetnek: nyulak 1.30—1.45 frtig, kisebbik 70—90 kr, fáczányok 1.50—2 frt, fiatal foglyok 80 kr, öregek 50 kr darabonkint, őz 60—65 kr, szarvas 48—50 kr, kilogrammonkint fogyasztási adóval.

Páris, okt. 29. Piaczunkon e héten valóságos apathia uralkodott; a nagy kereskedők tartózkodtak az üzlettől. Eladattak ma: friss jó nyulak 4 franktól 4 frank 30 centimig átlag; jó fiatal foglyok 2 franktól 2 frank 25 centimig, középszerü áru 1 frk 60 centimtől 1 frank 80 centimig, erős, öreg 1 frank 50 centimtől 1 frank 75 centimig. Friss nehéz őzek 32—38 frankon, könnyük 16—22 frankon, jó fáczányok 4—5 frankon, silányabbak 3 franktól 3 frank 75 centimig, kövér fenyőrigó 30—40 centimen.

Repcze és repczeolaj.

Bécs, okt. 31. Piaczunk helyzete általában nem változott. A külföldi olajtőzsdéken uralkodó stagnálás és a magyar árak miatt a forgalom *repczében* csekély maradt s mintegy 3000 mm. alárendeltebb déli vasuti árura szoritkozott, melyért bécsi paritással 12⅞ forintot fizettek métermázsánkint; kereskedelmi repczéért 13—13.40 forintot fizettek minőség szerint, október—novemberi szállitásra 13.35—13.40 forintot, 1885. augusztus—szeptemberre pedig 13⅝—13¾ forintot. *Repczeolajban* egészen jelentéktelen forgalom volt, mert daczára annak, hogy a tulajdonosok meglehetősen előzékenyek, megfelelő vételkedv még sem mutatkozik. Jegyeztetett: effektiv áru őszre 32—32¼ frtig, nagyban, készpénzfizetés mellett; tavaszra 32¼—32½ frtig. *Repczepogácsa* igen kevés kelt el; az árak változatlanok s következők: bécsi áruért 6—6.05 frt, győri 5.70—5.75 frt az illető állomásokról. *Lenmagolaj* 30½—31 frtig jegyeztetett, készpénzfizetés mellett, métermázsánkint, minőség szerint. *Petroleum.* A kontinentális parti piaczokon uralkodó lanyha irány nálunk is visszahatást gyakorolt, ugy, hogy e czikk lanyha irányt követett, de az árak változását mindamellett jelentéktelennek lehet mondani. Jegyeztetik: amerikai petroleum 23½—23⅝ frtig, galicziai 22½—22¾ frtig, orosz 22¾—23 frtig a vasutról.

Prága, okt. 30. *Repczében* az üzlet e héten is élénk volt. A készletek még igen jelentékenyek. Szép áruért 13.60—13.70 forintot fizettek 100 kilogrammonkint, netto. Prágából *repczeolaj* után szintén meglehetős élénk kereslet volt. Kétszerfinomitott áruért 32¼ forintot fizettek 100 kilogrammonkint, Prágából; nagyobb vételek 33—33.25 forint. Határidőre szintén történtek kötések. Árak 50 métermázsa vételnél 32½ frt; hordónkint 33¼—33½ forint. A *repczepogácsa* kelete javult s néhány tétel 7.30 frtjával fizettetett 100 kilogrammonkint, netto, készpénzfizetéssel, Prágából; kicsiben 7.50—7.60 frton fizettetett.

Komló.

London, okt. 28. A piacz még mindig igen csendes s az irány lanyha. A Cast- és Mid-Kents-féle komló nagyban kináltatik. Minősége mindkettőnek kielégitő. A tulajdonosok, tekintettel az élénk keresletre, kijelentették, hogy 10 font sterlingen alul nem adják. A piaczra hozott amerikai komló nagyobbrészt szintén jóminőségü és jó szinü. A mult héten behozatott 643 bál Hamburgból, 145 bál Brémából, 87 bál Rotterdamból, 162 bál Antwerpenből, 330 bál Genfből, 175 bál Ostendeből és 47 bál Boulogneből.

GAZDASÁGI KÖZLEMÉNYEK.

* **Lóárverés.** A lótenyésztés emelésére alakult részvénytársaság ma délután 2 órakor tartotta meg a tegnapról elhalasztott lóárverést. Közönség kis számban volt jelen. Árverés alá kerültek *Kelet* kapitány következő lovai: «Bálvány» 3 éves szürke mén, apja Majestoro, anyja Bálvány, Jankovich Elemér ménesébol, az augusztus 19-iki budapesti csikó-verseny és az október 5-iki bécsi csikó-verseny nyerője; kikiáltási ára 300 frt, megvette gr. *Esterházy* Miklós 550 frtért. «Piros» 3 éves pej mén, apja Conversano, anyja Piros, Jankovich Elemér ménesébol; kikiáltási ára 300 frt, megvette *Pulay* Kornél 800 frtért, «Kohely» 3 éves pej mén, apja Kohely, anyja gr. Festetich-féle kancza, keszthelyi ménesből; kikiáltási ára 300 frt, megvette gr. *Esterházy* Miklós 1350 frtért, «Violetta» 3 éves pej kancza, apja Kohely, anyja gr. Festetich-féle kancza, keszthelyi ménesből; kikiáltási ára 300 frt, megvette *Pulay* Kornél 900 frtért. «Brutus» 3 éves sárga mén, apja Kohely, anyja gr. Festetich-féle kancza, keszthelyi ménesből; kikiáltási ára 300 frt. megvette *Kohner* Károly 450 frtért. «Hajnal» 3 éves pej mén, apja Czigány legény, anyja egy gr. Almássy-féle kancza, a kétegyházi ménesből; kikiáltási ára 300 frt, megvette *Kohner* Károly 320 frtért. Az elősorolt hat csikó nevezve van a már elzárt bécsi 3000 forintos és a budapesti 3000 frankos 1885. tavaszán futandó ügető Derbyre. E hat csikó árverésénél csak magyar honpolgárok vehettek részt. Továbbá árvereztettek ugyancsak *Kelet* kapitány következő lovai: «Radautz» 4 éves pej mén, apja Dexter, anyja Forcinal, radautzi ménesből, ez évi október 5-én a bécsi tenyészverseny nyerője, melyet tovább eladni csak az osztrák földmivelési ministerium beleegyezésével lehet eladni; kikiáltási ára 1000 frt, megvette báró *Üchtritz* Zsigmond 1050 frtért. «Slavny» idős orosz szürke mén; kikiáltási ára 600 frt, megvette *Klobusiczky* János 610 frtért, «Petischock» idős orosz sötét pej mén; kikiáltási ára 1000 frt, nem kelt el. «Mammuth» 6 éves orosz fekete mén, kikiáltási ár 1000 frt, megvette *Klobusitzky* János 1050 frtért. Ezután egy négykerekü ügetőkocsi (skeleton) 250 frt kikiáltási árral és négy darab kétkerekü ügető-kocsi (sulky) egyenkint 100 frt kikiáltási áron került árverésre, de csak egy darab kétkerekü ügető kocsi kelt el 120 frtért.

* **Időjárási naptár.** A nyitravölgyi gazdasági egylet «agrármeteorologiai észleldéi» állitott fel és «agrármeteorologiai observatoriumának időjelző-szolgálat osztálya» időjárási naptárt ad ki «Magyarország számára.» E naptár november havi füzete jelent meg és 30 krért kapható. Ha ez «észlelde» időjelzése oly pontos és megbizható, mint a minő rossz és érthetetlen stylusban e naptár irva van, akkor jóslatai bizonyára mindenkor helyesek és csalhatatlanok.

* **A vaj és puhasajt készitése,** mint a tejnek jövedelmes értékesitési módja, midőn azt közvetlenül eladni nem lehet, czimü munkát irt *Lehmann* Oszkár m.-óvári gazd. akad. r. tanár. E munka külön lenyomatként jelent meg a «Mezőgazdasági Szemle»-ből. Ára 60 kr. és megrendelhető a Mezőg. Szemle kiadóhivatalánál M. Óvárott.

NAPIREND: November 4-én.

Naptár: Kedd. — Róm. kath.: Borromei Károly. — Prot.: Földes. — Görög-orosz: (okt. 23.) Jakab ur öcsese. — Zsidó: (markesván 16.) — Nap kél 6 ó. 37 p., nyug. 4 ó. 36 p. — Hold kél 5 ó. 49 p. d. u., nyug. 7 ó. 51 p. regg. — Hold földközelében este 5 órakor. — Mercur felső együttállásában.

Pénzügyminiszter fogad d. u. 3—4-ig.

Honvédelmi miniszter fogad d. u. 4—5-ig.

Földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszter fogad d. u. 5—6-ig.

Horvát miniszter fogad d. e. 10-től d. u. 2-ig.

Kecskeméti kör közgyülése a kecskeméti házban esti 6 órakor.

Az országos középiskolai tanáregyesület I. szakosztályának ülése d. u. 5 órakor.

Az orsz. iparegyesület kémüipari szakosztályának ülése d. u. 5 órakor.

Ellenőrzési szemle a 2—25. honvédzászlóaljbeli legénységével reggel 8 órától az üllői-uti laktanyában.

Országos képtár az akadémia palotájában d. e. 9-től d. u. 1.

Iparművészeti muzeum a műcsarnok epületében d. e. 9-től d. u. 1 óráig.

Muzeumban: régiségtár d. e. 9-től d. u. 1.

Műszaki iparmuzeum a kerepesi-uton (Beleznay-kert) nyitva d. e. 9-től 1-ig.

Egyetemi füvészkert az üllői-uton ünnepnapok kivételével naponként látható d. e. 8—12 és d. u. 2—4.

Muzeumi könyvtár d. e. 9 d. u. 1 óráig.

Akadémiai könyvtár d. u. 3—7.

Egyetemi könyvtár d. u. 4—8-ig.

Állatkert nyitva egész nap.

Kivonat a hiv. lap nov. 1-i számából.

Árverések a fővárosban. Ecker Mór 466 forintra becs. ingóságai nov. 3 (sugár-ut 42).

Árverések a vidéken. Tulai Jakab 1282 forintra becs. ingatl. decz. 1 Téjény (pestv. tvszék). Davidovits Izrael 3130 frtra becs. ingóságai nov. 10 Arad. Ganea Konstantin 5202 frtra becs. ingóságai nov. 15 Szászsebes. Barkóczi János 3910 forintra becs. ingóságai november 24 Naszvad (Perbete). Szinger Jakab 2174 frtra becs. ingóságai nov. 14 Pápa. Heller Sámuel 3073 forintra becs. ingatl. decz. 4 Pecsely (Szilágy-Somlyó). Haller Anna 2700 forintra becs. ingatl. febr. 10 Temesvár. Deutsch Lázár 3360 forintra becs. ingatl. jan. 5 Dunaszerdahely. Ullmann L. J. 2371 forintra becs. ingóságai nov. 4 Puj. Kócsoh község 612 forintra becs. ingatl. jan. 8 Kocsoh (Tamás). Boczán Jakabné 2525 forintra becs. ingatl. nov. 27 Kassa.

Csődmegszüntetések. Singer Hermann iglói, Steriády Sándor debreczeni lakosok ellen.

Pályázatok. Keszthelyi pályaudvaron (Somogymegye), Márczafalván (Sopron) postamesteri, — a tasnádi kir. jbiróságnál aljárásbirói állomásokra.

Felelős szerkesztő: **Csávolszky Lajos.**

IDEGENEK NÉVSORA.

Aranysas szálloda.

Bossányi Ö. Kiskőrös
Szilvásy L. Ó-Berettye
Margudics L. Kadarkut
Praf F. Sárujfalu
Csajáky K. Kisujszállás
Darányi F. Kecskemét
Szeles F. Kecskemét
Szabó I. Kőröstarcsa
Horváth L. Pápa
Balázsovits K. N.-Szécsény
Steinecker E. Szegzárd
Steinberger B.-né Nagyvárad
Dely K.-né Gyöngyös
Spá yi K. Szabadka
Jagasits D. Szabadka
Máday A. Gyoma

B. Perczel I. Bonyhád
Hay F. Szolnok
Ungar D. Dévény
Szilbiger A. Miskolcz

Budapest szálloda
Bécsi uicza.

Berger E. Miskolcz
Kohn L. Bécs
Kátay J. Debreczen
Dragits I. Szegzárd
Ibrányi M. Jászberény
Gergelyi M. Jászberény
Benedek K. Jászberény
Bartha J. Temesvár
Brandlmeier L. Gmund
Singer I. Czegléd

Erzsébet szálloda.

Krivácsy A. Szécsény
Mizsey P. Jászberény
Lukács D.-né Mezőtúr
Mán L. Felsővisó
Urváry S. Solt
Szumrák S. B.-Bánya
Kovács K. Kalocsa
Cziglányi B. Pécs
Altmann I. Bisztricz
Békeffy I. Szabadka
Kádár Gy. N.-Szentmiklós

Európa szálloda.

Wieser A. Bükkösd
Rapprich F. Bri
Dr. Kohn C. Bécs
Sedelmayer K. Bécs
Fajkmayer I. Bécs
Mandelbaum S. Bécs
Tamuchi S. Szöny
Sanders I. Amsterdam
Hochwald I. Brünn

Fehér hattyu szálloda.

Hetényi I. Zsolt
Hertz I. Sz.-Püspöki
Schwarz I. Nyiregyháza
Philipp A. Győr
Grünbaum M. F hérvár
Ney K. Beodra
Lazár I. Eger
Krausz I. Zenta
Singer M. Hódmezővásárhel
Leopold S. Tata
Kohn S. Rozsnyó
Leitersdorfer I. Árokszállás

Hungária szálloda.

Bánffy Gy. br. Kolozsvár
Perényi P. br. F.-Dabas
Klar G. Nyiregyháza
Dr. Kovács G. Miskolcz
Hasznauer K. br. Bécs
Dr. Böhm Bécs
Dr. Wlassák E. Bécs
Fux A. Bécs
Kautz H. Bécs
Wagner I. Bécs
Brettschneider R. Bécs
Lehner C. Bécs
Ruhmann M. Bécs
Spitz A. Bécs

Bauch A. Bécs
Schidloff M. Bécs
Goldschmidt II. Nagyvárad
Neuburger I. München
Wollemweider G. London
Luckhaus K. Rheims
Bánky I. Ungvár
Heller A. Fehértemplom

Fehérló szálloda.

Jurenák M. Madaras
Trenyó I. Nógrád
Nagy A. Jászapáti
Hüge L. Tiszasüly
Balogh A. Erdély
Strohol V. Izsák
Körmendy D. Ivánka
Kuszák J. Győr
Kopcsák I. Salgótarján
Bagaméry I. Kolozsvár
Lövi I. Gyöngyös
Rosenfeld I. Gyöngyös
Braun I. Bécs
Szeitz I. Laibach
Schwartz A. Brassó
Gojdár I. Losoncz
Blayer N. Jászfényszaru
Benczur I Hódmezővásárhely
Roch A. Krajna

Holzwarth-Frohner száll.

Hessenstein gr. Terebes
Serinci Ivg. Trieszt
Desseppi F. Trieszt
Pázmándy I. Keszthely
Russ Suchard C. Neuf-Châtel
Theisig A. Warnsdorf
Dr. Schwartz Szombathely
Kilhofer A. Brassó
Hartnig S. Belgrád
Milko S. Szeged
Kahan P. Munkács
Harangi M. Mezőkövesd
Lemoniers E. Berlin
Hellfrich A. Bécs
Mayer I. Bécs
Hertsch I. Szentgallen
Hilbert E. Grácz
Pickler R. Besztercze
Schmidhofer I. Frankfurt
Rothberger I. Munkács

London szálloda.

Mehner J. Szeged
Kratschmill R. Esztergom
Jetar A. Bécs
Zuchmann A. N.-Tapolcsán
Faragó E. Szeged

Marchall-szálloda az „Angol királynőhez“

Hoyos gr. Bécs
Ráday grné Arad
Nako K. gr. N.-Szentmiklós
Bissingen E grne Temesvár
D'Orsay gr. Pozsony
Almásy G. gr. Kétegyháza
Nugent gr. Páris
Berzeviczy Bécs
Majthényi-Vrints E. Pozsony

Majthényi brnő Pozsony
Sennyey L. br. Paczin
Berg V. br. Kapuvár
Jacini gr. Milánó
Toszt G. Pécs
Saltet de Tromten Auduze
Chauveau G. Páris
Barthelemy L. Páris
Heimpel A. Beziers
Weikard F. Grácz
Rigyitzky P. Lugos
Tallián B. Torontál
Basch I. Varadia
Talliánné Becskerek
Iványka O. Szentimre
Xifkovits I. Miskolcz
Dr. Flatt V. Ujvidék

Magyar király szálloda.

Tátray I. Komárom
Hutflesz I. Debreczen
Pokrócz K. Veszprém
Löwinger I. Bécs
Kratzer I. Bécs
Stifpolt S. Berlin
Schwarzenberg I. Kanizsa
Deutsch S. Kanizsa
Glücksmann K. Berlin
Kordas M. Dunaföldvár
Jöller R. Berlin

Nemzeti szálloda.

Baranyai L. Hahót
Balogh I. Baranya
Majthényi F. Szügy
Ganser K. Bécs
Eüle A. Győr
Landler A. Nagykanizsa
Besenbach F. Tata
Kann H. Németboly
Ling E. München
Albachary M. Belgrád
Ungar A. Nyiregyháza
Ornstein Zs. Nagyvárad
Grünwald S. Esztergom
Schreiber F. Esztergom

Schmidt-Orient szálloda.

Zedlitz br. Gyón
Hetyey G. Déva
Margittay Gy. Ujfehértó
Domoszlay E. Hatvan
Tossa L. Kolozsvár
Méhes E. Kolozsvár
Papp J. Kolozsvár
Holzheim R. Szombathely
Neusteinné E. Bécs
Melocco P. Ujvidék
Stankóczy M. Debreczen
Konradné K. Sopron
Gaschitz A. Bécs
Dr. Csábrághy E. Sopron
Liptay J. Gömör
Bonethi F. Debreczen
Füredy I. Nagyvárad
Dr. Holländer S. Kassa
Gotthalt M. Ujfehértó
Ronchetti F. Nyitra
Acsayné E. Szilas
Deutsch S. T.-Szentmiklós
Zeisler J. T.-Szentmiklós
Bibling Gy. Pankota
Goldberger C. M.-Sziget
Reisenhan T. Bécs

Vadászkürt szálloda.

Radó K. Répczelak
Crony H. gr. Vácz
Szilva G. Esztergom
Jankovits E. Brezova
Blaskovits E. Gyapju
Kramolin E. Szegzárd
Mihályi P. M.-Sziget
Prostl I. Bécs
Figdor I. Bécs
Freund M. Bécs
Jansen A. Bécs
Türke L. Bécs
Fischer F. Bécs
Reiners J. Frankfurt
Bettelmann M. Bielefeld
Haase A. Prága
Schrotta E. Schönfeld

Elhaltak Budapesten 1884. nov. 2.

Dragola T. 10 é. földb. leánya II. k. iskola-u. 18. agyhártyalob.
Kovács S. 6 é. majoros fia VI. k. kültelek kanyaró.
Kovács J. 4 é. majoros leánya VI. k. kültelek kanyaró.
Weisz J. 57 é. mgzónő IX. k. angyal-u. 2. tüdőlégdag.
Kautz W. J. 58 é. ujságkihordónő IV. k. zöldfa-u. 39. rögt. halál.
Schwartz A. 31 é. betüszedő neje VII. k. szövetség-u. 4. tüdővész.
Jeszenszky Gy. 75 é. kömüves szegényház tüdőgümő.
Spaintz N. 4 é. kézmüves fia VII. k. hársfa-u. 8. agykérlob.
Pertl M. J. 69 é. czipész özv. VI. k. mozsár-u. 18. rögt. halál.
Haas F. 2 é. napsz. fia II. k. oszlop-u. 23. hártyás toroklob.
Löwi F. 51 é. szabó VI. k. Révay-u. 10. rák.
Tedeskó V. 64 é. hivt. VI. k. váczikör-u. 25. aggkór.
Wallner J. 3 é. napsz. X. k. bélhurut.
Somogyi J. 11 é. napsz. leánya X k. hörglob.
Stefanics F. 29 é. czipész I. k. hadnagy-u. 31. tüdővész.
Kazmiersky M. A. 28 é. özv. VIII. k. templom-u. 7. bélhurut.
Hrabovszky M. 7 é. kocsis VI. k. rózsa-u. 103. görvély.
Thoma F. 80 é. tüzelő VII. k. Endre-u. 4. aggkór.
Zimmermann H. 2 é. korm. leánya III. k. laktanya-u. 9. tüdőlob.
Neubrand J. 26 é. szöllős III. k. föld-u. 27. vérhányás.
Schlegl T. 70 é. özv. III. k. solymár-u. 8. vizkór.
Hölzl J. 70 é. özv. III. k. Lajos-u. 159. agyguta.
Rosenberg A. 2 é. kékfestő III. k. Lajos-u. 144. görcsök.
Baumann T. 21 é. mgzó VIII. k. bérkocsis-u. 18. szivbaj.
Bartha B. 50 é. tanitó I. k. orsz. téb. agyhüdés.
Stiller M. 62 é. özv. II. k. János-kórház aggkór.
Maly W. 42 é. kömives VII. k. kertész-u. 6. rögtöni halál.
Maszló J. 30 é. czipész IX. k. tüzoltó-u. 6. tüdővész.
Pester I. 56 é. kefekötő IX. k. Kinizsy-u. 15. mellhártyalob.
Szilágyi V. 36 é. cseléd lakástalan agyguta.
Szücs J. 33 é. cseléd VII. k. király-u. 81. szivbaj.
Sárváry K. 28 é. lakatos VIII. k. vig-u. 28. tüdővész.
Gurtsó B. 74 é. özv. VII. k. dob-u. 39. szivbaj.

NYILT-TÉR.

Az orvosok mikép vélekednek Brandt R. gyógyszerész svájczi labdacsairól. Humitsch Gyula kerületi orvos Millstadtban (Karinthia) ezt irja: «Kérek még három dobozzal a svájczi labdacsokból, melyekkel már is nagy sikert értem el». — Boschitz Antal kerületi orvos Winklernben (Felső-Karinthia) igy ir: «A küldött svájczi labdacsokat makacs székrekedésnél a legjobb eredménynyel használtam». — Dr. Gaisberger János, gyakorló orvos Gunskirchenben (Wels mellett) ezt irja: «Sziveskedjék még 10 doboz svájczi labdacsot küldeni, a labdacsok hatása kitünő». — Brandt R. gyógyszerész svájczi labdacsai a magyarországi gyógyszertárakban, egy dobozzal 70 krért, kaphatók.
Főraktár Magyarország számára Török József gyógyszertárában király-utcza 12. szám kapható. 10769

„Nemzeti szálloda“
a váczi utczában. 11496
Teljesen uj berendezésü étterem, legjobb és legfinomabb italok, finom franczia és magyar konyha, pontos kiszolgáltatás. — Tisztelettel **Kukovetz Mátyás.**

Figyelmeztetés.
Vagyonbukott **Beneschovszky Lipót csődtömegéhez** tartozó összes kalap- és szücsáruk nagyban és kicsinyben gyári áron alul eladatnak. IV. ker. Károly-utcza 22. boltszám. 11489
Bálint Ferencz ügyvéd, csődtömeggondnok.

SZINHÁZAK ÉS MULATSÁGOK.

NEMZETI SZINHAZ.
XIII. bérletszünet.
Budapest, november 4-én.
ISKARIÓTH.
Eredeti tragédia 5 felvonásban.
Személyek:
Pontius — Szacsvay
Annás — Bercsényi
Ruben — Komáromi
Isachar — Mészáros
Kaiphás — Pintér
Ahasver — Szigeti I.
Nephtali — Egressy
Iskarióth — Nagy I.
János — Mihályfi
Péter — Ujházi
Jakab — Faludi
Tamás — Körösmezei
Magdolna — Jászay M.
Oscás — Hetényi
1-ső férfi a népből — Sántha
2-ik » » — Latabár
3-ik » » — Gabányi
Ezt megelőzi:
Borura derű.
Szinmü 1 felvonásban. Girardin Emilné «La joie fait peur» czimü müve után forditotta Feleki M.

Személyek:
Des Aubiers — Felekiné
Adrien — Benedek
Blanca — G. Csillag T.
Pierreval — Fái Sz.
Octave — Horváth
Gáspár — Ujházi
Kezdete 7 órakor.

M. KIR. OPERAHÁZ.
Páholy b. 16. Havi b. 2.
Budapest, november 4-én.
TRAVIATA.
Opera 4 felvonásban. Irta Piave, zenéjét szerzette Verdi.
Személyek:
Valéri Violetta — Reich I.
Bervoix Flóra — Ábrányiné
Annine — Doppler I.
Germond Alfréd — Broulik
Germond Gy. — Bignio
Gaston — Dalnoki
Duphol — Tallián
D'Obigny — Szekeres
Greneville — Szendrői
Giuseppe — Vas
Küldött — Nettei
Flóra inasa — Váradi
Kezdete 7 órakor.
Holnap, november 5-én.
Első philharmoniai hangverseny Turolla E. k. a. szives közreműködése mellett.

NÉPSZINHÁZ.
Budapest, november 4-én.
A kék madár.
Operette 3 felv. Irták Duru és Chivot. Forditották Berczik és Rákosi. Zenéjét szerzette Charles Lecocq.
Személyek:
Bricoli — Solymosi
Cavalcanti — Vidor
Beppo — Gergely
Cascarello — Komáromi
Giacomo — Erődi
Maffio — Béni I.
Ascanio — Gyöngyösi I.
Egy jagyzó — V. Kovács
Strozzi Szenio — Hegyi A.
Arabella — Sík G.
Róza — Tarnai S.
Mathea — Vasváriné
Vulcanio — Ligeti I.
Piccolo — Kertész I.
Diamonte — Fehér I.
Gaetano — Kun M.
Firulo — Mikei I.
Gioachino — Rónai E.
Kezdete 7 órakor.
Holnap, november 4-én.
Horváth A. ur, a debreczeni szinház tagja, mint vendég.
Donna Juanita.

VÁR-SZINHÁZ.
Budapest, november 4-én.
BLAHA LUIZA asszony mint vendég.
FORTUNIO DALA.
Vig operette 1 felv.
Ezt megelőzi:
ANGOLOSAN.
Vigjáték 2 felvonásban.
Kezdete 7 órakor.

NÉMET SZINHÁZ.
Budapest, november 4-én.
Walter Gusztáv
cs. k. kamaraénekes 2-dik hangversenye SCHIRMANN M. zongorakiséretével.
Ezt követi:
Ein delicater Auftrag.
Vigjáték 1 felvonásban.
Kezdete 7 órakor.

IDŐJÁRAS nov. 3. regg. 7 órakor.
Áttekintése a mai időjárásnak.
Európában: A nagy légnyomás (772—774) Oroszországból kiterjed a kontinens többi nagy részére is (763—764). Az idő mérsékelt szelekkel többnyire derült, száraz. A hőmérséklet keveset változott.
Hazánkban: Többnyire keleties, mérsékelt szelek mellett a hőmérséklet északkeleten kevéssel nagyobbodott, a légnyomás mindenütt kisebb lett. Az idő többnyire derüs, nappali felhőzessel délnyugoton inkább, egy pár helyen délen csapadékkal. A hőmérséklet északkeleten is fagyponton kissé fölül volt.
Kilátás a jövő időre.
Hazánkban: Kevés hőváltozás mellett többnyire száraz, közepes derült idő várható.

Az időjelző-intézet távirati jelentése.

Állomások	Légnyomás mm 700	Szél iránya és ereje 1—12	A hőmérséklet Celsius-fokban	Csapadék mm	Felhőzet
Arad	67.7	DK 6	+ 4.9	—	◕
Beszterce	67.6	E 1	+ 2.4	—	⊛
Besztercebánya	67.5	◎	+ 1.0	—	●
Budapest	67.4	EK 1	+ 4.6	—	◑
Csáktornya	66.1	E 1	+ 5.4	—	●
Debreczen	66.3	K 1	+ 4.2	—	●
Eger	68.8	EK 4	+ 5.1	—	◕
Eszék	—	—	—	—	—
Fiume	65.6	E 2	+ 8.7	—	◕
Késmárk	—	—	—	—	—
Keszthely	66.3	K 2	+ 5.6	—	◕
Kolozsvár	68.6	K 2	+ 1.4	—	◑
Magyar-Óvár	67.6	◎	+ 2.2	—	○
Máramaros-Sziget	—	—	—	—	—
Nagy-Enyed	70.2	EK 1	+ 2.5	—	◔
Nagy-Szeben	69.4	DK 3	+ 2.1	—	●
Nagyvárad	66.5	◎	+ 3.9	—	○
Orsova	70.2	EK 2	+ 5.3	1	⊛
Pancsova	65.0	DK 5	+ 5.0	—	●
Selmeczbánya	69.3	NY 4	+ 1.0	—	●
Sopron	—	—	—	—	—
Szatmár-Németi	66.8	K 5	+ 5.0	—	◕
Szeged	66.2	◎	+ 3.8	—	◕
Sepsi-Szt-György	69.1	◎	+ 1.0	✳ 3	◔
Szolnok	66.5	◎	+ 2.3	—	○
Temesvár	70.9	K 2	+ 5.0	—	◕
Trencsén	66.9	K 1	+ 3.0	—	◑
Ungvár	66.4	K 2	+ 3.2	—	◕
Zágráb	66.3	EK 1	+ 7.1	—	⊛
Bécs	66.8	◎	+ 6.6	—	○
Bregenz	65.8	◎	+ 4.7	—	≡
Lesina	64.0	K 2	+ 9.8	—	○
Pola	65.1	EK 2	+ 7.6	—	◔
Prága	66.2	K 2	+ 3.2	—	●

Jelek magyarázata ◎ — szélcsend; ○ — tiszta, derült; ◔ — ¼ felhős; ◑ — ½ felhős; ◕ — ¾ felhős; ● — borult; ⊛ — esős; ▲ — jég; ≡ — köd; ✳ — hóesö; ∞ — göz; ⚡ — zivatar, villám

VIZÁLLÁS 1884. nov. 3.

Névszerint	Méter 0 fölött	alatt	Változik	Névszerint	Méter 0 fölött	alatt	Változik
Duna				**Tisza**			
Pozsony	2.35	—	apadó	M.-Sziget	0.90	—	apadó
Komárom	2.44	—	apadó	Beregszász	—	—	—
Budapest	2.64	—	apadó	Sárospatak	—	—	—
Mohács	3.56	—	álaló	Szatmár	—	—	—
Vukovár	—	—	—	Tokaj	2.73	—	apadó
Ujvidék	3.81	—	apadó	Szolnok	3.50	—	apadó
Pancsova	2.58	—	apadó	Szeged	4.26	—	apadó
Orsova	2.98	—	apadó	**Körös**			
Dráva				B.-Gyula	0.28	—	apadó
Barcs	0.98	—	apadó	**Maros**			
Eszék	1.98	—	apadó	Arad	0.07	—	áradó
Száva				**Béga**			
Mitrovicza	2.95	—	apadó	Temesvár	0.38	—	apadó

Kiadótulajdonos: PALLAS irod. és nyomdai részv.-társaság

A budapesti áru- és értéktőzsde hivatalos árjegyzései november 3.

Minőségi súly hektoliterenként — 100 kilogrammnak ára

Faj	Irányzat	76 kg frttól	frtig	77 kg frttól	frtig	78 kg frttól	frtig	79 kg frttól	frtig	80 kg frttól	frtig	81 kg frttól	frtig	kg frttól	frtig	kg frttól	frtig
bánsági buza uj	csendes	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	— —	— —	— —	— —
tiszavidéki «	«	7.65	7.85	7.80	7.95	7.90	8.05	8.—	8.15	8.10	8.25	8.20	8.35	— —	— —	— —	— —
pestvidéki «	«	7.55	7.75	7.70	7.85	7.80	7.95	7.90	8.05	8.—	8.15	8.10	8.25	— —	— —	— —	— —
fehérmegyei «	«	7.55	7.75	7.70	7.85	7.80	7.95	7.90	8.05	8.—	8.15	8.10	8.25	— —	— —	— —	— —
bácskai «	«	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	— —	— —	— —	— —
m. északv. «	«	7.45	7.50	7.45	7.60	7.65	7.70	7.75	7.80	7.85	7.90	7.95	8.—	— —	— —	— —	— —

Gabona	O vagy uj	Faj	Irányzat	Minőségű súly hektoliterenként	100 kilogramm ára -tól frt	kr.	-ig frt	kr.
rozs	uj	—	szilárd	70—72	6	85	7	10
árpa	«	takarmány	«	60—62	6	40	6	75
«	«	égetni való	«	62—64	6	90	7	90
«	«	sörfőzdei	«	64—66	8	35	9	60
zab	«	—	szilárd	39—41	6	20	6	60
tengeri	ó	bánsági	szilárd	75	6	70	6	—
«	«	másnemü	—	72	6	65	7	—
«	«	—	—	—	—	—	—	—
köles	«	—	lanyha	nélkül	6	20	6	50
káposzta-repcze	uj	—	—	—	—	—	—	—
bánsági repcze	«	—	—	—	—	—	—	—

Szokvány gabona, határidőre

Gabona	Irányzat	Határidő	100 kilogramm ára pénz frt	kr.	áru frt	kr.
buza	csendes	tavaszra	8	26	8	28
«	»	őszre	—	—	—	—
tengeri	szilárd	máj.—jun.	5	79	5	81
zab	csendes	tavaszra	6	60	6	63
«	»	őszre	—	—	—	—
repcze káposzta	»	aug—szeptemb. 1884	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—

ÉRTÉKPAPIROK

ÁLLAMADÓSSÁG.

		Utolsó árkelet pénz	áru
Magyar királyi aranyjáradék adómentes	6%	122.25	122.75
Magyar királyi aranyjáradék adómentes 100, 500, 1000	4%	93.65	93.95
Magyar királyi aranyjáradék adómentes 10,000	4%	—.—	—.—
Magyar papirjáradék adómentes	5%	89.55	89.85
Magyar vasuti kölcsön à 120 frt o. ért. (300 frank)	5%	143.—	144.—
Magyar vasuti kölcsön 120 frt egyes darabokban	5%	143.50	144.50
Gömöri államvasuti záloglevelek	5%	—.—	—.—
Magyar 1869. keleti vasut állam-kötv. (elsőbbs.) adóm.	5%	97.50	98.—
Magyar 1873. keleti vasutarany v. ezüstb. (elsőbbs.) adóm.	5%	119.—	119.50
Magyar 1876. keleti vasut állam-kötvény aranyban	5%	106.—	107.—
Magyar királyi nyeremény-kölcsön 100 frt		115.75	116.25
Magyar királyi nyeremény-kölcsön 50 frt		115.—	116.—
Tiszai és szegedi kölcsön	4%	116.—	116.50
1871-iki magyar állam-kölcsön-kötvény font sterlingben	5%	—.—	—.—
1873-iki magyar állam-kölcsön-kötvény font sterlingben	5%	—.—	—.—
Magyar földtehermentesitési kötvények	5%	101.—	102.—
Magyar földtehermentesitési kötvények 1867. záradékkal	5%	99.50	100.50
Magyar földtehermentesitési kötvények temesi	5%	100.—	101.—
Magyar földtehermentesitési kötvények 1867. záradékkal	5%	99.—	100.—
Magyar földtehermentesitési kötvények horvát-szlavon	5%	100.—	102.—
Magyar földtehermentesitési kötvények erdélyi	5%	100.—	101.—

		Utolsó árkelet pénz	áru
Magyar országos jelzálog urbéri váltság kötvény (100 frt)	5%	96.50	97.50
Királyi horv.-szlavon jelzálog földváltsági kötvény (100 frt)	5%	—.—	—.—
Szőlődézsmaváltsági kötvény (100 frt)	5%	98.25	98.75
Magyar királyi kamatozó kincstári utalvány 6 hóra (100 frt)		—.—	—.—
Egyesitett államadósság papirban május—nov.	4 2/10%	81.10	81.40
Egyesitett államadósság papirban febr.—aug.	4 2/10%	81.10	81.40
Egyesitett államadósság ezüst kamat január—julius	4 2/10%	82.25	82.50
Egyesitett államadósság ezüst kamat april—október	4 2/10%	82.25	82.50
Osztrák aranyjáradék adómentes	4%	103.50	104.—
Osztrák papirjáradék, adómentes	5%	96.—	96.50
Osztrák államadósság, kisorsolással 1854-iki à 250 frt p. p.	4%	124.50	125.50
Osztrák államadósság, kisorsolással 1860-iki à 500 frt o. é.	5%	134.50	135.50
Osztrák államadósság, kisorsolással 1860-iki à 100 frt o. é.	5%	143.50	144.50
Osztrák államadósság, kisorsolással 1864-iki à 100 frt o. é.		173.—	173.50
Osztrák államadósság, kisorsolással 1864-iki à 50 frt o. é.		171.50	172.50
Pest város kölcsöne 1870-ből adómentes	6%	105.75	106.25
Pest város kölcsöne 1871-ből adómentes	6%	106.—	107.—
Budapest főváros 1880-iki kölcsöne adómentes	5%	98.75	99.50
Szerbiai nyeremény-kölcsön 100 frank	3%	32.—	32.50
Bécs város nyerem. kölcsöne 1874-ből		123.50	124.—

ÉRTÉKPAPIROK — RÉSZVÉNYEK.

Osztal. 1883-ra			Utolsó árkelet pénz	áru
	a) Bankok.			
12.—	Alt. magyar municipalis hitelint.	200	—.—	—.—
6.—	Angol-osztrák bank	120	—.—	—.—
8.—	Budapesti bankegyes.-részv.-társ.	100	111.75	112.—
—.—	Horvát leszámitoló bank	200	—.—	—.—
—.—	Iparbank, budapesti	100	—.—	—.—
—.—	Központi ipartársulati hitelintézet	80	—.—	—.—
19.50	Magyar Általános Hitelbank	200	292.—	292.50
26½ fr	Magyar jelzálog-hitelbank	200	—.—	—.—
13½ fr	Magy. jelzáloghitelb. II. kib. id. e.	100	110.—	110.50
5.—	Magyar leszám. és pénzváltóbank	100	85.25	85.75
20 fr	Magyar országos bank részv.-társ.	100	—.—	—.—
14.—	Osztrák hitelintézet	160	290.40	290.60
43.—	Osztrák-magyar bank	600	860.—	863.—
11.—	I. magyar iparbank	150	156.—	158.—
45.—	Pesti magyar kereskedelmi bank	500	612.—	613.—
—.—	Sziszeki hitelbank	100	—.—	—.—
6.—	«Unio» bank	100	—.—	—.—
	b) Biztositó társulatok.			
10.—	Bécsi biztositó társaság	200	240.—	242.—
10.—	Bécsi élet-ésjáradék-biztos. társ	200	233.—	238.—
152.—	Első magyar ált. biztositó társ.	1000	3525.—	3550.—
5.—	Foncière pesti biztositó intézet	100	88.—	88.50
7 fr	Magyar-franczia biztos. társaság	50	195.—	197.—
62.—	Pannonia viszontbiztositó társ.	300	—.—	1000.—
	c) Gőzmalmok.			
50.—	Concordia gőzmalom	500	580.—	585.—
120.—	Első budapesti	500	1270.—	1280.—
20.—	Erzsébet malom	200	248.—	250.—
40.—	Hengermalom	500	585.—	590.—
32.—	Lujza	160	318.—	320.—
40.—	Molnárok és sütők	200	468.—	470.—
100.—	Pannonia	1000	1130.—	1135.—
40.—	Viktória	300	402.—	407.—
	d) Közlekedési vállalatok.			
	«Adria» m. tengeri hajózási részv.-t.	200	—.—	—.—
—.—	Alföld-fiumei	200	179.—	179.50
—.—	Arad-Csanádi vasut	100	—.—	—.—
—.—	Arad-Körösvölgyi vasut	100	—.—	—.—
5.—	Báttaszék-dombovári	200	177.—	178.—
—.—	Déli vasut	200	—.—	—.—
6 fr	Észak-keleti vasut	200	166.—	167.50
—.—	Erdélyi vasut	200	177.—	177.50
—.—	Győr-sopron-ebenfurti vasut	200	—.—	—.—
—.—	Kassa-oderbergi vasut	200	147.50	148.—
—.—	Magyar-galicziai vasut	200	172.—	173.—
—.—	M. nyug. v. (székesf.-győr-gráczív.)	200	172.—	173.—
—.—	Osztrák-magyar államvasut	200	298.50	299.50
32 fr	Pécs-barcsi vasut	200	—.—	—.—
—.—	Tiszavidéki vasut	200	250.—	250.50
—.—	Osztrák dunagőzhajózási társaság	500	533.—	535.—
31.50	Pesti közuti vaspálya	500	594.—	596.—
32.—	Pesti közuti vaspálya elv. jegy.		390.—	395.—

Osztal. 1883-ra			Utolsó árkelet pénz	áru
	e) Takarékpénztárak.			
22.—	Budapest III. kerületi	50	77.—	—.—
6.—	Országos központi	300	445.—	448.—
28.—	Pesti első hazai	1000	5275.—	5300.—
320.	Egyesült Budapest fővárosi	200	440.—	445.—
28.—	Magyar ált. takarékp. részv.-tár.	100	91.—	92.—
	f) Különféle vállalatok.			
4.50	Alagut	105	143.50	145.—
9.—	Általános waggon-kölcsönzőtárs	80	84.50	85.50
8.—	Első magyar üveggyár r. t.	500	—.—	—.—
60.—	Esz.-magyarorsz. e. köszénb. r. t.	100	—.—	35.—
13.50	Franklin-Társulat könyvnyomda	150	194.—	195.—
—.—	Ganz és társa vasöntöde s gépgy.	400	965.—	970.—
60.—	Gschwindt-féle szeszgyár	200	440.—	445.—
30.—	Gyapjumosó és biz. első magyar	200	265.—	270.—
20.—	Kereskedelmi testület épülete	210	—.—	—.—
30.—	Könyvnyomda «Athenaeum»	150	555.—	560.—
40.—	Pesti könyvny. részvény-társaság	500	1000.—	1025.—
70.—	Kőszén- és téglagyár (Drasche)	130	168.—	170.—
9.—	Kőszénbánya- és téglagyár ideigl. r.		—.—	—.—
12.—	Nemzetk. waggon-kölcsönző-r. t.	100	97.—	97.50
—.—	Pesti épitő-társaság	85	—.—	—.—
10.—	Rimamurány-salgótarjáni vasmü	100	108.—	108.50
8.—	Salgó-tarjáni kőszénbánya	100	132.—	133.—
20.—	Schlick-féle vasöntöde s gépgyár	200	275.50	276.50
40.—	Serfőzde első magyar	400	890.—	895.—
30.—	Sertéshizlaló	200	320.—	325.—
—.—	Sóskuti kőbánya	200	68.—	69.—
18.—	Spodium és csontlisztgyár	200	220.—	225.—
1.—	Szálloda részvény-társaság	80	96.—	100.—
10.—	Tégla- és mészégető, ujlaki	200	173.—	174.—
—.—	Török bir. dohány-egyedárusági társ.		126.—	126.50
20.—	Téglagyár, kőbányai	160	263.—	264.—
	ZÁLOGLEVELEK.			
	Magy. földhitelintézet papirérték	5½%	101.50	102.75
	Magy. földhitelintézet papirérték	5%	100.50	101.—
	Magy. földhitelintézet papirérték	4½%	93.50	94.—
	Magy. földhitelint. arany v. ezüst	5%	122.50	123.—
	Magyar jelzálogbank	5½%	101.30	101.60
	Magyar jelzálogbank	5%	98.50	99.—
	Kisbirtokosok orsz. földhitelint.	5½%	100.—	101.—
	Osztrák-magyar bank osztr. ért.	5%	101.25	101.50
	Osztrák-magyar bank osztr. ért.	4½%	100.40	100.65
	Osztrák-magyar bank osztr. ért.	4%	95.50	95.75
	Pesti magyar kereskedelmi bank	6%	101.75	102.50
	Pesti magyar kereskedelmi bank	5½%	101.50	102.—
	Pesti magyar kereskedelmi bank	5%	99.—	99.50
	«Albina» takarék-és hitelintézet	6%	100.50	101.50
	Nagyszebeni földhitel-intézet	5½%	100.—	100.80
	Nagyszebeni földhitel-intézet	6%	101.50	102.50
	Magy. jelz.-hit.-bank nyer. kölcs.	4%	99.75	100.25
	Pesti h. I. takarékp. e. k. kötv.	5%	99.25	99.75
	ELSŐBBSÉGEK			
	Alf.-fiumei v. (n.v.-északi v.) 200	5%	100.—	101.—

Értékpapirok			Utolsó árkelet pénz	áru
Alföld-fiumei vasut 1874. kib.	200	5%	99.75	100.25
Budapest-pécsi vasut ideiglen jegy		5%	98.50	99.—
Báttaszék-dombovár-zákányi v.	200	5%	99.25	100.25
Dunagőzhajózási társulat	100/200	5%	—.—	—.—
Dunagőzhajózási társaság	300	6%	—.—	—.—
Észak-keletivaspálya	300	5%	97.50	98.—
Észak-keletivaspálya (aranyban)	1000	5%	120.50	121.50
Észak-keletivaspálya (aranyban)	200	6%	127.75	128.50
Ész.-magyarorsz. e. kőszénb. r. t.	200	6%	—.—	—.—
Magyar-galicziai vaspálya	200	5%	98.50	99.50
Magy.-galicziai vaspálya II. kib.	200	5%	97.—	98.—
M. ny. v. (sz.-feh.-győr-gráczi v.)	200	5%	99.75	100.25
Magyar nyugati vas 1874. kib.	2000/1000	5%	99.25	—.—
M. vas. elsőbbs. beruh. aranyb.	200	5%	118.75	119.25
Mármarosi sóvasut r. t. elsőbbs. r.	100		—.—	—.—
I. erdélyi vaspálya	200	5%	98.50	99.—
Győr-sopron-ebenfurti vasut	200	6%	—.—	—.—
Kassa-oderbergi vasut, ezüstben	300	5%	100.50	100.75
Kassa-oderb. v. (eperjes-tarn. v.)	200	5%	99.25	99.50
Kassa-oderb. v. (osztrák vonal)	200	5%	101.—	102.—
Kassa-oderb. v. (magyar vonal)		5%	—.—	—.—
Osztrák-magyar államvasut		5%	—.—	—.—
O.-magy. államv. 1883. kib. 400/2000 m.		4%	—.—	—.—
Szamosvölgyi vasut t. elsőbs. r.			82.50	—.—
Tiszavidéki vasut		5%	105.—	105.25
Budapesti lánczhid	100	6%	103.75	104.25
Lloyd- és tőzsde-épület	100	5%	97.—	97.50
MAGÁNSORSJEGYEK.				
Osztrák hitelintézet			177.50	178.50
Budavárosi sorsjegy			41.50	42.50
Keglevich sorsjegy			19.—	20.—
Magy. sz. korona orsz. vörös kereszt egyl.			6.75	7.25
Osztrák vörös kereszt-egylet			13.—	13.50
Pálffy sorsjegy			37.75	38.75
PÉNZNEMEK.				
Császári királyi arany (vert)			5.76	5.79
Császári királyi arany (kör.)			5.74	5.77
Osztrák-magyar 8 frtos arany			9.65	9.68
20 frankos arany			9.65	9.68
20 márka			11.91	11.95
Török aranylira			—.—	—.—
Osztrák- és magyar ezüst			—.—	—.—
Német birodalmi bankjegy 100 márkányi			59.55	59.75
Váltók árfolyama (látra).		Bank-kamat		
Német bankpiaczok 100 márk		4%	59.50	59.75
Amsterdam 100 hollandi frtért		3%	100.—	100.25
Brüssel 100 frankért		3%	—.—	—.—
Páris 100 frankért		3%	48.25	48.50
Marseille 100 frankért		3%	—.—	—.—
Svájczi pénzpiaczok 100 frankért		3%	48.25	48.50
Zürich 100 frankért		3%	48.25	48.50
London 10 font sterlingért		4%	121.80	122.10
Szentpétervár 100 rubelért		6%	—.—	—.—
Olaszbankpiaczok 100 lire nouve ital.		4%	—.—	—.—

TÉLI KURA.
Winternitz tanár vizgyógyintézetében Kaltenleutgeben ben, Bécs mellett.
Prospektust kivánatra küld az
IGAZGATÓSÁG.
11419

Érdekes női fejek képtára (Belle femmes).
20 lap, pompás eredeti táblában 2 frt 50 kr.
Svajcz 24 a legfinomabb kivitelü vizfestvény modorban készült képben, pompás eredeti táblában 2 frt 60 kr. — Egy kis müremek, nevelséges olcsó áron.
Rajziskola. A legujabb rajziskola 14 füzetben, iskolai használatra és magántanulásra készitve, 4-ik kiadás, 1-ső füzet egyenes vonalu idomok. — 2-ik füzet ékitmények; 3-ik és 4-ik füzet levelek, virágok és gyümölcsök; — 5-ik füzet tájképek; 6-ik füzet fák; — 7-ik és 8-ik füzet madarak; — 9-ik és 10-ik füzet emlős állatok; — 11-ik és 12-ik füzet emberi testrészek (bonczlan); — 13-ik és 14-ik füzet fejek. — Ezen rajziskola a legelső tekintélyek által mint egyike a legjobbaknak van ajánlva. Az összes 14 füzet 4 frt 20 kr helyett csak 2 frt 40 kr.
Makart mesterművei, remek festményének másolatai (Anger fényképészeti müintézetéből) pompás táblázatban 10 frt 50 kr. Ujonnan kapható **Stern Mihály** könyvkiviteli üzletében **Bécs, I., Weihburggasse 26.** 11447

Titkos betegségek
minden alakját, az önfertőzés mindennemü utóbajait, férfi tehetetlenséget stb. alaposan gyógyit
Dr. PÁPAY
koron. ar. érdemkeresztes tb. megyei főorvos
Budapesten, ujvilág-utcza 33. I. em. a Ferenczi kávéházzal szemben. 10971
Rendel 9—5-ig délután este 6— 7-ig levélileg is.

Tisztitó-paszta
szállitás nagybani árak mellett **Rappold** Naxos tisztitó áruk, üvegpapir, tisztitó vászon gyári raktára **Budapesten, V. Mária Valéria-utcza 11.** 11483

Párisi preservativek ● valódiságáért és ártatlanságáért kezesség. ● **Párisi preservativek**
legmegbizhatóbb **gummi és halhólyag** különféle nemüek 1, 2, 3, 4 és 5 frt tuczatonként; **gummifövegek** (rövidek) 3 frt, tuczatja; **óvatossági szivacsok** 2, 3 és 4 frt tuczatja, valamint mindennemü **gummi különlegességeket titoktartás mellett,** postabérmentesen szállit
PIERRE MOUNIER
párisi különlegességek raktára. 10912
BÉCSBEN I. Kärtnerstrasse 14. a bazárban. I. Freiung 2. a bankbazárban.

AU BON MARCHÉ
Maison reconnue **la plus digne de ce titre** par la bonne qualité et le **bon marché réel** de toutes ses marchandises.
Maison Aristide Boucicaut.
Nouveautés.
P A R I S.
Le système de vendre **tout à petit bénéfice** et entièrement de confiance est absolu dans les magasins du **Bon Marché.**
Les Magasins du BON MARCHÉ sont les plus grands, les mieux agencés, les mieux organisés, et comptent à ce titre parmi les curiosités de Paris.
Une partie des constructions nouvelles vient d'être ouverte sur une surface de 1600 mètres carrés. — La superficie totale des batiments du Bon Marché est 10.000 M. Carrés.
Nous avons l'honneur d'informer les Dames que notre Catalogue illustré de la saison vient de paraître et qu'il sera envoyé franco à toutes les personnes qui en feront la demande.
Nous envoyons de même **franco** sur demande les échantillons de tous nos tissus nouveaux en **soieries, lainages, draperies, étoffes nouvelles, tissus imprimes** etc., etc., ainsi que les albums, descriptions et reproductions de nos modèles en **toilettes nouvelles robes, costumes, confections modes et coiffures, jupes, jupons, peignoirs, costumes et vètements pour fillettes et garçons, lingerie, linge confectionné, ombrelles, Parapluies, gants, cravates, fleurs et plumes, chaussures pour dames, Fourrures,** etc. etc.
Nous rappelons que l'installation de notre bureau d'expéditions à **Cologne** nous permet d'expédier **franco** jusqu'à la dernière gare ou jusqu'au dernier bureau de poste, toutes les Commandes pour l'Autriche-Hongrie atteignant une valeur de **25 francs** à l'exception des meubles et de la literie.
La Maison du Bon Marché
n'a de succursales ou de représentans ni à Paris, ni en province, ni à létranger. 11484

Fogorvos Dr. DEÁK cs. és kir. kizárólagosan szabadalmazott
RUGALMAS FOGSORAI
A müfogak közt a legtökéletesebbek. Fogtömések (plombeok) a legkitünőbb anyagokból stb. számos éveken át Berlinben szerzett tapasztalatok nyomán. 11179
Budapest, belváros, Deák Ferencz-utcza 3. szám, első emelet

Butorok
egészen jó karban, csaknem ujak, költözködés miatt eladók. Állanak egy tölgy ebédlő és hálószoba berendezésből, szalonberendezésből s különféle egyszerü butordarabokból. Megtekinthetők 10—5 óráig Ujvilágutcza 1. sz. a Hatvani-utcza sarkán, I. ajtó 2. emeleten. 11445

A világhirü Sikulai és más faj
finom zamatu asztali almát ajánl
1. osztályu nagy alma százanként 4 frt
2. « középalma « 3 «
3. « közönséges « 2 «
Egy 5 kilogrammos posta-kosár minden postaállomásra bérmentve küldve 1 frt 70 kr. **Ménesi és Magyarádi gyógy és asztali szőllő** 5 kilós kosarakban bérmentve minden postaállomásra 2·10 kr. **WERTHEIMER VILMOS** Aradon.

Hirdetmény.

Alólirt igazgatóság tudatja, hogy a bibarcfalvi Borhegyi ásványforrás bérletének ideje 1885 évi julius 24-én lejár, ezen forrás ugyanazon időtől 5 egymás után következő évekre tehát 1890 évi julius 25-ig ujólag haszonbérbe fog kiadatni, folyó évi november hó 16-án.

Árverezési feltételek az igazgatóságnál bármikor megtekinthetők, kikiáltási ár csak 400 frt o. é. bérleni szándékozók ennek 10 százalékát előre le kell tegyék, — az árverés nyilvános, azonban zárt ajánlatok is elfogadtatnak, megfelelő bánatpénz melléklésével, az ajánlatban határozottan kifejezendő az: hogy az általános feltételeket ismeri; zárt ajánlatok az árverés befejeztével bontatnak fel.

Üzleti embereknek előnyös vállalat.

Vasuti állomás Ágostonfalva egy órára, utolsó posta Barot ¼ órára esik.

Kelt Bibarcfalván 1884 november 1-én.

11491 **Az igazgatóság.**

NAGY GAZDASÁGI MARHA-VÁSÁR POZSONYBAN.

Pozsony szabad királyi városa részéről ezennel közhirré tétetik, hogy itt **folyó évi november hó 12-én, szerdán,** a hizlalásra vagy az igavonásra alkalmas minden faju szarvasmarhából álló első vásár fog megtartatni.

Az itteni marhavásár-társulatnak számos szállitási ügynökkel és ily marhatulajdonosaival létrejött egyezménye alapján német és magyar ökröknek tekintélyes fölhajtása előre látható. Azonkivül minden faju fejős tehén és tenyészmarha is fel fog hajtatni és a vevők a csekély rakodási költségen kivül egyéb terhet nem viselnek, a rakodás azonnal a vétel után a vásáron lévő pályaudvaron eszközölhető és különösen fölemlitendő, hogy Pozsony majd minden irányban közvetlen pályaösszeköttetéssel bir és hogy az osztrák-magyar és majd minden magyarországi vasutnak Pozsonyból való olcsó kocsirakomány-dijszabásai kiválóan előnyösek. Folyó évi deczember havától kezdve ezentúl **minden hónap első szerdáján,** illetőleg ha ezen napra ünnep esnék, a következő köznapon ily vásár fog itt tartatni.

Venni szándékozók, főleg czukor- és szeszgyárak, uraságok és jószágbérlők ennek folytán ezen vásárnak minden hónapban leendő rendes látogatására ezennel meghivatnak.

11493 **A polgármester.**

Szab. osztr.-magyar államvasuttársaság.

57717. szám.

Árverési hirdetmény.

Állomásainkon és kocsijainkban az utazó közönség által visszahagyott és feltalált, eddig el nem vitt mindazon különféle ruhák, esernyők, sétapálczák stb. tárgyak, melyek már 3 hónapnál hosszabb idő óta őriztetnek, az üzletszabályzat 33. §-a értelmében f. é. november hó 26-án d. u. 2 órakor Budapest állomásunk podgyász-kiadási helyiségében el fognak árvereztetni.

Budapest 1884. október hó 31-én.

Az igazgató-bizottság.

„PALLAS“
irodalmi és nyomdai részvénytársaság könyvkiadóhivatalában (Budapest, IV. ker., gránátos-utcza 6. szám) megjelent és ugyanott valamint minden könyvárusnál kapható:
A PÁRBÉR MAGYARORSZÁGON
JOGTÖRTÉNETI FEJLŐDÉSE ÉS JELEN ÁLLÁSA SZERINT
OKLEVÉLTÁRI NYOMOZÁSOK ALAPJÁN
IRTA
TIMON ÁKOS
jogtudor, képesitett egyetemi magántanár, a győri kir. jogakadémia jog- és államtudományi karánál a jogtörténet és az egyházjog nyilvános rend. tanára.
Ára 4 forint.

Schweiczi chokoládé
Amédée Kohler & fils
gyárából
Lausanne-ból (Schweiczban.)
☞ *Árjegyzékek megvámolt árukról Osztr.-Magyarországra kiv. ingyen.*
(A hirdetések átadattak.) 11073

MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK

65278. szám.

A német-magyar kötelék dijszabás II. és III. részéhez f. év november hó 15-én a XXII-ik pótlék lép hatályba, mely ujtételeket gabona, hüvelyes és olajvetemény, korpa, olajpogácsa stb küldeményekre nézve, továbbá Swinemünde állomás forgalmát illetőleg különös határozmányokat foglal magában.

Budapest, 1884. évi november hó 3-án.

Az igazgatóság.

CHAMPAGNER IMPERIAL!

Raktár Osztr.-Magy. részére: Bécsben Holländer M. Postgasse.
Németország « Berlinben Müller F. Grenadierstr.
Anglia « Londonban E. Smith Kingstreet.
Oroszország « Sz.-Pétervárott L Gorjoff Michaelsp.

Ár Oszt.-Magyarország részére: **Egy eredeti plomb. kosár: 6 palaczk 15 frt**
11108 vámmentesen a bécsi fővámháztól. 11108

FAVRE FRÉRES, EPERNAY.

Ahol a beteggé lett élet már tünedezni kezdett,

még ott is váratlan gyógyulást hoznak a Hoff János-féle maláta-gyógyszerek, maláta-kivonati egészségi sör, konzentrált malátakivonat, maláta-csokoládé es mell-maláta czukorkák. Innen van, hogy az üzlet ily tartós fenállásu, (31 év). magas kitüntetései, (szám szerint 61) a számos köszönet (mintegy millió.)

HOFF JÁNOS

urnak a malátakészitmények feltalálója- és készitőjének, cs k. udvari szállitója Európa legtöbb fejedelmének, Bécs, Graben, Bräunerstrasse Nr. 8.

Eberswalde. Én is ahoz a sok ezer emberhez sorakozom, akik az ön malátagyártmányai gyógyhatásán k örvendenek. Torok- és mellbetegségben szenvedő leányom a valóságos nyomoruság képe volt. A baj ijesztő növekedése sápkórral fenyegetett. Orvosi kapaczitások és barátok tanácsolták, hogy Hoff János-féle malátakivonati egészségi sört alkalmazzak leányom baja ellen. Ugy cselekedtem s most lányom legnagyobb örömemre ismét egészséges; ismét virul s régi fájdalmának nyoma sincs már, szivesk djék ismét 35 üveg malátasört és 3 zacskó malátaczukorkát küldeni. **Grosse F.** kertész.

A maláta-csokoládénak egy gyenge szervezetü szoptató asszonynál történt 10 napi használata után, jótékony, tápláló hatása a csecsemőn tapasztalható volt; épugy hat a gyermektápliszt ki ünően két csecsemőnél, kérek még 5 kilo I. r. maláta-csokoládét és 4 doboz gyermektáplisztet.
Dr. J. E. v. Gottschall,
gyak. orvos St. Gallenben.

Hoff János-féle maláta-mell-

Az első valódi nyálkaoldó Hoff János-féle mell-maláta-czukorkák kék papirban vannak. Azok 61-szer lettek kitüntetve az üzlet 37 évi fennállása óta.

bonbons kék papirban.

Hivatalos gyógyjelentés.

Tartalék-kórház bizottság Münsterbergben, 1866. augusztus 16. Alólirott bizottság kéri, szíveskedjék minél elobb 30 üveggel az ön mindenfelöl dicsért és bevált malátakivonati söréből. **Petersen,** főhadnagy, **Dr. Schneider,** kórorvos, **Grimm,** főfelügyelő.

Árak: Maláta-kivonati egészségi sör, 1 palaczk 60 kr., 11 pal. 6 frt, 28 palaczk 15 frt, 58 palaczk 30 frt. ½ kilo Maláta-csokoládé I. 2 frt 40 kr., ¼ 1 frt 30 kr., ⅛ kilo 70 kr. II. ½ kilo 1 frt 60 kr., ¼ kilo 90 kr., ⅛ kilo 50 kr. III. ½ kilo 1 frt, ¼ kilo 60 kr., ⅛ kilo 35 kr. Maláta-czukorkák 1 zacskó 60, 30 és 15 kr. Maláta-kiv. 1 üvegcse frt 1.12, kisebb 70 kr. Gyermektápliszt 1 frt. Egy egész maláta-fürdő 80 és 50 kr. Maláta-növény-szappan 80, 60, 40 és 20 kr. — Nagyobb megrendeléseknél árkedvezmény. A csomagolás a legolcsóbban számittatik. — **Az első valódi nyálka-oldó Hoff János-féle mell-maláta-czukorkák kék papirban vannak. Vételnél csak ilyenek kérendők.** 11 palaczkon felül **Budapestre** bérmentve házba szállittatik.

HOFF JÁNOS

fióküzlete Magyarország részére:
Budapest, zsibárus-utcza 7.
(A főposta átellenében.) 11490

500,000 márka.

500,000 márka
esetleg mint legnagyobb nyeremény illetve

1 nyerem.	à	300,000	márka
1	»	à 200,000	»
2	»	à 100,000	»
1	»	à 90,000	»
1	»	à 80,000	»
2	»	à 70,000	»
1	»	à 60,000	»
2	»	à 50,000	»
1	»	à 30,000	»
5	»	à 20,000	»
3	»	à 15,000	»
26	»	à 10,000	»
56	»	à 5000	»
106	»	à 3000	»
253	»	à 2000	»
6	»	à 1500	»
515	»	à 1000	»
1036	»	à 500	»
29020	»	à 145	»

Továbbá 19463 nyeremény à 200, 150, 124, 100, 94, 67, 40 és 20 márka értékben.

Ezen roppant összeg, **500.000 márka,** képezi a legkedvezőbb esetben legnagyobb nyereményét a **287. pénzsorsjátéknak,** melyet a **hamburgi kormány** jóvá hagyott. E sorsjáték összesen 100,000 sorsjegyet és **50,500 nyereményt** tartalmaz egy főnyereménynyel. A nyerés esélye tehát jelentékeny, mert minden 2 sorsjegyre egy nyeremény esik. Mind az 50,500 nyeremény s egy főnyeremény pontos beosztása a mellékelt sorrendből látható.

Mind eme nyeremény 7 osztályban vagy sorozatban egy hó alatt ki-orsoltatik. — Az első osztályu főnyeremény **50,000 márkából** áll, a második osztályu **60,000 m.,** a harmad osztályu **70,000 m.,** a negyed o. **80,000 m.,** az ötöd oszt. **90,000 m.,** a hatod oszt. **100,000 m.,** és a hetedik osztályu esetleg **500.000 márka** illetve **300,000 m., 200,000 márkából stb. stb.**

Az első osztályu kisorsolásra kérjük a megrendeléseket legkésőbb

f. év november 15-ig.

A sorsjegyek ára hivatalosan van megszabva és az első osztályra

egész	**eredeti sorsjegy**	**o. é. frt 3.50**
fél	**eredeti sorsjegy**	**o. é. frt 1.75**
negyed	**eredeti sorsjegy**	**o. é. frt —.90**

Az összeget kérjük a megrendeléssel bankjegyekben, postabélyegekben vagy postautalvány utján beküldeni. A sorsjegyet kivánatra utánvéttel is megküldjük.

A kisorsolás után minden sorsjegy tulajdonosa megkapja a hivatalos kisorsolási jegyzéket. A nyert összeg azonnal kifizettetik.

Kivánatra a nyerőnek lakhelyén is kifizetjük.

A nyeremény-összegek pontos kifizetéseért a kormány kezeskedik.

Minden megrendelő kezeibe kapja az **eredeti sorsjegyet** és minden sorsjegyküldeményhez a hivatalos kisorsolás programmját mellékeljük. Ha valaki ennek vétele után a sorsjegyet nem hajlandó megtartani, a kisorsolás megkezdése előtt visszavesszük s az árát visszaküldjük. Hivatalos kisorsolási tervet kivánatra előlegesen ingyen küldünk.

Kérjük a megrendeléseket megbizhatóan czimezni egyenesen az ezen sorsjegyek elárusitásával megbizott bankházhoz.

11492 **ISENTHAL & Co. Hamburgban.**

A 282. sorsjátékban egy 250,000 márkás főnyeremény a mi gyüjtésünkre esett s Pozsonyban általunk fizettetett ki

Bécs 1884. arany érem.

Gyönyörüen éneklő valódi harzi

KANÁRI MADARAK

kaphatók 11310

KLEIN ÖDÖNNÉL B.-CSABÁN.

Szétküldés a legmesszebb eső vidékekre, az élve megérkezés iránti jótállás mellett a legkeményebb hidegben is. Árjegyzék ingyen és bérbentve.

BUDAPESTI ASZTALOS TÁRSASÁG.

Fürdő-utcza és József-tér sarkán 1. szám,
az osztrák-magyar bank mellett és fürdő-utcza 9. szám.

HAZAI KÉSZITMÉNYEK

A budapesti asztalos társaság mestereinek van szerencséjök a **főnemesség** s a t. cz. **közönséggel** tisztelettel tudatni, miszerint számos éveken át birt igen tisztelt **vevő körének örvendetes gyarapodása** folytán, mint a **magyar butoripar képviselői** kényszeritve érzik magokat **hazai gyári műhelyeiket** nagyobbitani s esedeznek az **eddig tapasztalt hazafiui pártfogást továbbra is fentartani.** Egyszersmind ajánljuk gazdag, szilárd készitésü **asztalos és kárpitos butoraink** dus választéku raktárát, mely áll **diófa, tölgyfa** és boul **hálószoba és étterem-butorzatból** a legegyszerübb és a legnagyobb választéku **atlasz, brocat, selyem, crepp, jutte és ripsz szalon butorzatból** a legegyszerübb és a legdiszesebb kivitelben, megjegyezvén, hogy mint **saját késztő** azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy **nagyérdemü vevőinket** mindenkor a **legméltányosabban** szolgálhatjuk ki. **Árusitunk készpénzfizetés mellett:**

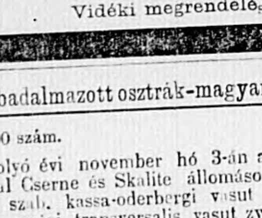

1 **iróasztal** fényesitve	13 frttól	feljebb
1 **széthuzható asztal** 12 személyre	16 «	«
2 **ágy fényesitve,** diófából	24 «	«
2 **chiffon** fényesitett diófából	35 «	«
1 **pamlag,** 4 kis, 2 nagy zsöllyeszék jutakelméből	70	frt.
1 « 4 « 2 « « crepp	85	«
1 « 4 « 2 « « ripszkelméből	75	«
1 « 4 « 2 « « selyemkelméből	115	«
1 « 6 szék ripsz vagy jutakelméből	40	«
1 **otomane** « « «	30	«

Képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küldünk.
Vidéki megrendelések 2%-nyi felpénz mellett teljesittetnek — Csomagolásért 4% 11376

310 ctm. őszi és téli pyapjuszövet egy férfi öltözetre 4.78, 7.39, 9.34; 10914
220 ctm. téli kabátszövet 5.52, 8.98.
Minták bérmentve, minta nélkül szövetet nem küldök, mindenki győződjék meg, mit vesz.
Krausz Lipót fia posztó gyári és ruharaktára Budapest, belváros, kigyótér 8

A FRANKLIN-TÁRSULAT kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvárusnál kapható:

Magyar gazdasszony teendői

a közéletben, házban és konyhában

Kézi és segédkönyv

nők és hajadonok számára.

Irta **MEDVE IMRE.**

Második kiadás. **Ára füzve 2 frt.**

TARTALOM. *Első könyv.* A magyar gazdasszony a közéletben. — *Második könyv.* A gazdasszony a házban. — Pecsétek és foltok kivétele. — Gyapjúszövet és selyemmomás. — Házi kelme festés. — Különfélék. — Betegségek. — A női egészség és szépség. — Kenőcsök és szagos szappanok. — *Harmadik könyv.* A gazdasszony a konyhában. — Bevezetés. — Hús levesek. — Böjtös levesek. — Előételek (Assiettek). — Marhahús. — Meleg és hideg mártások, stb. — Vastag ételek. — Becsináltak. — Aprómarhából. — Bornyúhús becsináltak. — Bárányhús becsinált. — Juh becsinált. — Marhahús becsináltak. — Sertéshús becsináltak. — Vadhus becsináltak. — Tésztás étel. — Halak s más vizi állatok stb. — Kolbászok. — Tésztás étel. — Sültek. — Saláták. — Befőttek (compot). — Sütemények. — Bukták. — Torták. — Élesztősütemények. — Pástétomok. — Apróbb czukorsütemények. — Habcsemegék (crême). — Gyümölcskocsonyák (Sulze). — Fagylaltok. — Meleg és hideg italok. — Gyümölcsök elrakása. — Berakott gyümölcsök más módra. — Eczetben csinált gyümölcs és zöldség. — Gyümölcs szörpök (Marmelade). — Gyümölcslé. — Czukorral bevont (caramelirt) gyümölcsök. — Szeszek. — Finom eczetek. — Különféle tudnivalók. — A szeletelésről. — Nagyobb táblák rendezéséről.

KIS HIRDETÉSEK

E rovatban minden szó egyszeri beiktatása 2 krba kerül, hirdetésekért, melyek a hirdető félnek lakczimével el vannak látva, minden egyes közlés után 30 kr. bélyegdij fizetendő.

Minden hirdetésre felvilágositást ad a kiadóhivatal. Levélbeli tudakozódásokra pontosan válaszolunk ha a szükséges posta bélyeg beküldetik és a hirdetés számja közöltetik.

Mindennapi gon-doktól mentő Éva hol vagy, a ki egy fiatal, szegény, csinos Ádámot közeledbe fogadnál? Válaszért könyörög «Jószivü» a kiadóhivatalban. 8322

Árvának
levele van a kiadóhivatalban. Érkövi. 8312

Küldjön hordárt,
ki megmondja hová mely órában mehetek E. 8315

M. N. 53,
Ha november 5. nem kapok választ, reám ne számitson I. Graf Gleichen. 8316

Eladás.

Eladók
2 éves átültetett alma- és körtefák ezre 10 frt, akáczfák ezre 3 frt. Bővebbet a kiadóhivatalban. 8280

Butorok,
ujak és használtak, bolt-, vendéglő- és kávéház-berendezés, tűzmentes pénz-szekrények, mindenféle vasbutorok a legolcsóbb áron kaphatók uj vásár-tér 6. sz. 8014

Ferenczvárosi,
elegáns butorozásu kávéház, olcsó házbér, 50 frt napi forgalommal, családi viszonyok folytán azonnal eladatik. Értesités státzió-utcza 3. I. em. 15. szám. 8311

Bútor-kelengyék
raktárak Budapest Harisch-bazár, Városháztér, félemelet 20. számu ajtó. A főváros legjutányosabb bevásárlási forrása izlésesen és tartósan készitett urasági és polgári butorokban dió- és tölgyfából készitett fénytelen ó-német ebédlő- és uriszoba berendezések, egy díszes fekete hálószoba-butorzat fekete boule és diófa salon berendezések, mind szemlére kiállitva. Szőnyegek, függönyök, lámpák képek, valamint egyéb kiegészitő tárgyak, Feltétlen jótállás. Csomagolásért 3%. 8300

Sütőde
Erdély fővárosa legélénkebb utczájában, szép forgalommal, haláleset miatt azonnal eladó. — Ajánlatok «Sütőde» czimén a kiadóhivatalba. 8321

Egy nagyobb város-ban fekvő 7—8000 forint körül forgalmazó gyógyszertár a tulajdonos betegsége folytán eladó, vagy esetleg kellő biztositék mellett. bérbe vehető. Közelebbi tudósitást ad szivességből Baranyai József Nagyszombat poste restante. 8317

Alkalmazást keres

Fiatal leány
magyar-, német bonnak ajánlkozik. Ajánlatok fiatal leány a kiadóhivatalba. 8319

Középkoru nő,
a nagy uri ételeket is késziti mint gazdasszony vagy finom főzőnő óhajt alkalmaztatni. Leveleket a kiadóhivatalba «egy özvegy» czim alatt kéri. 8318

Alkalmazást nyer

Bonne kerestetik
egy 7 éves fiuhoz, ki magyarul és németül beszél és a 4 elemi osztályból oktatást adhat. Közelebbit a kiadóban. 8308

Lakás és bérlet.

2250 hold birtok
12 évre haszonbérbe kiadandó Bővebbet a kiadóhivatalnál. 8199

Teljes ellátást
keres egy intelligens fiatal ember. Ajánlatok az orvosi egyetemre küldendők Beöthy Olivér czimmel. 8273

Oktatás.

An English Lady
has still tome houks unoccupieer L. O. Egyetértés Bureau. 8314

Különféle.

Minden betegség
gyógyitható. Czim Egyetértés Mattei. 8282

Lakást és teljes
ellátást keres egy éltesebb asszony valamely tisztes családnál. Értesit a kiadóhivatal. 8313

Ezüst óraszalag
több bijou-darabbal, mult pénteken elveszett. A megtalálónak egy az értéket jóval meghaladó jutalom biztosittatik. Czim a kiadóhivatalban. 8320

I-a nagy görczi gesztenye
5 kilos zacskókban 1 frt 50
Görczi közöns. gesztenye
5 kilos zacskókban 1 frt 10 krért postán, utánvét mellett, bérmentve küld
Bombig G. Görczben.
11494

RÓM. KATH. HÁZITANITÓ
kerestetik egy nemesi család 2 gyermekéhez, kiket az elemi tantárgyakban kell oktatni. Ajánlatok a bizonyitványok **másolataival** s az igényel kitüntetésével «**A. I. 2239**» jegy alatt **Haasenstein és Vogler hirdetési irodájában Budapestre küldendők.** 11495

= TITKOS =
bőr- s nőibetegségeket elgyengült férfierőt, vizelési nehézségeket, mindennemű fekélyeket, valamint száj-, nyak- s gégebajokat alaposan és tartós sikerrel gyógyit 11110
Dr. SPITZER J.
volt tör. cs. kat. orvos. Lakik: **Belváros, Gizella-tér 5 sz.** II. em. Bemenet a lépcsőn. Rendel: 8—4-ig, este 7—8-ig.
Levelekre válaszolok s kivánatra a gyógyszereket is megküldöm.

Szepességi gyepfehérités. — Csak tiszta len-áruk

Magyar gyártmány.

Kanitz Ferencz
Budapest, IV. Váczi utcza 12.

ajánlja **Wein Károly és Társai** magy. műszövők alább jegyzett gyárt mányukat.
Eladás eredeti gyári árjegyzék szerint.
Vidéki rendelések pontosan eszközöltetnek, meg nem felelőért a pénz visszaadatik.
Teritékek, kávés készletek, törülközők, törlőruhák, párna és dunyhahajak, szepességi ház vásznak katrinczák stb. 11216

Bányafa szállitási hirdetmény.

Az alólirott igazgatóság bányafa-szükségletét 1885-ik évre pályázat utján kivánja beszerezni.

E végből felkéretnek az ajánlattevők zárt ajánlataikat f. év november hó 30-káig alólirott igazgatósághoz — a boritékon **«ajánlat bányafára»** czimü felirattal ellátva — beküldeni.

A szükségelt bányafa egyenlő évnegyedi részletekben a megjelölt állomásra szállitandó és az árak a szállitást beleértve a vasuti állomásra vonatkozólag kifejezendők. — Az ajánlat elfogadása esetén annak biztositására a szállitási érték 10%-nyi erejéig óvadék követeltetik.

Ajánlat teendő.

6000 drb	2·5 méter hosszu	16 % átmérőjü	lehéjazott tölgyfára.	beszállitandó negyedévi részletekben a Salgó-Tarjáni vasuti állomásra.
6000 «	2·6 «	« 16 % «		
6000 «	1·8 «	« 18 % «		
16545 «	2·2 «	« 15 % «	lehéjazott tölgyfára.	beszállitandó negyedévi részletekben a Bánrévei vasuti állomásra.
8000 «	rovaték			
5880 «	2·2 «	« 16 % «	lehéjazott bikk, fenyő vagy cserfára.	
9000 «	2·6 «	« 16 % «		
6000 «	1·8 «	« 18 « «		
9000 «	3·— «	« 16 « «		

Az átmérők a fának vékonyabb végére vonatkoznak. 11482
Kelt Salgó-Tarjánban 1884. november hó 1-én.

A Rimamurány-Salgó-Tarjáni vasmű-részvénytársaság műszaki vezérigazgatósága.

DITMAR R.

Budapest, József-tér
a fürdő- és nádor-utcza szögletén.

Petroleumlámpák és csillárok

dus választékban.

Óriási napégők

50 és 130 rendes gyertyaláng világitó erővel.

Ditmar R.-féle biztonsági petroleum
minőség és világitó erőre nézve felülmulhatlan.

Egyes egyedül csakis a raktárban kapható.

Figyelmeztetés.

Valamennyi az én gyáramból származó lámpa az idemellékelt gyári védjegygyel van ellátva. 11368

Dr. **Meidinger** tanár ur által feltalált és kizár. szabadalmazott gyár

MEIDINGER KÁLYHÁK

gyártására **HEIM H., Döbling Bécs mellett** fiók: **Budapesten Thonetudvar.**
Első dijakkal kitüntetve: Bécsben 1873, Casselben 1877, Párisban 1878, Sechshausban 1877, Welsben 1878, Teplitzben 1879, Bécsben 1880, Egerben 1881. Triestben 1882.

Raktárak: Bécs, **Kärntnerstrasse 40—42. sz.** Bukarest. **Strada Lipscani 96. sz.** Milano, **Corso Vitt. Emanuele 38. sz.**

Legjelesebb **szabályozható-,** töltő- és **szellőztethető kályhák,** lakosztályok, iskolák, irodák stb. számára egyszerü és csinos kiállitásban, több szoba fütése csak **egy kályha által, központi légfütés** egész épületek számára. Osztrák-Magyarországban **221 tanintézetben Meidinger kályháinkból 1431 Meidinger kályha vanhasználatban.** Ezek között van Bécs község 60 iskolájának 373 kályhája, Budapest községe 43 iskolájának 308 kályhája. 10742

Meidinger kályháink előnyeiknél fogva nemcsak cs. kir. hivatalokban, állami hivatalokban, községi hatóságoknál, papi rendeknél, kórházakban, vasutaknál, a gőzhajóknál, pénzintézetek és biztositási társulatoknál, ipartelepeknél, szállodákban, kávéházakban vendéglőkben, vannak nagy mennyiségben berendezve, hanem több mint **20.000 magánlakásban** is.

A gyár védjegye. MEIDINGER-OFEN H. HEIM

A nagy kedveltség melynek kályháink mindenütt örvendenek sok oldalu utánzásra adott okot. Oldalt látható védjegyünkre való utalás mellett tehát óvjuk a t. cz. közönséget a saját érdekében is, legjobb hiréről ismert gyártmányunk hamisitványokkal való összetéveszése ellen még akkor is ha ezek mint Meidinger kályhák, avagy mint javitott Meidinger kályhák ajánltatnának is. — A mi gyártmányunk az ajtó belső részén bele is öntött védjegyünket. Prospektusok és árlapok ingyen és bérmentve.

MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMVASUTAK.

63672/84 szám

Pályázati hirdetmény

darabos- és koczka-szén szállitása iránt.

A m. kir. államvasutak igazgatósága alkalmazottainak magán szükséglete fedezésére valamint a személykocsik és hivatalos helyiségek fütésére szükséges az alábbi táblázatban kitüntetett darabos vagy koczkaszén szállitása iránt ezennel nyilvános pályázatot hirdet a következő módozatok és feltételek mellett:

Sor-szám	mely vonal részére?	mely időtől fogva?	mely időpontig?	évenkénti mennyiség tonnákban kifejezve
		Szükséglet		
1	Központi hálózat és alföldi vasut (a keleti és erdélyi vonal kivételével)	1885. évi jan. 1-től	1885. évi decz. végéig	9000
2	Keleti vonal			500 (esetleg 1000) tonna barnaszén
3	Erdélyi vonal			500

1. A magy. kir. államvasutak igazgatósága fentartja magának a jogot, a fennebbi táblázatban kitüntetett szénszükségletet 1886. évi deczember hó végéig is biztositani, a mennyiben ily hosszabb időre előnyösebb árak elérhetők.

2. A fent kitüntetett évenkénti mennyiségek csak megközelitő előirányzatot képeznek minélfogva azok az általános szállitási feltételek 11. §-ának b. pontja értelmében egy negyedrészszel az igazgatóság tetszése szerint felemelhetők vagy leszállithatók.

3. A szállitás az anyagok szállitására vonatkozó 24722/76 számu általános és a barna s kőszénre vonatkozó 9460/79 számu különleges feltételek alapján eszközlendő.

Ezen szállitási feltételek a pályázati határidőig a m. kir. államvasutak anyagszer és leltár kezelési szakosztályánál (Budapest sugárut 87. sz. a. I. emelet) naponkint a hivatalos órákban megtekinthetők vagy a megállapitott ár lefizetése mellett posta utján is megszerezhetők.

Mindegyik ajánlóról feltételeztetik, hogy a fennebbi feltételeket jól ismeri és azokat a mennyiben jelen hirdetmény folytán változást nem szenvednek, egész terjedelmükben elfogadja.

4. A fent kitüntetett évi szénmennyiségek a szükséglethez képest havi részletekben szállitandók és az időnkénti tényleges havi szükséglet mindig a megelőző hó közepén fog megrendeltetni.

5. A különleges feltételek 4-ik §-ában a kőszénre nézve megállapitott 2% tulsuly ugy ezen mint a régibb képződésü barna szénre nézve teljesen érvényben marad; ellenben az ujabb képződésü barna szénre (Lignit) nézve a tulsuly eltérőleg az idézett § devonatkozó határozmányaitól, ha légszáraz állapotban szállittatik 5%-kal, ha pedigaknanedves állapotban szállittatik a szén nedvességi fokához képest 6—15-ig terjedő százalékkal állapittatik meg.

6. zA szállitás a m. kir. államvasutak központi hálózatának valamely állomására bérmentve eszközlendő és a beszállitási hely az ajánlatban pontosan kitcendő, megjegyeztetik hogy a szén a különleges feltételek 6. §-a értelmében vasuti vaggonokban rakva adandó át a megállapitott szállitási helyen.

7. Minden ajánló köteles a m. kir. államvasutak igazgatóságának kivánatára próbaszenet szállitani, mely póbaszén az ajánlati ár alapján fog fizettetni.

8. Mindegyik szállitó köteles a munkaképtelenné vált vagy elhalt és nyugdijigényre nem jogositott alkalmazottak, illetőleg családtagjaik segélyezésére létesitett alaphoz a szállitásai után érdembe hozandó összegek 1/10 (egy tized) százalékával hozzá járulni, mely járulék a kifizetés alkalmával levonásba fog hozatni.

9. Az 50 kros bélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve ezen külczimmel: «Ajánlat 63672/84 számhoz» 1884 évi november hó 28-ának déli 12 óráig az anyagszer és leltárkezelési szakosztálynál benyujtandók, vagy posta utján beküldendők.

Bánatpénz gyanánt az egy évre ajánlott mennyiség értékének megfelelő 5% készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban 1884 évi november hó 27-ének déli 12 óráig a m. kir. államvasutak budapesti főpénztáránál leteendő. Az ajánlatban a megtörtént letétel megemlitendő, az arról nyert elismervény azonban nem csatolandó az ajánlathoz.

10. Az ajánlatban kiteendő, hogy az ajánlott szén, mely bányából való, továbbá hogy mily gőzfejlesztő képességgel bir, azaz hogy egy kilogramm szén hány kilogramm vizet gőzölöghet el, végre az ajánlatban az eléghetlen részek százalék mennyisége is számszerüleg kiteendő.

11. A szénnek ára tonnánként vasuti kocsikba rakva bérmentve a m. k. államvasutak központi hálózatának valamely állomására szállitva és pedig külön a darabos és külön a koczka-szénre nézve, külön egy s külön két évi szállitásra vonatkozólag teendő ki az ajánlatban.

12. Megjegyeztetik, hogy a táblázatban kitüntetett összes mennyiségekre vagy annak csak egy részére tétessék ajánlat.

13. Mindegyik ajánló tartozik az általános feltételek 5. §-ába kitett határidőtől eltérőleg ajánlatával az a felett hozandó határozatig kötelezettségben maradni.

14. Ezen feltételektől eltérő ajánlatok továbbá olyanok, melyek nem a kitüzött határidőig érkeznek vagy táviratilag tétetnek, — végre oly ajánlatok, melyekre nézve az előirt bánatpénz le nem tétetett — nem fognak figyelembe vétetni.

15. A magyar kir. államvasutak igazgatósága fentartja magának a jogot, hogy az ajánlók közt — tekintet nélkül az árra — szabadon választhasson, továbbá, hogy az ajánlott mennyiségből tetszés szerinti részmennyiség szállitását engedhesse át, ha csak az illető ajánlatban az ellenkező világosan ki nem köttetik, és végre, hogy a czél elérésére másféle intézkedéseket tehessen.

Budapesten 1884 november hóban

A magyar kir. államvasutak igazgatósága.

Szabadalmazott osztrák-magyar államvasut-társaság.

58400 szám.

Folyó évi november hó 3-án a csácza-zwardoni vasutvonal Cserne és Skalite állomásokkal csatlakozással a cs. kir. szab. kassa-oderbergi vasut vonalához Csáczán és a gácsországi transversalis vasut zwardon-saybuschi vonalához Zwardonban a közforgalom számára megnyittatik.

Cserne állomás csak a személy- és podgyászforgalomra, Skalite állomás pedig ugy a személy- és podgyász, mint a korlátlan gyors- és teheráru forgalomra van berendezve.

Csácza és Zwardon határállomásokon a szab. oszt. magy. államvasut-társaság részéről külön felvételi és kiadóhivatalok nem létesittettek, hanem összes szolgálata az illető szomszédpálya által láttatik el.

A nevezett állomásokra továbbitandó vagy onnan továbbitott személyek és podgyász küldemények után járó szállitási illetékek kiszámitása az 1876. évi november hó 1-je óta érvényes általános dijszabási határozmányok és dijszabáshoz megjelent IX/XVIII. sz. pótlék alapján a gyors- és teheráruk után fizetendő szállitási illetékek kiszámitása pedig az 1882. évi február hó 1-vel érvénybe lépett helyi dijszabás II. részének 2 füzetéhez megjelent VII. sz. pótlék alapján eszközöltetik.

Budapest, 1884. november hó 2-án.

GUMMI ÉS HALHÓLYAGOK

az egyedüli föltétlen, biztos, kipróbált és elismert biztonsági-szerek nemi fertőztetés és annak következményei ellen, csak valódi *párisi eredeti gyártmányok* s legfinomabb minőségek természetes vagy rózsaszinü 1.— 2.— 3.— 4.— 5.— frt tuczatja. Kivánatra szinte *eredeti párisi fantazia tréfás csomagolásban,* (szivartáska és skatulya, pénzestárcza, jegyzőkönyvecske, dobozban.) *Valódi amerikai biztonsági szerek, preservatifs* (rövidek) csak legfinomabb fajta 3 frt tuczatja. *Legfinomabb párisi elővigyázati szivacsok* 2—3 és 4 frt tuczatja *legfinomabb párisi hólyagpreservatifs. biztonsági szerek,* darabja 2 frt használati utasitással együtt küld titoktartás mellett a jó hirneves czég

REIF J., speczialista, Bécs IV. ker. Margarethenstrasse 7. sz.

A *külföldre* csak az összeg és postadij beküldése mellett bérmentve és elvámolva, tehát a vámhivatalbani keresztül menetele nélkül. Kérem czégemet más hasonló hirdetményekkel, norinbergi üzletekkel stb. el nem cserélni, mert kizárólag speczialista vagyok ezen párisi eredeti czikkekben és minden tekintetben a legszolgálatképesebb. 11336

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten megjelent, s minden könyvkereskedésben kapható — az osztrák tartományok számára **Szelinski György** cs. kir. egyet. könyvárusnál Bécsben I. Stefansplatz 6.

az 1885-ik évre szóló általánosan kedvelt dús tartalmu

NAPTÁRAK

ugymint:

ISTVÁN BÁCSI NAPTÁRA. XXX-ik évfolyam. Képekkel. Füzve 50 kr.

PROTESTÁNS UJ KÉPES NAPTÁR. XXXI. évfolyam. Szerkeszti **Dúzs Sándor.** Füzve 50 kr.

FALUSI GAZDA NAPTÁRA. XXI. évfolyam. Szerkeszti **Sporzon Pál.** Füzve 80 kr.

LIDÉRCZ - NAPTÁR. XXIV. évfolyam, képekkel; tartalmaz bünesetek-, csodálatos tünemények-, tündérregéket-, vadász és utikalandokat stb. Füzve 60 kr.

HONVÉD-NAPTÁR (egyuttal katonai naptár), szerkeszti **Áldor Imre.** XVIII-dik évfolyam. Füzve 60 kr.

NÉPZÁSZLÓ NAPTÁRA. Szerkeszti **Áldor Imre.** XVII. évfolyam. Képekkel. Füzve 40 kr.

KOSSUTH-NAPTÁR. Szerkeszti **Honfi Tihamér.** XV. évfolyam. Képekkel. Füzve 40 kr.

NEMZETI NAGY KÉPES NAPTÁR. Teljes tiszti czimtárral. XVII. évfolyam. Füzve 1 frt.

NŐK NAPTÁRA, XVII. évfolyam. Kép. Füzve 60 kr.

SZÉKELY - EGYLETI KÉPES NAPTÁR. Szerkesztő-bizottság: Bochkor Kár., Buzogány Áron, Deák Farkas, Imecs Jákó, Szász Károly, Szilágyi Sándor, Turoczy Adolf, IV. évfolyam. Füzve 40 kr.

BORÁSZATI NAPTÁR. Szerkeszti **Nyári Ferencz.** XII. évfolyam. Füzve 80 kr.

NEVESSÜNK! Uj humorisztikus naptár. XVI. évfolyam. Képekkel. Füzve 40 kr.

HATÁRIDŐ - NAPTÁR, mindennemü hivatalnokok, ügyvédek, jegyzők, orvosok, gazdatisztek, utazók és üzérek számára, hasznos jegyzetekkel és 366 üres lappal ellátva, irópapiron és kemény kötésben 1 frt 20 kr.

A MAGYAR NÉP NAPTÁRA. Szerkeszti ifj. **Tatár Péter.** Képekkel XXX. évfolyam. Füzve 25 kr.

UJ FALI NAPTÁR, egész iv. 20 kr.

Neuer illustrirter VOLKS-KALENDER für Ungarn und Siebenbürgen. XIX. Jahrgang. Geheftet 50 kr.

WANDKALENDER, ein ganzer Bogen. 20 kr.

FRANKLIN-TÁRSULAT KÖNYVNYOMDÁJA